

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

ZDRAVSTVENI INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE

POROČILO O DELU ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

2016

Poročilo o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije

2016

Kraj in leto izdaje:

Ljubljana, maj 2017

KAZALO

1.	UVOD	3
2.	PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA	4
2.1	Pristojnosti	4
2.2	Organiziranost, sistem vodenja in kadri	5
	<i>Organiziranost in sistem vodenja</i>	<i>5</i>
	<i>Kadri</i>	<i>6</i>
3.	IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE	7
4.	INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU	8
5.	PRORAČUN	8
6.	IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA V LETU 2016	10
6.1	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI	12
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>13</i>
6.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI	15
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>15</i>
6.3	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO ZDRAVSTVENIH POGOJEV	16
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>16</i>
6.4	PREKRŠKOVNI POSTOPKI NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC	19
	<i>Postopki, vodeni v letu 2016</i>	<i>19</i>
6.5	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA	22
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>22</i>
6.6	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE	23
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>23</i>
6.7	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA	25
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>25</i>
6.8	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA	27
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>27</i>
6.9	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO- ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ	28
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>29</i>
6.10	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO	31
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>32</i>
6.11	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV	35
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>35</i>
6.12	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVODOV	37
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>37</i>
6.13	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ	41
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>41</i>
6.14	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI	44
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>44</i>
6.15	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE	46
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>46</i>
6.16	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA	49
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>49</i>

6.17	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV	52
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016</i>	<i>52</i>
6.18	AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO	54
6.19	AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU MALIH KURILNIH NAPRAV OZIROMA DIMNIKARSKÉ SLUŽBE	55
6.20	IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA	56
	<i>Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov</i>	<i>56</i>
	<i>Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov</i>	<i>59</i>
	<i>Program vzorčenja na področju igrac</i>	<i>63</i>
	<i>Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z žvili</i>	<i>66</i>
	<i>Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti žvil in hrane</i>	<i>70</i>
7.	OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE	77
7.1	Obveščanje javnosti in članic Evropske unije o nevarnih izdelkih	77
7.2	Sistem hitrega obveščanja za žvila in krmo - RASFF	77
7.3	Evropski sistem izmenjave informacij - RAPEX	78
7.4	Spletne strani inšpektorata (www.zi.gov.si)	79
7.5	Sodelovanje pri pripravi predpisov	79
7.6	Sodelovanje z drugimi institucijami, službami in organi	80
7.7	Sodelovanje z organi Evropske unije	81
7.8	Sodelovanje z javnostmi	82
8.	ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA	83
8.1	Splošni predpisi	83
8.2	Nalezljive bolezni	83
8.3	Ravnanje z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvenih dejavnosti	84
8.4	Minimalni sanitarno zdravstveni pogoji	84
	<i>Javni zdravstveni in socialni zavodi</i>	<i>84</i>
	<i>Higienska nega</i>	<i>84</i>
	<i>Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja</i>	<i>84</i>
	<i>Nastanitveni in javni objekti</i>	<i>85</i>
8.5	Pacientove pravice	85
8.6	Duševno zdravje	85
8.7	Zdravniška služba	85
8.8	Zdravilstvo	85
8.9	Presaditev delov telesa zaradi zdravljenja	86
8.10	Higienska ustreznost kopalnih vod in zdravstvena ustreznost mineralnih vod ter minimalni sanitarno-zdravstveni pogoji kopališč	86
8.11	Zdravstvena ustreznost pitne vode ter objekti in naprave za javno oskrbo s pitno vodo	87
8.12	Splošna varnost proizvodov	87
8.13	Kozmetični proizvodi	87
8.14	Igrače	88
8.15	Materiali in izdelki, namenjeni za stik z žvili	88
8.16	Zdravstvena ustreznost oziroma varnost žvil in hrane	89
8.17	Omejevanje porabe alkohola	93
8.18	Omejevanje uporabe tobačnih izdelkov	93
8.19	Delo in zaposlovanje na črno	93
8.20	Male kurilne naprave – dimnikarska služba	94

1. UVOD

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je zadolžen za izvajanje inšpekcijskega nadzora oziroma nalog prekrškovnega organa na področjih, ki jih predpisi umeščajo v njegov delokrog, njegovo delovanje je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa.

Delokrog inšpektorata je obsežen in pester. Vključuje različna področja, med njimi področje nalezljivih bolezni, ravnanja z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvenih dejavnosti, minimalno sanitarno zdravstvenih pogojev (v javnih zdravstvenih zavodih pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah), pacientovih pravic, duševnega zdravja, pogojev za opravljanje zdravniške službe, zdravilstva, presaditev delov telesa zaradi zdravljenja, kopališč, kopalnih vod, pitne vode ter objektov in naprav za javno preskrbo s pitno vodo, splošne varnosti proizvodov, kozmetičnih proizvodov, igrač, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, živil, omejevanja porabe alkohola in omejevanje uporabe tobačnih izdelkov. Aktivnosti glede vprašanj izpolnjevanja posebnih pogojev za opravljanje dejavnosti, ki so pod nadzorom inšpektorata, se nanašajo na problematiko preprečevanja dela in zaposlovanja na črno. Inšpektorat je v letu poročanja še sodeloval tudi v postopkih na področju malih kurilnih naprav oziroma dimnikarske službe.

Regulirana vprašanja s področij, na katerih inšpektorat opravlja svoje naloge, zahtevajo pri nadzoru različne pristope, zato namenjam posebno pozornost kompetencam zaposlenih in organizaciji dela.

V poročilu za leto 2016 smo predstavili podatke o delu inšpektorata na posameznih področjih, najpogostejši problematiki, ki smo jo zasledili, upravnih ukrepov ter prekrškovnih sankcijah in ukrepih. Hkrati podajamo tudi oris poteka drugih dejavnosti inšpektorata, ki so bile ključnega pomena za izvedbo inšpekcijskega nadzora.

Dunja Sever, dr. med.

Glavna zdravstvena inšpektorica RS

2. PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA

2.1 PRISTOJNOSTI

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije deluje kot organ v sestavi Ministrstva za zdravje. Njegove naloge in pristojnosti ter postopke določajo Zakon o državni upravi, Uredba o organih v sestavi ministrstev, Zakon o zdravstveni inšpekciji, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Zakon o prekrških, področna zakonodaja, Kodeks ravnanja javnih uslužbencev in interni dokumenti za delo inšpekcije. Osmo poglavje tega poročila vsebuje seznam zakonodaje in predpisov iz delokroga inšpektorata.

Delovanje inšpektorata je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa. Svoje poslanstvo inšpektorat uresničuje z inšpekcijskim nadzorom, s katerim se preverjata izvajanje in spoštovanje zakonov in predpisov na področjih, opredeljenih z delokrogom inšpektorata, ter vodenjem prekrškovnih postopkov. Na področju pacientovih pravic ima inšpektorat izključno pooblastila prekrškovnega organa.

Delokrog inšpektorata obsega naslednja področja:

- nalezljive bolezni,
- ravnanje z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, v objektih, namenjenih tej dejavnosti,
- minimalni sanitarno zdravstveni pogoji v javnih zdravstvenih zavodih, pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah,
- pacientove pravice,
- duševno zdravje,
- presaditev delov telesa zaradi zdravljenja,
- zdravniška služba,
- zdravilstvo,
- higienska ustreznost kopalnih vod in zdravstvena ustreznost mineralnih vod ter minimalni sanitarno-zdravstveni pogoji kopališč,
- zdravstvena ustreznost pitne vode ter objekti in naprave za javno preskrbo s pitno vodo,
- splošna varnost proizvodov,
- kozmetični proizvodi,
- igrače,
- materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili,
- zdravstvena ustreznost oziroma varnost živil in hrane;
- omejevanje porabe alkohola,
- omejevanje uporabe tobakovih izdelkov,
- delo in zaposlovanje na črno.

2.2 ORGANIZIRANOST, SISTEM VODENJA IN KADRI

Organiziranost in sistem vodenja

Notranja organiziranost inšpektorata, ki zagotavlja izvajanje inšpekcijskega nadzora na celotnem območju Slovenije, je določena z Aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije.

Inšpektorat je v letu 2016 opravljal svoje naloge v okviru devetih notranjih organizacijskih enot: Sektorja za strategijo in planiranje ter Službe za splošne zadeve in kakovost, ki delujeta na sedežu inšpektorata in sedmih območnih enot (OE), in sicer OE Celje in Dravograd, OE Koper, OE Kranj, OE Ljubljana, OE Maribor in Murska Sobota, OE Nova Gorica in OE Novo mesto. V sestavi območnih enot je delovalo tudi osem inšpekcijskih pisarn, in sicer v Dravogradu, Idriji, Kočevju, Murski Soboti, Postojni, Slovenski Bistrici, Velenju in na Jesenicah. Organiziranost inšpektorata je razvidna iz organigrama na sliki 1.

Sektor za strategijo in planiranje je v okviru matričnega sistema vodenja zadolžen za vodenje po področjih nadzora in v okviru tega tudi za pripravo programov inšpekcijskega nadzora, sprotno spremljanje njihovega izvajanja ter pripravo in izvedbo internih izpopolnjevanj in usposabljanj.

V inšpektoratu poteka poleg vertikalnega vodenja, razvidnega iz organigrama, tudi horizontalno vodenje po področjih inšpekcijskega nadzora, ki je opredeljeno v matrični organizacijski shemi. V okviru te sheme so vodje področij¹ iz Sektorja za strategijo in planiranje odgovorni za pripravo z dokumenti podprtih strokovnih usmeritev za izvajane nalog na posameznih področjih iz delokroga inšpektorata. Vodenje področij je podprto z delom mentorjev, to so inšpektorji na območnih enotah, ki imajo na posameznem področju največ izkušenj. Mentorji so odgovorni tudi za prenos znanja na ostale inšpektorje.

Naloge terenskega inšpekcijskega nadzora ter prekrškovne naloge opravljajo inšpektorji iz območnih enot in Sektorja za strategijo in planiranje.

Služba za splošne zadeve in kakovost je zadolžena za pripravo in izvajanje kadrovske in finančne načrtov ter zagotavljanje delovnih pogojev za izvajanje inšpekcijskega nadzora, vključno z ustrezno informacijsko podporo.

Delovanje celotnega inšpektorata je podprto z dokumentiranim sistemom vodenja, ki vključuje tudi sistem kakovosti. S tem sistemom, za katerega je inšpektorat v letu 2007 pridobil in v letu 2016 obnovil certifikat skladnosti s standardom ISO 9001, je zagotovljen procesni pristop pri načrtovanju, izvajanju in notranjem kontroliranju dejavnosti inšpektorata.

¹ Vodje področij opravljajo v Zdravstvenem inšpektoratu poleg nalog inšpekcijskega nadzora tudi podobne naloge kot direktorji inšpekcij v drugih inšpektoratih.

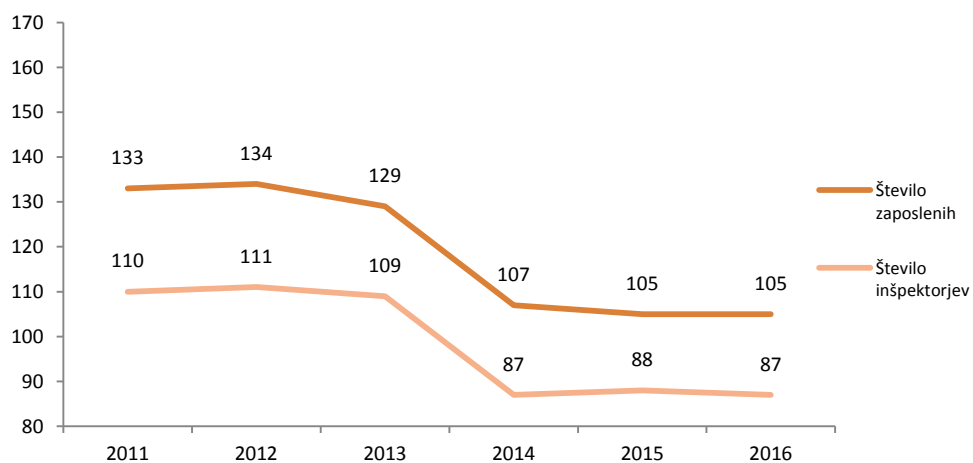
Slika 1 – Organigram Zdravstvenega inšpektorata RS za leto 2016

Kadri

Na dan 31. 12. 2016 je bilo na Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije skupaj zaposlenih 105 javnih uslužbencev za nedoločen čas, med njimi 87 inšpektorjev, štirje uradniki in 14 strokovno tehničnih delavcev. Po izobrazbeni strukturi so prevladovali javni uslužbenci z najmanj visoko strokovno izobrazbo in s smerjo diplomirani sanitarni inženir. Povprečna starost javnih uslužbencev inšpektorata je konec poročevalskega obdobja znašala 47,41 let. Gibanje števila zaposlenih v zadnjih petih letih je razvidno iz grafa in preglednice.

Graf 1 – Prikaz števila zaposlenih in inšpektorjev v obdobju 2011 – 2016

Preglednica 1 – Število zaposlenih inšpektorjev in ostalih zaposlenih v obdobju 2011 - 2016

Leto	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Indeks 16/11	Indeks 16/15
Število zaposlenih*	133	134	129	107	105	105	0,79	1,00
Število inšpektorjev*	110	111	109	87	88	87	0,79	0,99

*Na dan 31. december

V letu 2016 so bili javni uslužbenci inšpektorata skupaj iz razloga bolniške odsotnosti odsotni 1.153,45 dni, od tega je bilo 58% bolniških odsotnosti zaradi bolezni, 42% bolniških odsotnosti pa zaradi ostalih razlogov (nega družinskega člana, spremstvo ipd). Pet javnih uslužbencev je bilo zaradi bolezni ali poškodbe v letu 2016 v daljšem bolniškem staležu.

Preglednica 2 - Prisotnost inšpektorjev v obdobju 2011 - 2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Prisotnost inšpektorjev v odstotkih *	93	94	94	94	93	93

*V prisotnosti inšpektorjev je upoštevano redno delo, redni dopust in prazniki.

3. IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje zaposlenih na Zdravstvenem inšpektoratu je potekalo na podlagi letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja.

V letu 2016 je bilo na vseh izpopolnjevanjih in usposabljanjih skupaj 705 udeležencev, ki so se skupaj izpopolnjevali in usposabljali 493,05 dni (v povprečju 4,70 dni na zaposlenega), od tega 85,5 dni na internih ter 407,55 dni na eksternih izpopolnjevanjih oziroma usposabljanjih.

Interna izpopolnjevanja so v letu 2016 večinoma potekala preko sestankov in asistenc, ki so jih izvajali mentorji predvsem na področjih: zdravstva, kozmetike, igrač in splošne varnosti živil ter na področju pitne vode in kopalnih voda. Izvedena so bila interna usposabljanja na področju notranjih presoj zaradi uvedbe novega standarda in na področju kozmetičnih izdelkov ter igrač.

V okviru promocije zdravja na delovnem mestu so bila izvedena usposabljanja na področju varne vožnje, ergonomije delovnega mesta in aktivnega odmora zaposlenih ter splošnih področij promocije zdravja pri delu.

V tujini so se zaposleni usposabljali na področju javnega zdravja, e-trgovine na področju živil, presoje procesov na področju recikliranja plastike, sestave in informacij o živilih, notranjih presoj. Vsebine domačih eksternih izpopolnjevanj so zajemale področja delovnopravne zakonodaje in obračuna plač, prekrškovne zakonodaje, javnih naročil, promocije zdravja, integritete, tajnih podatkov, spletnega poslovanja, pitne in kopalne vode.

Pridobljeno znanje so udeleženci na ostale javne uslužbence prenesli preko internih izpopolnjevanj.

4. INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU

Delo na področjih inšpekcijskega nadzora podpira informacijski sistem z dvema moduloma.

Vsi postopki inšpekcijskega nadzora na posameznem področju so sproti dokumentirani.

V okviru modula za nadzor objektov je vzpostavljen register objektov, v katerem se vodijo podatki o objektih pod nadzorom inšpektorata, inšpekcijskih pregledih (rednih, izrednih, kontrolnih), vzorcih, ugotovitvah nadzora in ukrepih.

Sistem omogoča tudi prenos podatkov o vzorcih in rezultatih laboratorijskih analiz med inšpektoratom in laboratoriji, ki opravljajo analize.

V okviru modula za nadzor uvoza je vzpostavljen sistem za sprejem elektronskih vlog za pregled pošilk (oddaja preko spletne strani) in zbiranje podatkov o pošilkah, ki se uvažajo (osnovni podatki o uvoznikih, vrsti in količini blaga, ki se uvažajo).

Podatki se uporabljajo za načrtovanje inšpekcijskega nadzora, ki ga sistem podpira s časovno razporeditvijo inšpekcijskih pregledov v posameznih objektih glede na njihov rang, ki je določen z oceno tveganja. Podatki omogočajo tudi spremljanje izvajanja načrtovanega inšpekcijskega nadzora.

Zdravstveni inšpektorat vzdržuje svoj intranet, imenovan Portal ZIRS, s pomočjo katerega se obvladujejo dokumenti (vključno z dokumenti obeh oblik vodenja), ki podpirajo vse poslovne procese (poslovnik, opisi procesov, navodila in obrazci), skladno z zahtevami standarda ISO 9001. Na Portalu ZIRS so poleg dokumentov notranjega izvora objavljene povezave do dokumentov zunanega izvora (predpisov), zapisi o korektivnih oziroma preventivnih ukrepih in možnostih za izboljšavo, pooblastila zaposlenih, delovni načrti in poročila ter evidence, ki so potrebne za spremljanje delovanja procesov.

Zadeve in dokumenti se evidentirajo v sistemu SPIS.

Pri vodenju prekrškovnih postopkov inšpektorat uporablja informacijski sistem, ki omogoča procesno vodenje in spremljanje prekrškovnih zadev, spremljanje plačil glob in sodnih taks. Navedeni sistem omogoča tudi prenos izvršb v sistem e-Izvršbe.

5. PRORAČUN

V okviru veljavnega proračuna, ki je za Zdravstveni inšpektorat znašal 4.227.980 evrov, so bila sredstva porabljena v višini 4.218.655 evrov oziroma 99,56 odstotkov.

Poraba sredstev za delo inšpektorata je evidentirana na proračunskih postavkah: 2915 Investicije, 4530 Materialni stroški, 5993 Plače, 6136 Analize vzorcev, in 7683 Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje.

Investicije (proračunska postavka 2915)

Poraba sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje je evidentirana na proračunski postavki 2915. V letu 2016 so bila sredstva na tej postavki porabljena za nakup računalniške strojne opreme, programske opreme in pisarniške opreme.

V letu 2016 smo za investicije porabili 81.880 evrov oziroma 100 odstotkov glede na veljavni proračun.

Materialni stroški (proračunska postavka 4530)

Sredstva na proračunski postavki 4530 so namenjena za pokrivanje stroškov obratovanja organa v poslovnih prostorih na lokacijah, kjer inšpektorat deluje; opravljanja nalog zaposlenih v organu, servisiranja, vzdrževanja in zavarovanja službenih vozil ter izvajanja nalog na podlagi Zakona o varnosti in zdravja pri delu (naloge pooblaščenega zdravnika in izvajalca za opravljanje strokovnih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu).

Za pokrivanje materialnih stroškov smo v letu 2016 na proračunski postavki 4530 porabili 323.230 evrov oziroma 99,88 odstotkov glede na veljavni proračun.

Plače zaposlenih (proračunska postavka 5993)

Sredstva za plače zaposlenih so evidentirana na proračunski postavki 5993.

Poraba sredstev na tej postavki je bila v letu 2016 realizirana v višini 3.648.808 evrov oziroma 99,89 odstotkov glede na veljavni proračun za leto 2016.

Analize vzorcev (proračunska postavka 6136)

Za laboratorijske analize vzorcev različnih proizvodov oziroma materialov, odvzetih v okviru inšpekcijskega nadzora, vključno z zagotavljanjem njihovega pravilnega transporta do laboratorijev pod kontroliranimi in dokumentiranimi pogoji ter pripravo potrebnih končnih ekspertiz in ocen tveganj, katerih cilj je ugotavljanje skladnosti stanj, dejavnosti oziroma proizvodov s predpisanimi zahtevami oziroma ocena njihove varnosti, so sredstva evidentirana na proračunski postavki 6136.

V letu 2016 smo za predhodno navedene storitve v zvezi z vzorci porabili 152.795 evrov oziroma 100 odstotkov glede na veljavni proračun.

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje (proračunska postavka 7683)

Sredstva za izvajanje letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja so evidentirana na proračunski postavki 7683.

Na navedeni postavki smo v letu 2016 porabili 11.940 evrov oziroma 91,80 odstotkov glede na veljavni proračun.

6. IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA V LETU 2016

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je v letu 2016 inšpekcijski nadzor izvajal na podlagi letnega programa, ki je določal obseg in vsebino nalog inšpekcijskega nadzora na posameznem področju iz delokroga inšpektorata.

Letni program inšpekcijskega nadzora, ki je obsegal program inšpekcijskih pregledov ter programe vzorčenj in laboratorijskih preskusov vzorcev, je bil pripravljen na podlagi ocen tveganja, izdelanih za vsako področje, ob upoštevanju zahtev pravnega reda, strokovnih usmeritev in problematike, ugotovljene pri predhodnih inšpekcijskih obravnavah. Na ta način je inšpektorat svoje vire usmeril na področja z višje ocenjeno stopnjo tveganja oziroma pojavom novih tveganj, področja z že ugotovljeno problematiko ter na področja uveljavljanja novih zahtev pravnega reda. Pri pripravi programa so bile upoštevane tudi usmeritve ministrstva za zdravje in ministrstva, pristojnega za javno upravo.

Letni program je obsegal program rednega nadzora, ki se izvaja brez posebnih dodatnih povodov, ter oceno dodatnega nadzora, katerega mora inšpektorat izvesti v primerih, ko je potrebno raziskati utemeljene sume na neskladnost z zahtevami predpisov (izredni nadzor) oziroma izvesti kontrolo odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti (kontrolni nadzor).

Redni inšpekcijski pregledi, ki predstavljajo proaktivni pristop, so se izvajali na podlagi ocene tveganja, pri kateri je bila upoštevana vrsta in obseg dejavnosti oziroma objektov, ki so bili predmet pregledov, ciljne populacije njihovih potrošnikov oziroma uporabnikov, stopnja implementacije njihovega notranjega nadzora ter ugotovitve preteklih nadzorov kot tudi tekoča področna problematika.

Izredne inšpekcijske preglede, ki predstavljajo reaktivni pristop, je inšpektorat izvedel na podlagi prejetih prijav, odstopov drugih služb, obvestil iz evropskih sistemov obveščanja in v primerih drugih utemeljenih sumov na kršenje predpisov, ki so pod nadzorom inšpektorata.

Kontrolni inšpekcijski pregledi so bili izvedeni zaradi preverjanja odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti.

Z namenom učinkovitega preverjanja skladnosti z zahtevami velikega števila različnih predpisov in številnih določb, ki urejajo področja iz delokroga inšpektorata, so se inšpekcijski pregledi izvajali s pomočjo kontrolnih postopkov. Kontrolni postopek določa nabor členov oziroma posameznih določb zakona, izbranih na osnovi predhodno navedenih ocene tveganja, ki jih mora inšpektor pri nadzoru preveriti. Kontrolni postopki se glede na oceno tveganja lahko spreminjajo in sicer tako med leti kot tudi v okviru posameznega leta. Pri rednem nadzoru je obseg kontrolnih postopov praviloma širši, pri dodatnem nadzoru pa se kontrolni postopki izvajajo v obsegu, ki upošteva povod za izredni nadzor oziroma pri kontrolnem nadzoru predhodno ugotovljeno neskladnost.

Prioritetni inšpekcijski pregledi so bili opravljeni pri tistih zavezancih oziroma objektih, pri katerih je bila obravnava upravičena upoštevaje matrično oceno tveganja, izraženo s kategorizacijo objektov in po tistih vsebinah, katerih obravnava je bila upravičena na podlagi področne ocene tveganja, izražene z dokumenti kontrolnih postopkov.

Z odvzemom in laboratorijskim preskušanjem vzorcev je inšpektorat preverjal skladnost snovi, sestavin in proizvodov z določbami predpisov oziroma njihovo varnost.

Naloge iz letnega programa so bile dodeljene posamezni notranji organizacijski enoti in posameznemu inšpektorju.

Strokovno podporo pri izvajanju inšpekcijskega nadzora sta inšpektoratu zagotavljala Nacionalni inštitut za javno zdravje in Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano.

Inšpekcijski pregledi so bili v letu 2016 opravljene na vseh področjih, kjer ima inšpektorat pristojnosti za inšpekcijski nadzor². Vzorčenje je potekalo na področjih proizvodnje oziroma prometa različnih vrst proizvodov ter pri dejavnostih, pri katerih se preverjajo sanitarno zdravstveni pogoji.

Zdravstveni inšpektorat je dosegel cilje, zastavljene v okviru letnega programa inšpekcijskega nadzora.

Inšpektorji so skupaj opravili 31.778 inšpekcijskih pregledov³, od tega večinoma redne preglede, izrednih pregledov je bilo opravljenih skupaj 1.661, kontrolnih pregledov pa 612.

Na področjih, kjer je nadzor vključeval tudi vzorčenje, so inšpektorji skupaj odvzeli 802 vzorcev različnih vrst proizvodov in materialov za laboratorijske analize.

V letu 2016 je inšpektorat skupaj izrekel 5.556 upravnih in prekrškovnih sankcij oziroma ukrepov.

3.184 ukrepov je bilo izrečenih v inšpekcijskem upravnem postopku, in sicer 1.208 odločb o odpravi nepravilnosti in 1.936 upravnih opozoril oziroma opozoril po ZIN.

Inšpektorji so izdali 40 sklepov o izrečeni denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku, in sicer večinoma v okviru upravne izvršbe ali neodziva stranke na vabilo inšpektorja, da se o zadevi v postopku izjasni.

2.372⁴ sankcij in ukrepov je bilo izrečenih v prekrškovnem postopku in sicer 285 odločb z izrekom globe, 450 plačilnih nalogov, 562 odločb z izrekom opomina, 1.073 opozoril za storjen prekršek in 2 obdolžilna predloga.

Skupni znesek izrečenih glob in denarnih kazni je v letu 2016 znašal 659.700,28 EUR.

² Na področju pacientovih pravic so inšpektorji vodili izključno prekrškovne postopke.

³ Vključeni so prekrškovni postopki na področju pacientovih pravic in odvzeti vzorci.

⁴ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.1 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI

Cilj predpisov⁵ na področju nalezljivih bolezni je vzpostavitev enotnega sistema varstva pred nalezljivimi boleznimi. Zakon o nalezljivih boleznih določa nalezljive bolezni, ki ogrožajo prebivalce Slovenije, obravnava varstvo prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, vključno z varstvom pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine in bolnišničnimi okužbami, ki nastanejo v vzročni povezavi z opravljanjem zdravstvene dejavnosti, ter predpisuje ukrepe za njihovo preprečevanje in obvladovanje.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem splošnih in posebnih ukrepov, določenih v Zakonu o nalezljivih boleznih.

Splošne ukrepe izvajajo fizične in pravne osebe ter nosilci javne skrbi za zdravje. Cilj izvajanja splošnih ukrepov je zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode ter ustrezne kakovosti zraka v zaprtih prostorih, sanitarno tehnično in sanitarno higiensko vzdrževanje javnih objektov, javnih površin, vključno s preventivno dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo, in ravnanje z odpadki na način, ki ne ogroža zdravja ljudi.

Posebne ukrepe izvajajo tiste fizične in pravne osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, oziroma v primeru zoonoz veterinarsko dejavnost. Cilj posebnih ukrepov je dosledno prijavljanje in obravnava nalezljivih bolezni in izbruhov, izvajanje cepljenja, izvajanje obveznega zdravljenja ter izolacije, prevoz in pokop posmrtnih ostankov ter izdaja posmrtnih potnih listov.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor nad pripravo in izvajanjem programov preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb pri vseh izvajalcih zdravstvene dejavnosti.

Program preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb mora imeti in izvajati vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja zdravstveno dejavnost. Program mora obsegati epidemiološko spremljanje bolnišničnih okužb, doktrino izvajanja vseh diagnostičnih, terapevtskih, negovalnih in ostalih postopkov, doktrino sterilizacije, dezinfekcije, čiščenja in rokovanja z odpadki, doktrino ravnanja z bolniki, zdravstvenimi delavci in sodelavci z okužbami, program zaščite zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na delovnih mestih ter program usposabljanja zdravstvenih delavcev in drugih zaposlenih. Za pripravo in izvajanje programa morajo biti zagotovljeni tudi strokovni, tehnični in organizacijski pogoji, ki jih določa Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb. Pravilnik določa, da mora imeti bolnišnica komisijo, zdravnika in sestro za obvladovanje bolnišničnih okužb. Določa tudi tehnične pogoje za izvajanje programa, med katere sodi tudi zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Pravilnik natančno opredeljuje pisna navodila v okviru posameznih doktrin, ki jih mora izvajalec zdravstvene dejavnosti pripraviti. V letu 2011 je bil pravilnik dopolnjen z določbami, ki v bolnišnice uvajajo program smotrne rabe in spremljanje porabe protimikrobnih zdravil.

V okviru varstva prebivalstva pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine inšpektorji izdajajo spričevala o zdravstvenem nadzoru ladij oziroma spričevala o oprostitvi ladij iz zdravstvenega nadzora in sicer v skladu z Mednarodnim zdravstvenim pravilnikom (IHR - International Health Regulation).

⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji na področju nalezljivih bolezni skupaj opravili 5.137 inšpekcijskih pregledov in odvzeli 50 vzorcev vode za laboratorijske analize na mikrobiološke parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 734 ukrepov, od tega 636 upravnih ukrepov (241 odločb o odpravi nepravilnosti, 382 upravnih opozoril in 13 sklepov o izrečen denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 98 prekrškovnih sankcij/ukrepov (33 odločb z izrekom globe, štirje plačilni nalogi, 20 odločb z izrekom opomina in 41 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 3 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
5137	50	241	382	13	636	33	4	20	41	98	734

Na področju preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb je bil v letu 2016 nadzor usmerjen v izvajanje Programa preprečevanja in obvladovanja nalezljivih bolezni, in sicer v domovih za ostarele v izvajanje izolacijskih ukrepov pri bolnikih glede na poti prenosa okužb, pri ostalih izvajalcih zdravstvene dejavnosti pa v izvajanje kontrole sterilizacije in vodenje evidence sterilizacije, čiščenja in dezinfekcije prostorov in opreme ter pri zobozdravniških izvajalcih posebnih postopkov pri opravljanju zobozdravstvene dejavnosti (poudarek na vzdrževanju vodnega omrežja zobozdravniškega stola). Neskladnosti so bile ugotovljene pri pripravi in izvajanju navodil. Pri slabih šestih odstotkih izvajalcev zdravstvene dejavnosti je bilo ugotovljeno, da program preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb ni imel vseh predpisanih elementov. V slabih petih odstotkih so bila ugotovljena pomanjkljiva navodila, v dobrih šestih odstotkih pa je bilo ugotovljeno, da se postopki niso izvajali v skladu z napisanimi navodili oziroma se sploh niso izvajali.

Ker je bilo že v preteklih letih pri nadzoru nad izvajanjem splošnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni največ neskladnosti ugotovljenih pri izvajanju preventivnih ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju in posledično pri zagotavljanju zdravstveno ustrezne pitne vode, so bili tudi v letu 2016 inšpekcijski pregledi usmerjeni v preverjanje izvajanja le-teh, in sicer v domovih za ostarele, objektih higienske nege, kopališčih, nastanitvenih in javnih objektih ter objektih otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja. Delež neskladnosti so inšpektorji ugotavljali pri nižjem deležu pregledov kot v letu 2014 in 2015, in sicer je bil delež neskladnosti v letu 2014 33%, v letu 2015 25% in v letu 2016 23%. Kot že v preteklih dveh letih so inšpektorji ugotovili tudi upad števila večjih neskladnosti. Ugotovili so, da se večina preventivnih ukrepov izvaja, ostajajo pa posamezne manjše neskladnosti, in sicer da manjka posamezno navodilo oziroma ni določen posamezen korektivni ukrep ter da se ne vodi vsa evidenca. Največji odstotek neskladnosti pri izvajanju preventivnih ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju je bil ugotovljen pri nadzoru v javnih objektih (neskladnosti so bile ugotovljene pri 50% pregledov v javnih objektih⁶), nadalje v objektih

⁶ Športne dvorane

za izvajanje higienske nege (28%), v nastanitvenih objektih (27%), na kopališčih (15%), v domovih za ostarele (14%) in na področju otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja (15%).

V 25 nastanitvenih objektih (počitniške hišice in hoteli), ki spadajo med javne objekte, je bilo opravljeno tudi vzorčenje vode iz internega vodovodnega sistema na prisotnost legionel. Inšpektorji so skupno odvzeli 50 vzorcev vode, legionela je bila ugotovljena v 28 % odvzetih vzorcev vode. Rezultati analiz vzorcev vode so pokazali, da so bile legionele najdene v 14 odvzetih vzorcih vode, in sicer v OE Koper v treh od osmih, v OE Kranj v dveh od štirih, v OE Maribor in Murska Sobota v dveh od 14 in v OE Ljubljana v sedmih od desetih odvzetih vzorcev vode. Legionele niso bile najdene v vzorcih vode odvzetih v počitniških hišicah oziroma hotelih na območjih OE Celje in Dravograd, OE Novo mesto in iz OE Nova Gorica.

Tudi v letu 2016 smo prejeli in obravnavali številne prijave občanov glede domnevno neustrezne higiene v javnih objektih, zasebnih stanovanjih in v okolici teh objektov. Prijave so se nanašale predvsem na pojav insektov in glodalcev ter kopičenje različnih vrst odpadkov v teh objektih ali njihovi okolici. Obravnavali smo tudi prijave, ki so se nanašale na prosto odvržene uporabljene injekcijske igle na javnih površinah in v zapuščenih objektih ter pojav glodalcev na javnih površinah in v okolici večstanovanjskih objektov. V posameznih primerih je bilo potrebno najprej oceniti tveganje za javno zdravje v smislu preprečevanja in obvladovanja nalezljivih bolezni, pri tem smo sodelovali z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, ki nam nudi strokovno podporo. Le-ta oceni tveganje in predlaga ukrepe za obvladovanje ugotovljenega tveganja, ki jih inšpektor odredi v upravnem postopku. V primerih, kjer ocena tveganja ni bila potrebna, je inšpektor odredil ukrepe, ki jih za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni določa Zakon o nalezljivih boleznih (npr. sanitarno tehnično vzdrževanje javnih objektov in javnih površin, vključno s preventivno dezinfekcijo, dezinfekcijo, deratizacijo in čiščenjem).

Zdravstveni inšpektorji so skupaj z območnimi enotami Nacionalnega inštituta za javno zdravje obravnavali štiri izbruhe nalezljivih bolezni. Do izbruha je prišlo med odjemalci pitne vode, kjer je zaradi napake na sistemu za doziranje v okviru sekundarne dezinfekcije prišlo do okužbe vode v vodovodnem sistemu. Iz kužnin zbolelih je bil izoliran norovirus genske skupine GI. Sredi poletja je prišlo do izbruha virusne črevesne okužbe med otroki, ki so bilo na letovanju. Ugotovljeno je bilo, da je povzročitelj norovirus, ki se je prenašal s kontaktom. Do podobnega izbruha je prišlo med udeleženci skavtskega tabora, kjer so nekateri udeleženci zboleli zaradi stika z bolnikom/klicenoscem in zaradi slabih higienskih razmer, ki so pripomogle k prenosu okužbe. V tem primeru je bil povzročitelj *Campilobacter jejuni*. Zaradi slabih higienskih razmer pri izvajanju kozmetične dejavnosti, je prišlo do okužb uhljev več oseb, in sicer ob vstavitvi piercinga. Iz brisov kužnine je bil izoliran *Pseudomonas aeruginosa*. Skupaj je v opisanih primerih zbolelo 185 oseb.

Na področju obveznega cepljenja se inšpektorat že vrsto let srečuje s problematiko dolgotrajnih postopkov v tistih primerih, ko obvezniki za cepljenje le tega odklanjajo oziroma ga onemogočajo. V letu 2016 so inšpektorji obravnavali nekaj manj kot 400 primerov prijav zdravnikov o opustitvi obveznega cepljenja.

Glede na zahteve Mednarodnega zdravstvenega pravilnika in z namenom obvladovanja nalezljivih bolezni v mednarodnem prometu je bilo za ladje v luki Koper izdanih skupaj 71 spričeval.

6.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

Ravnanje in odstranjevanje odpadkov je v zdravstvu specifično zaradi posebnih lastnosti odpadkov, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti. Ker se s pravilnim ravnanjem lahko prepreči možni škodljivi vplivi odpadkov iz zdravstvenih ustanov na okolje in zmanjša tveganje za okužbe in poškodbe oseb, ki prihajajo v stik z odpadki, zdravstvena zakonodaja⁷ določa, da so izvajalci zdravstvene dejavnosti dolžni izvajati načrt ravnanja s tovrstnimi odpadki.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor nad ravnanjem z odpadki iz zdravstva od mesta nastanka odpadkov do začasnega skladiščenja v zbiralnici odpadkov ter vodenja evidenc o nastanku in oddaji odpadkov pooblaščenim zbiralcem odpadkov.

Od povzročiteljev odpadkov iz zdravstva predpisi zahtevajo ločeno odlaganje po vrsti odpadkov na mestu nastanka v ustrezne posode ali vreče, ustrezno označevanje posod oziroma vreč, ustrezen transport oziroma prenos odpadkov do zbiralnice odpadkov iz zdravstva, obvezno začasno skladiščenje vseh odpadkov iz zdravstva v zbiralnici odpadkov in vodenje ustreznih evidenc o oddaji odpadkov pooblaščenemu zbiralcu. V zobozdravstveni dejavnosti, kjer nastajajo amalgamski odpadki, predpis določa obvezen način ravnanja z amalgamskimi odpadki. Ti se morajo na mestu nastanka z uporabo filtrov ali ločevalnikov v zobozdravstvenih ordinacijah izločati iz komunalne odpadne vode.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji po vprašanih ravnanja in odstranjevanja odpadkov, nastalih pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, opravili 1.394 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 162 ukrepov, od tega 81 upravnih ukrepov (28 odločb o odpravi nepravilnosti in 53 upravnih opozoril) ter 81 prekrškovnih sankcij/ukrepov (šest plačilnih nalogov, 18 odločb z izrekom opomina in 57 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 4 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1394	28	53	81	6	18 ⁸	57	81	162

V letu 2016 so bile neskladnosti z zahtevami uredbe, ki ureja to področje, najpogosteje ugotovljene pri začasnem skladiščenju odpadkov (dobrih osem odstotkov pregledov), kjer je bilo ugotovljeno, da zbiralnica odpadkov ni namenjena le skladiščenju odpadkov iz zdravstva ampak tudi začasnemu shranjevanju drugih odpadkov (odpadna embalaža, mešani komunalni odpadki). V dobrih štirih odstotkih opravljenih pregledov je bila ugotovljena neskladnost pri odlaganju odpadkov iz zdravstva.

⁷ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

⁸ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.3 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO ZDRAVSTVENIH POGOJEV⁹

Cilj zakonodaje¹⁰ na področju minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev je varovanje zdravja ljudi pred negativnimi vplivi iz okolja.

Zdravstveni inšpektorji preverjajo spoštovanje predpisov na področju minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev pri izvajalcih različnih dejavnosti.

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti zdravstveni inšpektorji preverjajo opremljenost delovnih mest z opremo in pripomočki za higieno rok in osebni zaščitni sredstvi, prostore in aparature za sterilizacijo, laboratorijske storitve pooblaščenega mikrobiološkega laboratorija, prostore in opremo za izolacijo bolnikov, prezračevanje, prostorsko ureditev z ločitvijo čistih in nečistih postopkov in poti. Minimalni tehnični pogoji morajo biti zagotovljeni tudi za razvrščanje, prevoz in pranje perila, čiščenje opreme in prostorov ter za zbiranje, prevoz in odstranjevanje odpadkov.

Pri izvajalcih higienske nege, kamor sodijo frizerska in brivska dejavnost, kozmetična dejavnost, dejavnost salonov za nego telesa, pedikura, dejavnost piercinga, tetoviranja in drugih podobnih postopkov, zdravstveni inšpektorji preverjajo, če se dejavnost izvaja v skladu z dobro higiensko prakso, ki obsega zagotavljanje higiensko tehničnih pogojev, vzdrževanje opreme in pribora, čiščenje, razkuževanje, usposabljanje osebja in ravnanje z odpadki.

Na področju otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor v vrtcih, osnovnih šolah ter v ostalih izobraževalnih institucijah v skladu s pravilniki, ki določajo normative in zdravstveno higienske zahteve za vrtce in šole. Pri nadzoru v vrtcih je posebna pozornost namenjena varnosti otroških igral na otroških igriščih. Vrtec mora za igrala od proizvajalca, dobavitelja oziroma izvajalca ureditve igrišča pridobiti dokumentacijo, iz katere je razvidno, da je igralo proizvedeno in nameščeno na igrišče vrtca v skladu z veljavnimi slovenskimi standardi s področja opreme in podlog otroških igrišč. Vrtec je dolžan zagotavljati preglede igral in igrišč ter njihovo vzdrževanje.

Pri nastanitvenih objektih, kot so hoteli, moteli, kampi, marine, domovi (dijaški, študentski, delavski), turistične kmetije, zapor, socialno varstveni zavodi, centri šolskih in obšolskih dejavnosti, zavetišča za brezdomce, vojašnice zdravstveni inšpektorji preverjajo sanitarno tehnično in sanitarno higiensko vzdrževanje objektov. Te pogoje preverjajo inšpektorji tudi v javnih objektih, kot so poslovne stavbe, stavbe za trgovino in storitve, promet in komunikacijo, razvedrilo in kulturo, za izobraževanje in šport.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji na področju minimalno sanitarno zdravstvenih pogojev opravili skupaj 4.953 inšpekcijski pregledov.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 873 ukrepov, od tega 839 upravnih ukrepov (281 odločb o odpravi nepravilnosti, 556 upravnih opozoril in dva sklepa o izrečenih denarni kazni

⁹ Minimalni sanitarno zdravstveni pogoji v javnih zdravstvenih zavodih, pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienske stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah

¹⁰ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 34 prekrškovnih sankcij/ukrepov (devet plačilnih nalogov, tri odločbe z izrekom opomina in 22 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 5 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
	Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
4953	281	556	2	839	9	3	22	34	873

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti je bil v letu 2016 nadzor usmerjen v preverjanje zagotavljanja prostorov in opreme za izolacijo bolnikov domovih za ostarele, minimalnih tehničnih pogojev za zagotavljanje oskrbe s sterilnim materialom in inštrumenti, za izvajanje čiščenja in dezinfekcije opreme in prostorov, za začasno shranjevanje odpadkov, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti (zbiravnica odpadkov) in prostorsko ureditev z ločitvijo čistih in nečistih postopkov in poti. Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti so bile neskladnosti ugotovljene pri treh odstotkih pregledov. Križanje čistih in nečistih postopkov in poti je bilo ugotovljeno v slabih osmih odstotkih opravljenih inšpekcijskih pregledov, neustrezna oskrba s sterilnim materialom v dobrih štirih odstotkih in neustrezni tehnični pogoji za začasno skladiščenje odpadkov v dobrih osmih odstotkih.

Pri izvajalcih higienske nege, kamor sodijo frizerska in brivska dejavnost, kozmetična dejavnost, dejavnost salonov za nego telesa, pedikura, dejavnost piercinga, tetoviranja in drugih podobnih postopkov, zdravstveni inšpektorji preverjajo izpolnjevanje splošnih (prostori, oprema, pribor, sredstva, sterilizacija itd) in posebnih pogojev za opravljanje higienske nege in drugih podobnih dejavnosti. Zdravstveni inšpektorji so pri nadzoru splošnih pogojev v letu 2016 največkrat ugotovili neskladnosti, ki so se nanašale na izvajanje dobre higienske prakse (v 15% opravljenih pregledov), na pomanjkljivosti pri sterilizaciji opreme in pribora (v 14% opravljenih pregledov) in na pomanjkljivo posredovanje obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah (v desetih odstotkih opravljenih pregledov). V zvezi z izpolnjevanjem posebnih pogojev izvajalcev dejavnosti s savnami, so zdravstveni inšpektorji ugotovili največ neskladnosti glede opremljenosti kabin (v 18% opravljenih pregledov), glede navodil za pravilno uporabo savne (v 17% opravljenih pregledov) ter glede obveščanja uporabnikov o zdravstvenih tveganjih pri uporabi savne (v desetih odstotkih opravljenih pregledov). Pri nadzoru izvajalcev dejavnosti s solariji je bilo v 21% opravljenih pregledov ugotovljeno, da slednji še niso opravili meritev optičnega sevanja, v 12% opravljenih pregledov pa je bilo ugotovljeno, da so solariji pomanjkljivo servisirani in vzdrževani. Pri nadzoru izvajalcev piercinga in tetoviranja so zdravstveni inšpektorji ugotovili največ neskladnosti glede posredovanja obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah, in sicer v 24% opravljenih pregledov.

Na področju otroškega varstva rezultati inšpekcijskega nadzora kažejo izboljšanje stanja glede vprašanj, ki se nanašajo na igrala na otroških igriščih vrtcev, kjer se je zmanjšal delež nepravilnosti glede vodenja evidence o opravljenih posegih, določitve odgovorne osebe za pripravo programa pregledov, priprave in izvajanja programa pregledov igral in njihovega vzdrževanja. Pri nadzoru notranjih prostorov in drugih splošnih higienskih pogojev pri izvajalcih otroškega varstva so inšpektorji v nekaterih primerih ugotovili neskladnosti pri zagotavljanju predpisane temperature tople vode na izlivkah, ki jih uporabljajo otroci, izvajanju vzdrževanja ter čiščenja prostorov in pripadajočih zunanjih površin ter pri izvajanju rutinskih, periodičnih in letnih pregledov igral na

otroškem igrišču. Navedene nepravilnosti so bile ugotovljene pri dveh odstotkih opravljenih pregledov. V osnovnih šolah so bile tudi v letu 2016 ugotovljene nekatere neskladnosti pri izvajanju čiščenja in vzdrževanja prostorov ter zunanjih površin in zagotavljanju varnosti na stopniščih šol s postavitvijo ustreznih ograj. Pravilnik, ki ureja zdravstveno higienske zahteve, katerim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovnih šol, je v veljavi nespremenjen od leta 1969 in zato v marsičem zastarel in neživljenjski. Na to je Zdravstveni inšpektorat že večkrat opozoril ministrstvo, ki je pristojno za izobraževanje.

V nastanitvenih in javnih objektih so bile ugotovljene neskladnosti pri higienskem vzdrževanju, in sicer v dobrih petih odstotkih v nastanitvenih in v dobrih 28% opravljenih pregledov v javnih objektih.

6.4 PREKRŠKOVNI POSTOPKI NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC

Temeljni zakon, ki ureja področje varstva pacientovih pravic, je Zakon o pacientovih pravicah. Z Zakonom o pacientovih pravicah so bile povzete usmeritve in smernice več mednarodnih dokumentov, ki kljub temu, da pravno ne zavezujejo, predstavljajo pomembne mednarodne standarde na področju pacientovih pravic.

Med pglavitnimi cilji Zakona o pacientovih pravicah je tudi cilj prispevati k dvigu kulture mirnega reševanja sporov na tem področju. V skladu s tem ciljem je zakon uredil institut varuha pacientovih pravic in pritožbeni postopek, čemur je namenjen celoten postopkovni sklop tega zakona; ter spremenil kaznovalno politiko, kar je razvidno tako iz številčnosti definicij prekrškov (zakon zelo na splošno definira le nekaj prekrškov v zvezi s šestimi od skupaj 14 pravic) kot tudi iz višine glob, določenih v okviru kazenskih (prekrškovnih) določb 86. in 87. člena tega zakona.

V Zakonu o pacientovih pravicah ni opredeljenega inšpekcijskega nadzora, opredeljen je le upravni nadzor, ki ga v skladu s 85. členom tega zakona opravlja ministrstvo, pristojno za zdravje.

Zdravstveni inšpektorat je določen kot prekrškovni organ, katerega stvarna pristojnost je omejena na postopek o prekršku. Vodenje in odločanje v postopku o prekršku pred prekrškovnimi organi sodi v del upravno - kaznovalnega prava. Zdravstveni inšpektorji nastopajo v postopku o prekršku v skladu z 49. členom Zakona o prekrških kot pooblašene uradne osebe prekrškovnega organa.

Določbe Zakona o pacientovih pravicah, na podlagi katerih inšpektorat vodi postopke o prekrških, se nanašajo na vprašanja, kot so postopek prve in druge obravnave kršitve pacientovih pravic, brezplačna pomoč pri uresničevanju pacientovih pravic, obveščenost in sodelovanje pacientov, varstvo zasebnosti, privolitev v zdravstveno oskrbo, vodenje čakalnih seznamov.

Postopki, vodeni v letu 2016

V letu 2016 je bilo vodenih 1.822 postopkov v zvezi s prekrškovnimi določbami Zakona o pacientovih pravicah, ki se nanašajo na različna vprašanja, kot so: vodenje čakalnih seznamov, obveščenost in sodelovanje pacientov, privolitev v zdravstveno oskrbo, varstvo zasebnosti, brezplačna pomoč pri uresničevanju pacientovih pravic, postopek prve in druge obravnave kršitve pacientovih pravic. Postopki so bili vodeni pri skupaj 1.399 izvajalcih zdravstvene dejavnosti, in sicer v 55 bolnišnicah in njihovih klinikah oziroma enotah (183 postopkov), 408 zdravstvenih domovih in njihovih dislociranih enotah (550 postopkov), pri 558 zasebnikih s koncesijo (694 postopkov), 190 zasebnikih brez koncesije (192 postopkov), v 179 javnih zavodih (186 postopkov) in devetih zdraviliščih (17 postopkov).

Za kršitve, ki predstavljajo prekršek po Zakonu o pacientovih pravicah, je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije izrekel 219 prekrškovnih sankcij oziroma ukrepov in sicer 65 odločb z izrekom globe, osem plačilnih nalogov, 77 odločb z izrekom opomina, in 69 prekrškovnih opozoril.

Število postopkov in izrečenih sankcij/ukrepov prikazuje preglednica.

Preglednica 6 – Število prekrškovnih postopkov in izrečenih sankcij/ukrepov

ŠTEVILO POSTOPKOV	ŠTEVILO IZREČENIH PREKRŠKOVNIH UKREPOV/SANKCIJ				
	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ
1822	65 ¹¹	8	77 ¹⁰	69	219

¹¹ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

V 34 primerih so bile kršitve ugotovljene v zvezi z obveznimi objavami podatkov, povezanih z obravnavo zahtev pacientov glede spoštovanja njihovih pravic. Največ tovrstnih kršitev je bilo ugotovljenih pri zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti s koncesijo in brez koncesije.

Kršitve, vezane na določitev pristojne osebe, ki je pristojna za sprejemanje in obravnavo zahteve za prvo obravnavo kršitve pacientovih pravic, so inšpektorji ugotovili v 17 primerih, največkrat pri zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti s koncesijo in brez koncesije.

Ugotovljenih je bilo šest kršitev v zvezi z uvedbo prve obravnave zaradi vloženih zahtev pacientov, in sicer tri v bolnišnicah, dve pri zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti s koncesijo in ena v zdravstvenem domu.

Ugotovljeni sta bili tudi dve kršitvi v zvezi s seznanitvijo pacientov s stroški, in sicer ena pri zasebnem izvajalcu zdravstvene dejavnosti s koncesijo in druga pri zasebnem izvajalcu brez koncesije.

Vodenje čakalnih seznamov je bilo v letu 2016 obravnavano v okviru 587 postopkov pri skupaj 361 zavezanih, in sicer v 12 bolnišnicah in njihovih klinikah oziroma enotah (59 postopkov), v 162 zdravstvenih domovih in njihovih dislociranih enotah (260 postopkov), pri 168 zasebnikih s koncesijo (243 postopkov), pri 12 zasebnikih brez koncesije (14 postopkov), v enem javnem zavodu (dva postopka) ter v šestih zdraviliščih (deset postopkov). Kršitve so bile ugotovljene pri 75 od skupaj 361 obravnavanih izvajalcev dejavnosti in sicer v štirih bolnišnicah in njihovih klinikah oziroma enotah, v 44 zdravstvenih domovih/njihovih dislociranih enotah in pri 27 zasebnikih s koncesijo. Kršitve so se nanašale na manjkajoče oziroma nezadostne podatke in opombe glede spreminjanja vrstnega reda pacientov, manjkajoče obvezne elemente čakalnega seznama, neupoštevanje zakonskih rokov za hrambo podatkov v čakalnem seznamu in podatkov o morebitnem spreminjanju vrstnega reda skupaj z obrazložitvijo okoliščin, ki narekujejo spreminjanje vrstnega reda. Za kršitve določil glede vodenja čakalnih seznamov je bilo v letu 2016 izrečenih 118 prekrškovnih sankcij (53 odločb z izrekom globe, šest plačilnih nalogov in 59 odločb z izrekom opomina) ter 30 opozoril.

V zvezi s čakalnimi seznamami Zdravstveni inšpektorat kot prekrškovni organ na tem področju že nekaj let ugotavlja, da je vodenje čakalnih seznamov nezadosten ukrep za skrajševanje čakalnih dob in da je za učinkovito skrajševanje čakalnih dob potrebno izvesti še druge, sistemske spremembe in ukrepe v smeri analize vzrokov za dolžino čakalnih dob za posamezne zdravstvene storitve. Dolžina čakalne dobe namreč ni odvisna samo od vodenja evidenc vpisanih pacientov, ampak predvsem od iskanja vzrokov za čakalno dobo in posledično sprejema ustreznih ukrepov za njihovo odpravo. Za zagotovitev slednjega je Ministrstvo za zdravje v letu 2016 pristopilo k pripravi novele Zakona o pacientovih pravicah, s katero je predlagalo podrobnejšo opredelitev, nadzor in prekrškovne določbe glede čakalnih seznamov in v tej zvezi posamezne obveznosti tako na strani izvajalcev kot tudi pacientov. Cilj novele zakona je ureditev dostopnosti pacientov do zdravstvenih storitev v okviru razumnega časa in ureditev ustreznjega nadzora na področju zagotavljanja pacientovih pravic, zagotovitev primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe pacientov s pravočasnim dostopom do zdravstvenih storitev ter zagotovitev transparentnosti na področju vodenja čakalnih seznamov, hkrati pa tudi poostreitev nekaterih dolžnosti pacientov ter zaščita pacientov, kot uporabnikov zdravstvenih storitev, pred kršenjem njihovih pravic.

Hkrati s pripravo novele Zakona o pacientovih pravicah je Ministrstvo za zdravje pristopilo tudi h pripravi novega Pravilnika o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah v mreži javne zdravstvene službe, ki bo določal postopek naročanja in

opravičevanja od termina, najdaljše dopustne čakalne dobe, postopek uvrščanja v čakalni seznam in način njegovega upravljanja, dostop do informacij o zdravstvenih delavcih in zdravstvenih sodelavcih ter način analize in vsebino poročanja izvajalcev.

Novela Zakona o pacientovih pravicah bo poleg zgoraj navedenega opredelila tudi inšpekcijski nadzor, saj izkušnje iz preteklih let kažejo, da samo prekrškovni postopki na tem področju nimajo pričakovanega učinka, ker niso namenjeni odpravljanju obstoječih pomanjkljivosti, kar je osnovni in ključni namen upravnih ukrepov inšpekcijskega nadzora.

6.5 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA

Zakon o duševnem zdravju¹² določa specifične pravice oseb na psihiatričnem zdravljenju ter opredeljuje postopke sprejema osebe na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice ter postopke, povezane z različnimi načini obravnav, s ciljem zagotavljati posamezniku dostojanstvo in pravico do samoodločanja.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev psihiatričnega zdravljenja, inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev socialno varstvenih storitev pa izvajajo inšpektorji socialne inšpekcije v okviru Inšpektorata RS za delo.

Pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja se izvaja nadzor tudi po Pravilniku o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije. V okviru minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev se izvaja nadzor nad tehničnimi in prostorskimi pogoji za izvajanje psihiatričnega zdravljenja (vrsta prostorov, oprema, hramba zdravil, varnost prostorov).

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja opravili 23 inšpekcijskih pregledov. Inšpekcijski nadzor je bil pretežno usmerjen v preverjanje ustreznosti postopka sprejema oseb na zdravljenje. Pri vseh pregledanih izvajalci psihiatričnega zdravljenja, so ob sprejemu pacientov brez privolitve uporabili ustrezne obrazce in v skladu z Zakonom o duševnem zdravju v predvidenih rokih obvestili sodišče. Tudi pri postopkih sprejema brez privolitve, ki se izvede na podlagi sklepa sodišča, nepravilnosti ni bilo ugotovljenih. Ravno tako na področju hrambe zdravil nepravilnosti ni bilo ugotovljenih.

¹² Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

6.6 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE

Cilj zakonodaje¹³ na področju je ustvariti pogoje za nemoteno delovanje zdravniške službe in zagotavljanje izvajanja programov obveznega zdravstvenega zavarovanja, vključno z zagotavljanjem neprekinjenega zdravstvenega varstva in nujne zdravniške pomoči za prebivalstvo.

Zakon o zdravniški službi določa pogoje za opravljanje zdravniške službe ter pravice in dolžnosti zdravnikov za kakovostno opravljanje javne in zasebne zdravniške službe.

V skladu z navedenim zakonom sme zdravnik samostojno opravljati zdravniško službo, če poleg pogojev, določenih z delovnopravnimi in drugimi predpisi, izpolnjuje še posebne pogoje, določene s tem zakonom, in sicer da ima ustrezno izobrazbo in usposobljenost (kvalifikacija), je vpisan v register zdravnikov pri Zdravniški zbornici Slovenije ter ima dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na določenem strokovnem področju (licenca). Zdravniki zasebniki pa morajo, poleg izpolnjevanja zgoraj navedenih pogojev, biti vpisani še v register zasebnih zdravnikov.

Zdravstveni inšpektorat opravlja nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem določb tega zakona, z izjemo določb, ki se nanašajo na zaposlitev zdravnikov, saj le-te sodijo v delokrog Inšpektorata RS za delo, ter določb, ki se nanašajo na znanje in rabo slovenskega jezika, ki sodijo v pristojnost Inšpektorata RS za kulturo in medij.

V pristojnost inšpektorata sodi tudi nadzor nad določbami prvega odstavka 26., 27. in 28. člena Zakona o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist. Ta zakon določa pogoje, pod katerimi lahko osebe, ki so navedeno poklicno kvalifikacijo pridobile v tretjih državah, opravljajo zdravniško službo tudi v Republiki Sloveniji.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

Zdravstveni inšpektorat je tudi v letu 2016 nadaljeval z aktivnim sodelovanjem z Ministrstvom za zdravje in Zdravniško zbornico Slovenije pri reševanju odprtih vprašanj s področja zdravniške službe, in sicer predvsem glede obsega in vsebine dela po posameznih skupinah zdravnikov (npr. zdravniki z opravljenim strokovnim izpitom, zdravniki brez veljavne licence, zdravniki specializanti). Aktivno smo sodelovali z različnimi Razširjenimi strokovnimi kolegiji, ki so najvišji strokovni organ na posameznem področju. Nanje smo se obračali z raznimi vprašanji glede opredelitve posameznih dejavnosti in storitev ter pristojnosti za njihovo izvajanje.

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 1054 inšpekcijskih pregledov. V primeru ugotovljenih kršitev so inšpektorji ukrepali na podlagi Zakona o zdravniški službi in Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Izdane so bile štiri odločbe o prepovedi dela.

Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 7 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti (prepoved dela)	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1054	4	0	4	0	0	0	0	4

¹³ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Aktivnosti so bile usmerjene v preverjanje izpolnjevanja enega izmed pogojev za samostojno opravljanje zdravniške službe, in sicer razpolaganja z veljavno in vsebinsko ustrezno licenco. Licenca je namreč javna listina, ki dokazuje strokovno usposobljenost zdravnika specialista za samostojno opravljanje zdravniške službe na določenem strokovnem področju oziroma strokovno usposobljenost zobozdravnika za samostojno opravljanje zobozdravniške službe ali zobozdravnika specialista za samostojno opravljanje zobozdravniške službe na določenem strokovnem področju. Nadzor je bil poleg navedenega usmerjen še v vključevanje v program zagotavljanja nujne medicinske pomoči v okviru javne mreže, saj so zdravniki, skladno z zakonom in v povezavi s kodeksom medicinske deontologije, dolžni nuditi nujno zdravniško pomoč, ki obsega nujne storitve, katerih opustitev bi v kratkem času vodila do smrti ali v nepopravljivo in hudo okvaro zdravja ali smrti.

V štirih primerih, ko so bili izrečeni upravni ukrepi (odločbe o prepovedi dela) je šlo za neizpolnjevanje pogojev za delo v splošni ambulanti oziroma je delo presegalo dejavnosti, navedene v programu pripravništva za poklic zdravnik.

6.7 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA

Zdravilstvo opravljajo zdravilci z namenom izboljšati zdravje uporabnikov, njihovo delovanje pa temelji na uporabi zdravilskih sistemov in metod (npr. homeopatija, kiropraktika, tradicionalna kitajska medicina).

Cilj Zakona o zdravilstvu¹⁴ je normativna ureditev področja zdravilstva z namenom zagotoviti varnost uporabnikov zdravilskih storitev.

Zakon opredeljuje dejavnost zdravilstva, uvaja temeljne zdravilske sisteme in metode ter ureja način in pogoje za izvajanje zdravilske dejavnosti. Zakon ureja pravice uporabnikov storitev, vključno z možnostjo pritožbe, ter odgovornost zdravilca, pri čemer zahteva od zdravilca zavarovanje odgovornosti za škodo, ki bi lahko nastala pri izvajanju zdravilstva. Zakon prepoveduje oglaševanje na zavajajoč način ter zahteva, da zdravilci pri izvajanju zdravilske dejavnosti uporabljajo kakovostne in varne zdravilske izdelke in pripomočke v skladu s predpisi za te izdelke. Za izvajanje zdravilstva zakon določa pridobitev dovoljenja in licence za zdravilca ter pogoje in načine za pridobitev le-teh.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

Po zakonu podeljuje, podaljšuje in odvzema licence zdravilska zbornica, ki je odgovorna tudi za vzpostavitev, vzdrževanje in vodenje registra zdravilcev, izvajanje strokovnega nadzora nad zdravilci ter izdajanje in odvzemanje dovoljenj za opravljanje zdravilske dejavnosti. Ker zdravilska zbornica še ni bila ustanovljena, je za določene naloge zbornice, vključno z vodenjem registra ter podeljevanjem licenc, dovoljenj in strokovnim nadzorom, zadolženo Ministrstvo za zdravje.

Ključni problem na področju zdravilstva je, da poglavitne določbe zakona, ki urejajo pogoje za opravljanje zdravilstva, v praksi niso realizirane. Ministrstvo za zdravje je licence začelo izdajati v prvi polovici leta 2014, do sedaj jih je skupaj izdalo šest. K izdaji dovoljenj in izvajanju strokovnega nadzora ministrstvo še ni pristopilo.

Zatečeno stanje predstavlja velik problem za izvajanje ustreznega inšpekcijskega nadzora na tem področju, na kar inšpektorat opozarja že več let. Podali smo več pobud za spremembe pravne ureditve tega področja.

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji na področju zdravilstva opravili skupaj 185 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih 103 ukrepov, od tega 93 upravnih ukrepov (štiri odločbe o odpravi nepravilnosti in 89 upravnih opozoril po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in deset prekrškovnih sankcij/ukrepov (ena odločba z izrekom opomina in devet opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 8 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ						
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi			SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
185	4	89	93	1	9	10	103

¹⁴ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

V letu 2016 smo obravnavali 185 zavezancev. Štirim zavezancem, ki smo jih obravnavali na podlagi prijave, so bile izdane ureditvene odločbe za odpravo neskladnosti, in sicer enemu zavezancu zaradi izvajanja zdravilske dejavnosti brez licence, enemu zavezancu zaradi neustreznih higienskih razmer v prostorih, kjer se izvaja zdravilska dejavnost, dvema zavezancema pa zaradi zavajajočega oglaševanja zdravilske dejavnosti. Štirim zavezancem je bilo zaradi oglaševanja zdravilske storitve na zavajajoč način izrečeno tudi opozorilo po ZP-1. Enemu zavezancu je izdana odločba o prekršku z izrekom opomina, ker se ni ravnal po izvršljivi odločbi. Zaradi neizpolnjevanje pogojev za opravljanje zdravilske dejavnosti (veljavna licenca) je bilo izrečenih 89 opozoril po ZIN, petim zavezancem pa tudi opozorilo po ZP-1, prav tako zaradi neizpolnjevanje pogojev za opravljanje dejavnosti (veljavna licenca).

6.8 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA

Presaditev delov telesa je način zdravljenja, ki se zaradi narave posega razlikuje od drugih medicinskih metod in terja poseben način urejanja. S stališča pravnega varovanja človekovih pravic je pomembno vprašanje, pod kakšnimi pogoji je dopustno odvzeti del telesa živemu dajalcu, oziroma pod kakšnimi pogoji je tak odvzem dopusten iz telesa umrle osebe.

Osnovno načelo, ki se upošteva pri darovanju organov, je v prvi vrsti načelo medicinske upravičenosti, na podlagi katerega so v zakonu točno opredeljena merila za odvzem in presaditev dela človeškega telesa. Glede na predmet urejanja je naslednje načelo varstvo osebnosti. Slednje se odraža v zahtevi po izrecni privolitvi v poseg ob zagotovitvi anonimnosti. Vsa načela veljajo tudi za umrle vključno z postmortalno zaščito in zahtevo do pietetnega ravnanja do umrle osebe, kakor tudi ustrezno spoštovanje in upoštevanje svojcev oziroma oseb, ki so bile umrlemu blizu. Zakon poudarja tudi splošno pravno načelo, ki dele človeškega telesa izloča iz pravnega prometa je poudarjeno s prostovoljnostjo in neodplačnostjo darovanja za odvzete dele človeškega telesa. Posebno varstvo je namenjeno tudi mladoletnim in osebam, ki niso sposobne odločanja.

Zakon v luči zgornjih načel torej ureja področje privolitve v darovanje pri umrlih osebah. Določa tudi, da dejavnost donorskih in transplantacijskih centrov lahko opravljajo zdravstveni zavodi ob izpolnjevanju kadrovskih, prostorskih, tehničnih in drugih pogojev na podlagi dovoljenja Ministrstva za zdravje.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

Nadzor je bil usmerjen v preverjanje tistih določb zakona, ki so pomembne za kakovost in varnost, posebna pozornost je bila namenjena tudi zahtevam v povezavi s privolitvami v darovanje in prejem organa, in sicer pretežno v povezavi s postopki odvzema delov telesa brez predhodne opredelitve. Ob nadzorih so bile preverjene tudi evidence, ki jih je za namen zagotavljanja transplantacijske dejavnosti potrebno voditi.

Inšpekcijski nadzor je bil izveden pri 14 izvajalcih in na Zavodu Republike Slovenije za presaditve organov in tkiv Slovenija – transplant. Pri tem je bilo v enem od donorskih centrov ugotovljeno, da vseh podatkov, ki jih zakon predvideva, ne sporočajo v centralni register. Slednjega je dolžan voditi Slovenija-transplant, in sicer za potrebe splošnega usklajevanja transplantacijske dejavnosti in usklajevanja konkretnega odvzema in presaditve. V tej povezavi sta bila izrečena dva ukrepa, in sicer opozorilo po ZIN in opozorilo za storjen prekršek po ZP-1.

6.9 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO-ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ

Kopališča so sestavni del komunalne infrastrukture športnih objektov, kot kopališka dejavnost pa del telesne kulture. Izvajanje minimalnih sanitarno-zdravstvenih ukrepov na kopališčih, ki so lahko bazenska ali naravna, je nujno, da se prepreči prenos okužb in zagotovi varnost kopalcev. Kontrola in stalni nadzor bazenske vode pa sta potrebna za preprečevanje prenosa nalezljivih bolezni.

Na podlagi Zakona o varstvu pred utopitvami¹⁵ zdravstveni inšpektorji pri upravljalcih bazenskih in naravnih kopališč preverjajo minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje. Pri upravljalcih bazenov in bazenskih kopališč preverjajo tudi higienko ustreznost bazenske kopalne vode.

Minimalne higienske zahteve, ki jih morajo izpolnjevati kopalne vode v konvencionalnih in bioloških bazenih in kopališčih, ter način njihovega ugotavljanja in spremljanja predpisuje Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Pravilnik med drugim določa, da kopalne vode ne smejo vsebovati mikroorganizmov, parazitov ali snovi v številu in koncentracijah, ki same ali v kombinaciji z drugimi snovmi predstavljajo nevarnost za zdravje uporabnikov.

Na podlagi pravilnika inšpektorji pri upravljalcih preverjajo izvajanje ustrezne priprave kopalne vode in vzorčenja v okviru notranjega nadzora, s katerim upravljalci ugotavljajo kakovost vode, vodenje zapisov kontinuiranih meritev ter ali je bil vzpostavljen sistem ukrepanja v primerih, ko se je z meritvami oziroma laboratorijsko analizo ugotovila neskladnost vode. Dodatno preverijo, če upravljalci bazenov in kopališč uporabnike bazenov o rezultatih analiz in meritvah ustrezno obveščajo ter na informacijskem mestu objavljajo predpisane informacije in navodila.

Predmet inšpekcijskega nadzora je tudi stanje opreme in sredstev za nudenje prve pomoči, vključno s spoštovanjem pogojev, ki jih morajo izpolnjevati reševalci za opravljanje nalog reševanja iz vode (zdravniški pregled in tečaj nudenja prve pomoči). Inšpekcijski pregled zajema tudi preverjanje skladnosti kopališč z določenimi tehničnimi zahtevami (kopališki znaki), izvajanje ukrepov in upoštevanje pravil, ki so namenjena varovanju zdravja kopalcev.

Kakovost kopalne vode v bazenih in bazenskih kopališčih spremljajo upravljalci, ki so odgovorni za zagotavljanje ustrezne vode. Analize vzorcev izvajajo za to usposobljeni laboratoriji, ki rezultate analiz vzorcev, odvzetih s strani upravljalcev, posredujejo tudi Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje, ki na podlagi teh rezultatov vsako leto pripravi Letno poročilo o kakovosti kopalnih voda. Vzorčenje, ki ga izvajajo zdravstveni inšpektorji, se izvaja v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost vode s Pravilnikom o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih v času odvzema vzorca.

Na področju kopališč in bazenov so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor pristojni še gradbeni inšpektorji, ki nadzorujejo tehnično ustreznost bazenov in kopališč, in inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki nadzorujejo zagotavljanje pogojev za varnost kopalcev. Nadzor nad kopalno vodo v naravnih kopališčih je v pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo in okolje, Agencija Republike Slovenije za okolje pa izvaja monitoring in rezultate objavlja na informacijskih tablah in svojih spletnih straneh.

¹⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji pri upravljalcih bazenov in kopališč opravili 583 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 220 vzorcev kopalnih vod za laboratorijske analize na mikrobiološke, kemične in fizikalne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 370 ukrepov, od tega 209 upravnih ukrepov (146 odločb o odpravi nepravilnosti in 63 upravnih opozoril po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 161 prekrškovnih sankcij/ukrepov (14 odločb z izrekom globe, pet plačilnih nalogov, 47 odločba z izrekom opomina in 95 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 9 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globe)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
583	220	146	63	209	14	5	47 ¹⁶	95	161	370

Inšpektorji ugotavljajo največ neskladnosti pri pregledih obveznih evidenc, ki jih morajo izpolnjevati upravljalci kopališč oziroma njihove odgovorne osebe. Do tovrstnih neskladnosti po našem mnenju prihaja predvsem zaradi nedoslednosti odgovornih oseb, tudi zaradi pogostih zamenjav teh odgovornih oseb in pomanjkljivega poznavanja vseh nalog, ki jih le-te prevzamejo z novim delovnim mestom. Med neskladnostmi, ki smo jih pri nadzoru v letu 2016 pogosto ugotovili, so tudi manjkajoče in nepopolne objave na informacijskih mestih, na katerih upravljalci niso objavili obveznega higienskega reda na bazenih in kopališčih ali pa niso bile objavljene vse zahteve, zadnji rezultati laboratorijskih preskušanj vzorcev kopalne vode oziroma letno poročilo o kakovosti kopalne vode za prejšnje leto, ki ga mora upravljavalec pripraviti na podlagi rezultatov laboratorijskega preskušanja.

Rezultati vzorcev, ki so jih odvzeli upravljalci v okviru svojega notranjega nadzora, pogosto niso bili skladni z zahtevami Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, vendar so bili ocenjeni kot primerni za kopanje na podlagi Merila za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje, katera je na podlagi tega pravilnika pripravil in objavil na svojih spletnih straneh Nacionalni inštitut za javno zdravje. Upravljalci so tudi pomankljivo ukrepali ob prejemu neskladnih rezultatov odvzetih vzorcev kopalne vode, niso zagotovili odvzema vzorcev pred pričetkom obratovanja bazena ali pa niso spoštovali zahtev glede pogostnosti odvzema vzorcev kopalne vode.

Ob pregledu opreme za prvo pomoč še zmeraj ugotavljamo neskladnosti glede pretečenih rokov uporabe pri sanitetnem materialu in glede pomanjkljivega nadomeščanja porabljenega sanitetnega materiala. Bilo je tudi nekaj primerov neskladnosti glede avtomatskega zunanega defibrilatorja, in sicer so imeli pretečene elektrode ali pa ga sploh niso imeli. Avtomatski zunanji defibrilator je obvezen del opreme za prvo pomoč na kopališčih.

Nekaj primerov neskladnosti je bilo ugotovljenih glede usposobljenosti za nudenje prve pomoči, saj predvsem nekateri opazovalci (na manjših bazenih ni obvezna prisotnost reševalca iz vode, temveč le prisotnost opazovalca) niso imeli opravljenega ustreznega tečaja.

¹⁶ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

Pri pregledu higienskega stanja in vzdrževanja na kopališčih je bilo največ primerov neskladnosti ugotovljenih pri vzdrževanju bazenske ploščadi in garderobnih prostorov. Prav tako pa ugotavljamo tudi pomankljivosti pri bazenčkih za noge oziroma bočnih prhah pri prehodu na bazensko ploščad.

Na bazenih, kjer ni zagotovljenih kontinuiranih meritev pH vrednosti, prostega klora, redoks potenciala in temperature, morajo upravljavci izvajati ročne meritve v obratovalnem času šestkrat dnevno v enakomernih presledkih in o tem voditi evidenco. Inšpektorji so na inšpekcijskih pregledih ugotovili, da upravljavci meritev ne izvajajo dovolj pogosto oziroma o tem ne vodijo ustrezne evidence. V nekaj primerih pa je bilo ugotovljeno, da upravljavci niso zagotovili rednega umerjanja svojih merilnih naprav.

V okviru letnega programa vzorčenja, ki je v konvencionalnih bazenih potekal v dveh sklopih (kopališča na prostem in dvoranska kopališča), so inšpektorji v sedmih območnih enotah skupaj odvzeli 211 vzorcev kopalne vode. Rezultati analiz na različne parametre (fizikalne, kemijske, mikrobiološke, pri 29 vzorcih pa tudi na prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*) so pokazali, da sta bili dve tretjini oziroma 143 analiziranih vzorcev skladni z zahtevami Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Neskladnih je bilo skupaj 68 vzorcev.

Vsa kopalna voda v bazenih, kjer so bili odvzeti vzorci neskladni, je bila na podlagi Meril za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje ocenjena kot primerna za kopanje.

Največ neskladnih vzorcev je bilo v OE Novo mesto (56%), OE Koper (48%) ter (32%) OEMaribor in Murska Sobota in OE Kranj. Pri neskladnih vzorcih so bile na podlagi analiziranih parametrov ugotovljene različne vrste neskladnosti (fizikalna, kemijska, mikrobiološka ter kombinacije osnovnih treh vrst).

Največ vzorcev, in sicer 57 od 68 (84%), je bilo neskladnih zaradi fizikalno kemijskih parametrov, osem (12%) zaradi mikrobioloških parametrov ter trije (štirje odstotki) zaradi fizikalnih, kemijskih in mikrobioloških parametrov.

Vzrok za mikrobiološko neskladnost je bil največkrat presežek skupnega števila mikroorganizmov pri 36°C, in sicer pri sedmih vzorcih, v treh vzorcih tudi prisotnost bakterije *Pseudomonas aeruginosa*, v enem vzorcu pa prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*.

Najpogostejši vzrok za fizikalno in kemijsko neskladnost vzorcev je bila presežena vsebnost trihalometanov, ki je bila ugotovljena v 30 vzorcih, neustrezna pH vrednost je bila ugotovljena v 14 vzorcih, pri 12 vzorcih je bil neustrezen parameter redoks potencial, neustrezna koncentracija prostega klora je bila v desetih vzorcih, presežena vrednost parametra motnost je bila ugotovljena v šestih vzorcih, presežena vrednost parametra vezani klor pa je bila ugotovljena v petih vzorcih.

Po uveljavitvi novega Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, smo v okviru letnega programa odvzeli tudi devet vzorcev v bioloških bazenih. Štirje odvzeti vzorci niso bili skladni z zahtevami pravilnika.

Vzrok za neskladnost vzorcev v bioloških bazenih je bil mikrobiološki parameter, in sicer preseženo skupno število mikroorganizmov.

Kopalne vode iz bioloških bazenov so bile na podlagi teh vzorcev in v skladu z Merili za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje ocenjene kot primerne za kopanje.

6.10 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

Pitna voda je voda v njenem prvotnem stanju ali po pripravi, namenjena pitju, kuhanju, pripravi hrane ali za druge gospodinjske namene, ne glede na njeno poreklo in na to, ali se voda dobavlja iz vodovodnega omrežja iz sistema za oskrbo s pitno vodo, cistern ali kot predpakirana voda, ter vsa voda, ki se uporablja za proizvodnjo in promet živil.

Cilj predpisov¹⁷ na področju zdravstvene ustreznosti pitne vode je varovanje zdravja ljudi pred škodljivimi vplivi vsakršnega onesnaženja vode z zagotavljanjem, da je voda, namenjena za prehrano ljudi, zdravstveno ustrezna in čista.

Zakonodaja na področju oskrbe s pitno vodo določa zahteve, ki jih mora izpolnjevati pitna voda, z namenom varovanja zdravja ljudi. Upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo mora v okviru notranjega nadzora zagotavljati skladnost in zdravstveno ustreznost pitne vode na pipah oziroma mestih, kjer se voda uporablja kot pitna voda, v objektih za proizvodnjo, promet živil in pakiranje vode in v primeru oskrbe s pitno vodo s cisternami na mestu iztoka iz cistern. V primerih, ko je vzrok za neskladno pitno vodo na pipi interno vodovodno omrežje, mora upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo o tem obvestiti lastnika objekta, ki mora neskladnost odpraviti.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor pri upravljalcih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo več kot 50 uporabnikov ali pa oskrbujejo javne objekte, objekte za proizvodnjo živil in objekte za pakiranje pitne vode, kjer preverjajo izvajanje notranjega nadzora po načelih sistema HACCP. Le-ta omogoča upravljalcem prepoznati mikrobiološke, kemične in fizikalne agense, ki bi lahko predstavljali potencialno nevarnost za zdravje ljudi, ter na podlagi teh izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavitev stalnega nadzora na tistih mestih (kritičnih kontrolnih točkah) v oskrbi s pitno vodo, kjer se tveganja lahko pojavijo. Inšpektorji preverjajo tudi higienske razmere, učinkovitost dezinfekcije pitne vode, če je ta potrebna, pisno gradivo in druge spise, ki so lahko pomembni za oceno skladnosti, ter ukrepe, ki jih upravljalci izvajajo v primerih neskladnosti, vključno z obveščanjem uporabnikov.

V javnih objektih (vrtci, šole, bolnišnice, restavracije) zdravstveni inšpektorji preverjajo stanje njihovega internega vodovodnega omrežja. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo tveganja, ki se lahko pojavijo na internem vodovodnem omrežju oziroma pri njegovem neprimernem vzdrževanju. Inšpektorji pregledajo dokumentacijo o internem omrežju, vključno z zapisi o ukrepih, ki jih je potrebno izvajati v primeru neskladnosti. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo načine obveščanja o omejitvah uporabe pitne vode, ki ga izvajajo upravljalci javnih vodooskrbnih sistemov.

Na področju objektov in naprav za preskrbo s pitno vodo so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor na vodovarstvenih območjih pristojni še kmetijski inšpektorji, ki nadzorujejo kmetijsko dejavnost, in okoljski inšpektorji, ki nadzorujejo ostale okoljske dejavnike tveganja.

V Sloveniji se izvaja sistematično preverjanje (monitoring) pitne vode, s katerim se ugotavlja, ali pitna voda izpolnjuje predpisane zahteve. Izvajanje monitoringa pitne vode zagotavlja Ministrstvo za zdravje, njegov nosilec pa je bil tudi v letu 2016 Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano. Program monitoringa določa mesta vzorčenja, pogostost vzorčenja, vzorčevalce in

¹⁷ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

laboratorije, ki izvajajo preskušanje vzorcev. Poročilo o monitoringu pitne vode objavi Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano na svojih spletnih straneh.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 2759 inšpekcijskih pregledov ter vzeli 82 vzorcev vode, namenjene za pitje. Odvzeti vzorci so bili v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost pitne vode s Pravilnikom o pitni vodi v času odvzema vzorca.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 396 ukrepov, od tega 303 upravnih ukrepov (162 odločb o odpravi nepravilnosti, 122 upravnih opozoril in 19 sklepov o izrečen denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 93 prekrškovnih sankcij/ukrepov (štiri odločbe z izrekom globe, šest plačilnih nalogov, 16 odločb z izrekom opomina in 67 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 10 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
2759	82	162	122	19	303	4	6	16	67	93	396

Inšpektorji so v letu 2016 največkrat ugotavljali, da upravljavci niso vzpostavili učinkovitega notranjega nadzora, saj niso naredili ustrezne analize dejavnikov tveganja za njihove vodooskrbne sisteme, prav tako pa niso izvajali vzorčenja skladno s svojim notranjim nadzorom. Poleg tega pogosto tudi niso pripravili ustreznega načrta za obveščanje uporabnikov oziroma niso izvajali ustreznega obveščanja uporabnikov v primerih omejitev uporabe vode ali vzdrževalnih del na sistemu za javno oskrbo s pitno vodo.

Slovenija ima zaradi razgibanega terena zelo veliko manjših javnih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo do 500 uporabnikov. Velikih sistemov, ki oskrbujejo več kot 5.000 uporabnikov oziroma ki oskrbujejo več kot 20.000 uporabnikov, je zelo malo v primerjavi z nekaterimi drugimi evropskimi državami. Svojemu zaključku se počasi približuje projekt Pomurskega vodovoda, ki bo združil veliko manjših sistemov s področja Pomurja v velik sistem.

Upravljavci v okviru svojega notranjega nadzora niso ustrezno prepoznali dejavnikov tveganja oziroma niso imeli ustrezne priprave vode glede na prisotne dejavnike tveganja, ki bi le-te bodisi odstranila bodisi zmanjšala na nivo, na katerem ne bi več predstavljali tveganja. Inšpektorji so ugotavljali tudi, da imajo upravljavci neustrezne načrte vzorčenja oziroma ne izvajajo odvzema vzorcev v skladu z načrtom. V sistemih do 500 uporabnikov in sistemih, ki oskrbujejo javne ali živilske objekte, smo ugotavljali največ neskladnosti, število neskladnosti pa se praviloma zmanjšuje z velikostjo sistemov.

Inšpektorji so preverjali tudi načrte obveščanja uporabnikov glede različnih nepredvidenih dogodkov pri vodooskrbi in kakovosti pitne vode, ki jo upravljavci distribuirajo uporabnikom. Upravljavci morajo v skladu s Pravilnikom o pitni vodi in Navodili za obveščanje uporabnikov, ki jih je pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje, pripraviti načrt obveščanja uporabnikov, z načini obveščanja seznanimi uporabnike in to tudi izvajati. Inšpektorji so ugotavljali neskladnosti tako pri

samih načrtih upravljavcev kot pri njihovem izvajanju le-teh. Ugotavljali so tudi, da so upravljavci načrt pripravili v skladu z navodilom, vendar ob konkretnih dogodkih obveščanja niso izvedli ali pa ga niso izvedli v celotnem predpisanem obsegu.

Na splošno ugotavljamo, da je pri večjih sistemih upravljanje in izvajanje učinkovitega notranjega nadzora za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode boljše ter da je upravljanje majhnih sistemov pogosto neprofesionalno, ker ga pogosto izvajajo posamezniki kot prostovoljno ali dodatno dejavnost.

Zdravstveni inšpektorji ob svojih inšpekcijskih nadzorih na terenu zaznavajo različne težave upravljavcev vodooskrbnih sistemov, ki so odgovorni za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Za dobro poznavanje, predvsem pa obvladovanje določenega sistema, se morajo upravljavci zavedati, da na zdravstveno ustreznost pitne vode poleg priprave pitne vode lahko pomembno vpliva tudi vir pitne vode. Medtem ko je priprava pitne vode v celoti v rokah upravljavca, na kakovost vira pogosto le-ta nima nobenega vpliva, kar še dodatno otežuje njegovo delo. Stanje na vodovarstvenih pasovih, s katerim je pogojena kakovost vira pitne vode, v večini primerov ni ustrezno zakonsko urejeno. Poleg tega se na teh pasovih lahko izvajajo tudi določene aktivnosti (gnojenje, paša živine, uporaba pesticidov), na kar upravljavci vodooskrbnih sistemov nimajo nobenega vpliva. Situacijo pa poslabšuje še dejstvo, da lastniki zemljišč, na katerih se nahajajo vodovarstveni pasovi, za omejeno pravico uporabe prostora ne dobijo nikakršnega denarnega povračila s strani države.

Seveda pa obstaja tudi določen delež upravljavcev, pri katerih inšpektorji na glede na vse pravnomočno izrečene upravne in prekrškovne ukrepe ne morejo doseči zagotovitve skladnosti. V navedenih primerih gre za izigravanje pravil, saj upravljavci niti ne pristopijo k njihovi poglavitni in najbolj pomembni nalogi, to je k ugotavljanju in odpravljanju vzrokov za zdravstveno neustrezno pitno vodo, ampak namesto tega slabo stanje dopuščajo, morebitne težave pa omejujejo z ukrepom prekuhavanja. Opažamo, da je na nekaterih sistemih ta ukrep v veljavi celo več let. O tem so uporabniki sicer ustrezno obveščeni, vendar pa upravljavec ne naredi nič za odpravo vzrokov za tovrsten ukrep. S tem sicer ne krši nobenega predpisa, saj pogostost in trajanje tega ukrepa nista nikjer določena, dejstvo pa je, da naj bi bil tak ukrep sprejet le v izjemnih primerih, ko upravljavec na drug način ne more zagotoviti zdravstveno ustrezne pitne vode, zato naj bi bil posledično tudi kratkotrajen.

Opažamo pa tudi obrnjene situacije, v katerih se upravljavci sicer trudijo zagotoviti zdravstveno ustrezno pitno vodo z dezinfekcijo na podlagi klorovih preparatov (ker je na primer ta način za njihov sistem najbolj učinkovit), pa jim to otežujejo ali onemogočajo uporabniki, ki menijo, da bo pitna voda zaradi tega škodljiva za njihovo zdravje. Seveda uporabniki ob tem ne upoštevajo tveganja, ki ga predstavlja fekalna kontaminacija pitne vode, kar je s stališča stroke veliko večje tveganje kot pa dezinfekcija na podlagi klorovih preparatov.

Ne moremo mimo dejstva, da so si določena opažanja Zdravstvenega inšpektorata na področju javne oskrbe s pitno vodo iz leta v leto podobna oziroma se ponavljajo. Kljub temu pa zaznavamo obetajoč trend počasnega izboljševanja stanja na tem področju, kar nam kažejo meritve državnega monitoringa pitne vode in tudi vsakokratne ugotovitve našega inšpekcijskega nadzora.

Zdravstveni inšpektorji so odvzeli 82 vzorcev pitne vode z namenom preverjanja njene skladnosti na pipi končnega uporabnika in uspešnosti vzpostavitve notranjega nadzora na posameznih sistemih za javno vodooskrbo, ki ga morajo vzpostaviti upravljavci teh sistemov.

Inšpektorji so vzorce pitne vode praviloma odvzeli na manjših sistemih, kjer je stanje slabše, v nekaterih primerih tudi ob bolj neugodnih vremenskih razmerah.

80 vzorcev, odvzetih v okviru rednega nadzora, je bilo preskušanih na mikrobiološke parametre *E. coli*, koliformne bakterije in skupno število mikroorganizmov pri 22°C ali 37°C, dodatno je bilo preskušanih 67 vzorcev na parameter enterokoki. Na 54 vzorcih se je še dodatno preskušala prisotnost spor *Clostridium perfringens*, saj je bila vzorčena pitna voda površinskega porekla oziroma bi lahko na vodni vir vplivala površina. Dva vzorca sta bila preskušana tudi na fizikalno kemijske parametre, in sicer na pH vrednost, električno prevodnost, motnost, amonij, okus, vonj in barvo. V okviru dodatnega nadzora smo odvzeli dva vzorca na parametra železo in mangan.

Z analizami se je v odvzetih vzorcih pitne vode preverjala skladnost parametrov z zahtevami Pravilnika o pitni vodi, podana je bila tudi ocena njihove zdravstvene ustreznosti.

Od 82 odvzetih vzorcev je bilo deset vzorcev neskladnih, od tega je bilo šest vzorcev ocenjenih kot neskladnih in hkrati tudi zdravstveno neustreznih, preostali štirje neskladnih vzorci pa niso neposredno ogrožali zdravja ljudi, saj so bili preseženi le indikatorski parametri.

Pri treh neskladnih vzorcih je bil vzrok neskladnosti en mikrobiološki parameter, sedem vzorcev je bilo neskladnih zaradi dveh ali več mikrobioloških parametrov. Največkrat je bila ugotovljena prisotnost koliformnih bakterij (devet vzorcev), sledila je prisotnost bakterije *E. coli* (6 vzorcev) in previsoko število kolonij pri 37°C (dva vzorca). Vsa preskušanja na fizikalno kemijske parametre so bila skladna.

Pri vseh upravljavcih vodooskrbnih sistemov, kjer so bili odvzeti neskladni oziroma zdravstveno neustreznimi vzorci, so zdravstveni inšpektorji preverili ustreznost notranjega nadzora na načelih sistema HACCP in izrekli ustrezne ukrepe.

6.11 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV

Cilj predpisov, ki urejajo področje splošne varnosti proizvodov, je zagotovitev visoke ravni varnosti in zdravja potrošnikov in drugih uporabnikov. Zakon o splošni varnosti proizvodov¹⁸ določa, da se smejo dati na trg samo varni proizvodi in se uporablja zlasti za proizvode, ki niso predmet posebnih predpisov, so pa za nekatere izdelke med njimi sprejeti harmonizirani standardi s podrobnejše razčlenjenimi zahtevami glede njihove varnosti.

Zakonodaja na področju splošne varnosti proizvodov opredeljuje varnostne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati proizvodi, način njihovega označevanja ter obveznosti gospodarskih subjektov. Le-ti so odgovorni za varnost oziroma spremljanje varnosti izdelkov na trgu, vključno z izvedbo preventivnih in korektivnih ukrepov, pri tem pa so dolžni sodelovati z nadzornimi organi.

Inšpekcijski pregledi na področju splošne varnosti proizvodov se izvajajo pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije in maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi splošne varnosti uporabljajo (otroško varstvo, objekti higienske nege). Obseg inšpekcijskega pregleda je odvisen od vloge gospodarskega subjekta in lahko vključuje pregled dokumentacije, s katero zavezanec dokazuje skladnost proizvodov z varnostnimi zahtevami (določenimi v predpisih oziroma standardih, če pa teh ni, s priporočili Evropske komisije, kodeksi uveljavljenega ravnanja itd.), pregled označevanja in vodenja registra pritožb ter pregled evidenc obveščanja gospodarskih subjektov in pristojnega inšpekcijskega organa o proizvodu, ki pomeni tveganje ter o sprejetih ukrepih (umik/odpoklic). Zdravstvena ustreznost proizvodov se ugotavlja z laboratorijskimi analizami vzorcev. Inšpekcijski nadzor na področju splošne varnosti proizvodov poteka tudi v okviru različnih akcij, katerih usmerjenost se spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Nadzor se izvaja nad nekaterimi skupinami proizvodov splošne varnosti, predvsem na področju proizvodov za otroke in nego otrok ter proizvodov zavajajočega videza – proizvodi, ki so podobni živilu in jih lahko zato potrošniki, še posebej otroci, vnesejo v usta, sesajo ali zaužijejo, kar bi lahko predstavljalo nevarnost za njihovo zdravje in življenje.

Nadzor poteka tudi na področju piercinga, tetoviranja in drugih podobnih dejavnosti. Pri izvajalcih higienske dejavnosti se kontrolira uporabo proizvodov, ki morajo biti skladni s Pravilnikom o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti ter ne smejo vsebovati določenih nevarnih snovi in barvil, opredeljenih v pravilniku.

Zaradi raznolikosti proizvodov, za katere veljajo določbe Zakona o splošni varnosti proizvodov, Zdravstveni inšpektorat pri nadzoru pogosto sodeluje tudi s Tržnim inšpektoratom RS in Uradom za kemikalije.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi pod nadzorom inšpektorata uporabljajo, opravili 194 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 30 vzorcev proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemične oziroma fizikalne parametre.

¹⁸ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 53 ukrepov, od tega 34 upravnih ukrepov (štiri odločbe o odpravi nepravilnosti in 30 upravnih opozoril) in 19 prekrškovnih sankcij/ukrepov (19 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 11 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ					
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi		SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
194	30	4	30	34	19	19	53

Največ neskladnosti so inšpektorji ugotovili pri označevanju varnostnih opozoril in navodil v slovenskem jeziku (18%) in pri označevanju identifikacijskih podatkov o izdelku (v petih odstotkih pregledov).

Osnovni namen inšpekcijskih pregledov na tem področju je bil razvrstitev gospodarskih subjektov v različne kategorije glede na njihovo vlogo.

Del pregledov je bil usmerjen v posamezne skupine izdelkov, ki se tržijo na sejmi, tržnicah in v etničnih trgovinah. Ti pregledi so se prekrivali z nadzorom »mejnih izdelkov«, to je dekorativnih izdelkov, izdelkov za zbiratelje, ki niso igrače. Namen akcije nadzora le-teh je bil že drugo leto v praksi uporabiti oziroma preizkusiti smernice Evropske komisije, ki se nanašajo na mejne izdelke med tovrstnimi izdelki ter igračami. V okviru akcije je bilo opravljenih 35 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 134 izdelkov, med njimi izdelki za notranje in zunanje dekoracije, spominki, izdelki z dvojno uporabo, izdelki za zbiratelje in izdelki za zabave. Neskladnih je bilo 25% pregledanih izdelkov. Pregledani izdelki so bili, glede na kriterije razločevanja in uporabljene smernice, s strani proizvajalcev v večini ustrezno označeni kot igrače oziroma kot proizvodi splošne varnosti. Ugotovljene pomanjkljivosti so pokazale, da na proizvodih ni bilo navedenih vseh elementov označevanja, in/ali da ni bilo prevedenih relevantnih varnostnih opozoril in navodil za uporabo v slovenski jezik. Nekateri proizvajalci se s tem, ko označijo, da izdelek ni igrača, želijo izogniti strožjim zakonodajnim zahtevam in stroškom zagotavljanja varnosti. Zgodi se tudi, da je na izdelku oznaka CE, kar daje predpostavko skladnosti z zakonodajo, ki velja za igrače, istočasno pa je prisotna navedba »samo za dekoracijo« ali »izdelek ni igrača«, kar kaže na nepoznavanje zakonodaje. Inšpektorji so v okviru inšpekcijskih pregledov seznanili zavezance s problematiko mejnih izdelkov.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.20 poglavju poročila Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov.

6.12 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVODOV

Cilj predpisov¹⁹ na tem področju je zagotoviti proizvodnjo in promet kozmetičnih izdelkov, ki so v običajnih in predvidljivih pogojih uporabe varni za uporabnike. Uredba (ES) št. 1223/2009, ki postavlja strožje zahteve in merila za izkazovanje varnosti kozmetičnih izdelkov, se je v celoti začela uporabljati 11. julija 2013, in je zamenjala Zakon o kozmetičnih proizvodih in njegove podzakonske predpise.

Zakonodaja določa obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati »odgovorne osebe« in drugi gospodarski subjekti (uvozniki, distributerji). To je med drugim zagotavljanje ustrezne dokumentacije s podatki o varnosti kozmetičnih proizvodov in proizvodnjo v skladu z načeli dobre proizvodne prakse. Določa zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja kozmetičnih proizvodov ter ureja njihovo mikrobiološko in kemijsko varnost, in sicer opredeljuje snovi, ki jih kozmetični proizvodi ne smejo vsebovati, ter sestavine, za katere veljajo posebne omejitve in pogoji, pod katerimi se kozmetični proizvodi, ki jih vsebujejo, lahko dajejo na trg.

V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji pri odgovornih osebah pregledajo dokumentacijo in podatke o sestavi kozmetičnega proizvoda, ocene varnosti ter, v primerih navedenega delovanja oziroma učinkih kozmetičnega proizvoda, ustrezna dokazila. Pri proizvajalcih se inšpektorji prepričajo še o izvajanju elementov dobre proizvodne prakse. V maloprodaji se primarno preverja ustrezno označevanje kozmetičnih proizvodov, medtem ko se ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje kozmetičnih proizvodov preverjata preko spremljanja različnih medijev. Nadzor poteka tudi v objektih za higiensko nego tako nad kozmetičnimi proizvodi, ki se tržijo, kot tudi nad njihovo uporabo.

Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejnih, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi končne uporabe za profesionalne namene v objektih za higiensko nego in v objektih otroškega varstva ter hotelih opravili 1.295 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 35 vzorcev kozmetičnih proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 507 ukrepov, od tega 264 upravnih ukrepov (20 odločb o odpravi nepravilnosti in 244 upravnih opozoril) in 243 prekrškovnih sankcij/ukrepov (štiri odločbe z izrekom globe, 20 plačilnih nalogov, 31 odločb z izrekom opomina in 188 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica na naslednji strani.

¹⁹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Preglednica 12 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP- 1	SKUPAJ	
1295	35	20	244	264	4	20	31	188	243	507

Poleg pregledov, katerih pogostost je določena s kategorizacijo objektov, narejeno na podlagi ocene tveganja, je potekal nadzor tudi v obliki usmerjenih akcij in sicer nad izdelki za zaščito pred soncem in izdelki za barvanje las, trepalnic ter kodranjem trepalnic. Posebna akcija je bila, zaradi ugotovljenih neskladnosti v preteklih letih, namenjena nadzoru nad navedbami o kozmetičnih izdelkih s poudarkom na spletni prodaji. Kot vsako leto je inšpektorat tudi v letu 2016 izvajal poostren nadzor na sejmi in tržnicah zlasti v prednovoletnem času.

V okviru nadzora odgovornih oseb oziroma proizvajalcev je bilo ugotovljenih največ neskladnosti pri presoji skladnosti dokumentacije v sedem odstotkih obravnav oziroma poročil o varnosti v pet odstotkih obravnav, pri čemer je največji delež neskladnosti v poročilih o varnosti predstavljala neustrezna obravnava nečistot in sledov v 16%, vrednotenje toksikološkega profila snovi v 13% ter dokumentacije v zvezi dobro proizvodno prakso v 13% obravnav. Pomemben delež neskladnosti, in sicer v sedmih odstotkih obravnav se ugotavlja tudi zaradi navedb o izdelkih, zlasti navedb o učinkih kozmetičnih izdelkov. Pri nadzoru nad uporabo izdelkov v salonih higienske nege so bile v sedmih odstotkih obravnav ugotovljene neskladnosti v zvezi z navajanjem minimalnega roka trajanja ob uporabi.

V okviru akcije »nadzora izdelkov za zaščito pred soncem« je bilo opravljenih 55 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 197 izdelkov. To so bili: mleka za zaščito pred soncem ter olja, losjoni, balzami za ustnice, kreme, razpršila, fluidi in balzami za otroke in za odrasle. Neskladnih je bilo 22 % izdelkov. Za primerjavo lahko navedemo, da je bilo v letu 2009 neskladnih glede na Priporočilo Komisije o učinkovitosti izdelkov za zaščito pred soncem in s tem povezanimi trditvami proizvajalca kar 78% izdelkov.

Ugotovljene neskladnosti so se nanašale na prevode opozoril odgovornih oseb, ki niso dovolj točni, našle so se tudi večje neskladnosti kot je na primer da izdelek 100% zaščiti kožo pred soncem. Dobesedno navajanje vseh priporočil za varno sončenje na izdelkih zavzame veliko prostora in v primeru več jezikovnih variant se odgovorne osebe v EU in njihova predstavništva poslužujejo tudi možnosti obveščanja potrošnikov o tveganjih povezanih s pretiranim izpostavljanjem soncu preko različnih medijev kot so na primer splet, letaki v maloprodaji, revije, in ker Priporočilo ni pravno zavezujoče izpuščajo navedbe na izdelkih. Največ odstopanj od priporočenih navedb iz Priporočil se je nanašalo na količino naneselega izdelka za zaščito pred soncem, ki zagotavlja zaščito navedeno na izdelku.

Navedbe nanosite na kožo »izdatne količine« ali »velike količine« ali »obilno nanosite« ter dodatno opozorilo, da »majhne količine nanosa zmanjšajo stopnjo zaščite« do neke mere zagotavljajo varno uporabo izdelka. Če je navedeno samo »nanosite zadostno količino izdelka« je to po naši oceni premalo. Potrošniki običajno uporabljajo premajhne količine izdelka za zaščito pred soncem in v večini primerov ne vedo, kaj je zadostna količina izdelka, če jih proizvajalec na to ne opozori na način, ki je predlagan v Priporočilih 2006/647/ES. Zavezancem in odgovornim osebam smo predlagali razmislek o smiselni uporabi teh priporočil, saj je v interesu proizvajalca, da se izdelki za zaščito pred soncem varno uporabljajo.

Od 18. februarja 2016 prepovedana sestavina 3-benziliden kafa, ki je UV filter in UV absorber, ni bila najdena v pregledanih izdelkih na našem trgu.

V okviru celoletne akcije »navedbe o kozmetičnih izdelkih« je bilo izvedenih 106 inšpekcijskih pregledov in obravnavanih 350 izdelkov. Neskladnih je bilo 25% izdelkov in približno tretjina obravnavanih navedb. Pregledi so bili osredotočeni na navedbe o izdelkih za problematično ali poškodovano kožo ter navedbe o izdelkih za boleče in utrujene noge, za katere že iz večletnega nadzora vemo, da so najbolj izpostavljeni glede prepovedanih zdravstvenih navedb. Pri skupini izdelkov za odstranjevanje znakov staranja in izdelkov za nosečnice je pogosta pretirana uporaba navedb o učinkovitosti, velikokrat brez dokazov. Pri večini izdelkov, ki se tržijo v današnjem času je, če je le mogoče, poudarjeno, da je izdelek naraven, bio, ekološki in podobno. Posebna skupina navedb so navedbe »free from«, ki obsegajo cel spekter sestavin ali skupin sestavin in sicer, brez konzervansov, barvil, alergenov, škodljivih snovi itd. Take navedbe so lahko v nasprotju s kriterijem pravičnosti, ki določa, da so »navedbe o kozmetičnih izdelkih objektivne ter ne podcenjujejo konkurentov in zakonito uporabljenih sestavin«. Prav tako je lahko kršen kriterij skladnosti z zakonodajo »z opisom, da ima izdelek posebne koristi, ko gre dejansko za skladnost z minimalnimi zakonskimi zahtevami«.

Največ pregledov je bilo izvedenih v spletni prodaji, kjer so kršitve glede navedb najbolj pogoste. Na izdelkih so največkrat prisotne navedbe v obliki logotipov (zajčki, logotipi certifikatov), kratkih trditvev na primer 100% naravno ter navedbe tipa »free from«. Obstaja veliko različnih načinov prikazovanja navedb o ne-testiranju na živalih, tudi v povezavi z uveljavljenimi mednarodnimi certifikati, ki imajo v svojih kriterijih, za pridobitev certifikata, določene omejitve na tem področju. Te navedbe so v večini primerov prisotne že na originalni embalaži, tako da z neskladno navedbo »opremi« kozmetični izdelek že odgovorna oseba, slovenski distributerji pa jih samo povzamejo, saj niso v zadostni meri seznanjeni z zahtevami iz 3. odstavka 20 člena Uredbe 1223/2009/ES. Glede na Uredbo Komisije (EU) št. 655/2013, ki določa skupna merila za utemeljitev navedb, uporabljenih v zvezi s kozmetičnimi izdelki, je bilo ugotovljeno, da je bilo največkrat kršeno merilo dokazno gradivo, nato verodostojnost in skladnost z zakonodajo.

V večini primerov je neskladne navedbe samovoljno navedel distributer in sicer na samem izdelku, še bolj pogosto pa na spletu in le v manjši meri odgovorna oseba. Slovenske odgovorne osebe na samih izdelkih redko navajajo sporne navedbe.

Ukrepi, ki so bili izrečeni v okviru te akcije, so bili odvisni od teže kršitve, okoliščin kršitve in sodelovanja glede korektivnih ukrepov. V večini primerov so zavezanci dobro sodelovali in takoj odstranili sporne navedbe oz. jih preoblikovali v zadovoljujoče.

Na osnovi opravljenih pregledov ocenjujemo, da se stanje glede navedb na samih izdelkih izboljšuje, saj se proizvajalci in distributerji trudijo, da so izdelki na tržišču v skladu z veljavno zakonodajo. Problem pa še vedno predstavljajo navedbe pri predstavljanju in trženju kozmetičnih izdelkov na spletnih straneh. Še vedno so najbolj pogoste navedbe v zvezi s tradicionalno medicino in rabo zdravilnih rastlin.

V zvezi z oglaševanjem v primeru prodaje prek spleta in spletnih družbenih omrežij je bilo velikokrat potrebno najprej identificirati zavezanca. V nadaljevanju smo se soočali z izzivi, kot je opredelitev njegove vloge v prodajni verigi oziroma ugotavljanje odgovornosti »novih« subjektov-poslovnih modelov, ki so se razvili z e-poslovanjem, kot so to odpremna skladišča in pa ponudniki storitev gostiteljstva.

V okviru akcije »izdelki za barvanje las, trepalnic in kodranje trepalnic« je bilo opravljenih 74 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 240 izdelkov. Neskladnih je bilo 18% izdelkov. Največ je bilo pregledanih barv za lase in, zaradi manjše ponudbe, manj izdelkov za trepalnice in obrvi ter še manj za kodranje trepalnic. Večina pregledov je bila opravljena v salonih.

Izdelki za barvanje trepalnic so, v izogib tveganju povezanemu s samouporabo, dovoljeni samo za poklicno uporabo. Predvideva se, da so poklicni uporabniki bolj usposobljeni in seznanjeni s pravilno aplikacijo izdelka ter možnimi tveganji, kot običajen uporabnik. Enotna evropska zakonodaja in tudi slovenska ne urejata pogojev prodaje izdelkov za poklicno uporabo. ZIRS je dal pobudo zakonodajalcu za ureditev te problematike. Glede prodaje samo poklicnim uporabnikom ugotavljamo, da razen izjem ni posebnih omejitev, posebej problematična je prodaja preko spleta. Nekateri distributerji izdelkov za poklicno uporabo preko spleta ne tržijo.

Manjše neskladnosti so bile ugotovljene pri barvah za lase (nepopolni prevodi opozoril) in večje pri drugih izdelkih (manjkajoči deli opozoril). Prepovedanih snovi v pregledanih izdelkih ni bilo najdenih.

V okviru akcije »sejmi, tržnice, etnične trgovine« je bilo opravljenih 54 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 151 izdelkov. Pregledani so bili: kreme, mila, balzami za ustnice, geli, mazila, maske, osvežilni robčki, toniki, olja in energijske masažne kreme. Neskladnih je bilo 12% pregledanih izdelkov. Poleg neskladnosti glede označevanja in opozoril na izdelkih, se pojavljajo tudi pomanjkljivosti pri označevanju prodajnega mesta. Neskladnosti so bile v večini primerov manjše. Ugotovljeno je, da večletni nadzor na sejmi in tržnicah le daje rezultate. Stanje se izboljšuje in tisti, ki nameravajo izdelke tržiti še naprej, neskladnosti odpravijo, drugi pa prenehajo z dejavnostjo (običajno je to nekaj izdelkov v majhnih količinah). Na sejmi in tržnicah je vedno večja ponudba izdelkov z enostavnimi sestavinami (mila, mazila, olja) manjših lokalnih proizvajalcev, pojavljajo se novi zavezanci, ki jih v okviru nadzora v klasičnih ali spletnih trgovinah ni najti.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.20 poglavju poročila Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov.

6.13 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ

Igrača je izdelek, ki je namenjen otrokom od rojstva pa vse do starosti 14 let in je oblikovan tako, da je namenjen igri, ki je eno izmed ključnih orodij za njihov razvoj. Cilj predpisov na področju varnosti igrač je opredelitev zahtev za igrače z namenom zaščite otrok pred nevarnostmi, ki bi jim bili izpostavljeni zaradi uporabe igrače, ki bi imela neustrezno obliko, zgradbo, sestavo in/ali funkcijo. Osnovni predpis²⁰, ki opredeljuje varnost igrač, je evropska Direktiva o varnosti igrač 2009/48/ES, ki jo v celoti vsebinsko povzema Uredba o varnosti igrač. Podrobne zahteve so opredeljene v harmoniziranih standardih.

Zakonodaja določa zahteve glede varnosti, ki jih morajo igrače izpolnjevati pred dajanjem na trg, ter opredeljuje obveznosti gospodarskih subjektov, postopke ugotavljanja skladnosti s predpisanimi zahtevami, določbe glede tehnične dokumentacije in listin, ki se prilagajo igračam ob dajanju na trg, ter obveznosti in načine označevanja igrač. Vse igrače, ki se tržijo v Evropski uniji, morajo biti opremljene z oznako skladnosti (CE), ki jo proizvajalec lahko namesti le, če igrača izpolnjuje vse bistvene varnostne zahteve.

Usmerjenost nadzora nad igračami, ki je pred uveljavitvijo nove direktive potekala pretežno na osnovi nadzora izdelka, je prešla v nadzor obvladovanja sistema zagotavljanja kakovosti proizvodnje igrač in spremljanja njihove varnosti na trgu vse do potrošnika. V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji lahko, glede na vlogo, ki jo ima gospodarski subjekt, pregledajo in ocenijo postopke zagotavljanja izpolnjevanja zahtev glede varnosti, izvedbe predpisanega postopka ugotavljanja skladnosti, izdelave in hranjenja tehnične dokumentacije v predpisanem obsegu in označevanja igrač s predpisanimi znaki skladnosti in drugimi oznakami. Poleg tega preverijo, če zavezanci obveščajo gospodarske subjekte in Zdravstveni inšpektorat o igračah, ki pomenijo tveganje, oziroma o sprejetih ukrepih za umik/odpoklic takih igrač s trga ter vodijo register pritožb.

Inšpektorji so prisotni tudi v vrtcih, kjer opozarjajo na nakup varnih igrač in njihovo varno uporabo.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi v objektih otroškega varstva opravili 708 inšpekcijskih pregledov. Odvzeli so 65 vzorcev igrač za laboratorijske analize na relevantne kemijske fizikalne, mehanske, mikrobiološke in/ali električne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 276 ukrepov, od tega 140 upravnih ukrepov (33 odločb o odpravi nepravilnosti in 107 upravnih opozoril) in 136 prekrškovnih sankcij/ukrepov (šest odločb z izrekom globe, pet plačilnih nalogov, 22 odločb z izrekom opomina in 103 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica na naslednji strani.

²⁰ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Preglednica 13 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
708	65	33	107	140	6	5	22	103	136	276

Pri proizvajalcih in uvozniki so inšpektorji v letu 2016 ugotovili največ pomanjkljivosti zaradi nepopolne tehnične dokumentacije, v 18% obravnav, predvsem pomanjkljive ocene varnosti v povezavi z načrtovanjem in proizvodnjo igrac (v 25% obravnav), dokumentacije glede izdelane izjave ES o skladnosti (pri 17% obravnav). Pomemben delež neskladnosti, in sicer pri desetih odstotkih obravnav se ugotavlja tudi zaradi neskladnega označevanja in identifikacije izdelkov, zlasti opozoril in navodil v slovenskem jeziku, bodisi s strani proizvajalcev, kot tudi s strani distributerjev (v 32%).

Nadzor pustnih igrac za otroke, katerih skladnost na trgu Zdravstveni inšpektorat spremlja že nekaj let, je v letu 2016 pokazal, da se število neskladnosti bistveno več ne zmanjšuje. V okviru sezone akcije je bilo opravljenih 30 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 114 izdelkov. Že tretje leto zapored je bilo neskladnih 19% pregledanih izdelkov. Še vedno se ugotavlja pomanjkljivo označevanje izdelkov v slovenskem jeziku na sami igrači. Poleg tega so v prometu izdelki, ki so sestavljeni iz več kosov, le ti pa niso vsi označeni z opozorilom glede gorljivosti. Nepopolna pa so tudi opozorila glede starostne omejitve.

Na trgu so večinoma prisotni pustni kostumi velikih proizvajalcev, ki imajo pustne kostume označene v skoraj vseh uradnih jezikih EU. Distributerji lahko le opozorijo dobavitelja, glede pravilne dikcije opozoril v slovenskem jeziku.

Ugotavljamo, da je polovica pustnih barv z oznako CE in druga polovica brez. V enem izmed teh izdelkov je bila najdena na novo prepovedana sestavina izobutilparaben. Neskladnosti, ki se pojavljajo, so netočna dikcija opozorila, ki pa ima smiselno pravičen pomen, netočni in/ali pomanjkljivi prevodi opozoril in le v nekaterih primerih odsotnost prevoda opozoril in navodil v celoti.

V okviru akcije »didaktične igrače« je bilo opravljenih 16 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 63 izdelkov. To so bili: sestavljanke, družabne igre, kocke pretikanke, ročne lutke, Montessori didaktični materiali in druge. Neskladnih je bilo le tri odstotke izdelkov. Ugotovljene so manjše neskladnosti pri prevodih v slovenski jezik. Ugotavljamo, da zavezanci, ki že več let dobavljajo didaktične igrače vrtcem, šolam (tudi glasbenim), varstveno delovnim centrom in domovom starejših občanov, dobro poznajo zakonodajo in dosledno označujejo igrače (tudi na spletnih straneh). Ti zavezanci stremijo za tem, da distribuira kakovostne igrače.

V okviru akcije »skiroji, kolesa« je bilo opravljenih 38 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 87 izdelkov. To so bili: kolesa in skiroji kot igrače, tricikli, ter poganjalci. Neskladnih je bilo 37 % izdelkov. Za primerjavo lahko navedemo, da je bilo v letu 2012 neskladnih 47% tovrstnih igrac, v vmesnem obdobju je bilo neskladnih 25 %, zdaj pa je delež spet narasel. Akcije v preteklih letih so sicer vključevale tudi rolerje, kotalke in deske. Ugotovljene neskladnosti so se nanašale na prevode opozoril, ki niso dovolj točni. Našle so se tudi večje neskladnosti, ko so manjkali bistveni deli opozoril. Nekateri proizvajalci navajajo skladnost s standardom za igrače in standardom za športno opremo istega tipa, ob tem pa izdelka ne označijo skladno s standardom za igrače.

Ugotavljamo, da pri distributerjih, ki redno dobavljajo enako vrsto igrač ni ugotovljenih neskladnosti oz. so manjše, medtem ko enkratni nakupi predstavljajo nepoznavanje opozoril za to vrsto igrač in posledično vrsto neskladnosti.

V okviru akcije »igrač z izstrelki, vžigalnimi kapicami« je bilo opravljenih 33 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 91 izdelkov (predvsem puške, pištole, loki). Neskladnih je bilo 22 % izdelkov. Ugotovljene neskladnosti so se nanašale na prevode opozoril, ki niso dovolj točni. Našle so se tudi večje neskladnosti, ko so manjkali bistveni deli opozoril npr. prepoved uporabe drugih izstrelkov oz. sploh ne prevedena opozorila. Zasledili smo tudi proizvode z izstrelki, ki so označeni z oznako CE in primernost nad 14 let.

Nadzor je bil opravljen tudi pri ponudnikih izdelkov tipa hobby & guns, airsoft (replike orožja). V navedenih trgovinah ni bilo v prodaji igrač z izstrelki ali igrač s strelnimi kapicami. V prodaji so imeli imitacijo pušk z izstrelki za odrasle nad 16 let, imitacije pušk (airsoft – swiss arms), ki so primerne za starejše od 18 let in se uporabljajo kot športni pripomočki za airsoft (vojaški simulacijski šport, pri kateri se uporabljajo replike orožij, ki izstreljujejo kroglice iz trde plastike).

Namen akcije nadzora nad trampolini je bil že drugo leto zapored preveriti skladnost trampolinov na slovenskem trgu z novim standardom SIST EN 71-14:2015, ki je zaradi problematike in specifičnosti namenjen izključno trampolinom za domačo uporabo. Opravljenih je bilo 20 pregledov in pregledanih 33 izdelkov, od tega jih je bilo 23 neskladnih. Tekom akcije smo preverili tudi zahteve glede označevanja trampolinov v katalogski prodaji in na spletu, kjer je bilo v veliko primerih ugotovljeno pomanjkljivo označevanje. Neskladnosti so se nanašale na nepravilno razvrstitev in posledično nepravilne označbe (CE), pomanjkljiva opozorila ter navodila za sestavo in vzdrževanje. Ugotovitve kažejo, da naši zavezanci (in njihovi dobavitelji) v večini primerov še niso seznanjeni z novim standardom za trampoline – igrače. Potrebno je bilo veliko z argumenti podkrepljene korespondence in v večini primerov tudi naknadno pridobljene dokumentacije, da smo razčistili status izdelka (športna oprema ali igrača).

V okviru akcije nadzora skladnosti igrač, ki jih zavezanci tržijo na sejmi, tržnicah in v etničnih trgovinah, je bilo opravljenih 41 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 97 izdelkov. Pod nadzorom so bile predvsem lesene in plastične igrače, igrače iz pliša in tekstila, barvice in kreativne igrače. Neskladnih je bilo 44% pregledanih izdelkov, kar je več kot v letu 2015 (19%) in na nivoju iz let pred tem; v letu 2014 (43%) in v letu 2013 (52%). Izkušnje po območnih enotah inšpektorata so zelo različne: ponekod na sejmih igrač praktično ni oziroma beležijo vsako leto manj zavezancev, ki tržijo igrače. Drugje se pojavljajo manjši proizvajalci igrač, ki pa ne poznajo zakonodaje. Po opozorilu nekateri prenehajo z izdelovanjem igrač, ker smatrajo, da je zakonodaja prezahtevna. Ponekod se na sejmi pojavljajo večinoma prodajalci lesenih igrač, ki nimajo svoje prodajalne in se s kombijem prevažajo iz sejma na sejem, zato je tudi embalaža dotrajana. V okviru nadzorov so bili identificirani novi zavezanci, ki jih v okviru nadzora v klasičnih ali spletnih trgovinah ni najti. Nekateri se na sejmi pojavijo prvič, da testirajo tržišče, so pa tudi taki, ki tržijo izdelke v Sloveniji samo na ta način.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.20 poglavju poročila Program vzorčenja na področju igrač.

6.14 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI

Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili, lahko v živila sproščajo sestavine v količinah, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi. Namen Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in razveljavitvi direktiv 80/590/ES in 89/109/EGS²¹ je zagotoviti varnost materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili.

Zakonodaja zahteva, da je vsak material ali izdelek, ki prihaja z živili v neposreden ali posreden stik, dovolj inerten, da njegove sestavine ne prehajajo v živila v takih količinah, ki bi lahko ogrožale zdravje ljudi ali povzročale nesprejemljive spremembe v sestavi živil oziroma ki bi lahko poslabšale njihove organoleptične lastnosti. Poleg tega zakonodaja vsebuje določila v zvezi s sledljivostjo in označevanjem materialov in izdelkov ter daje podlago za izjavo o skladnosti, ki jo opredeljujejo nekateri vertikalni predpisi. Pri trženju je pomembno tudi določilo, da označevanje, oglaševanje in predstavitev materiala ali izdelka ne sme zavajati potrošnikov. Vsi nosilci, ki prvi dajejo na trg materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, morajo upoštevati določila zakonodaje glede dobre proizvodne prakse in se morajo pri zdravstvenem inšpektoratu registrirati.

Zdravstveni inšpektorji pri nadzoru preverjajo izvajanje dokumentiranega sistema za zagotavljanje kakovosti tako, da pregledajo dokumentacijo, ki zagotavlja skladnost materialov in izdelkov s predpisi ter dokazuje varnost končnih materialov in izdelkov. Inšpektorji se tudi prepričajo o delovanju sistema sledljivosti, preverijo vsebino izjave o skladnosti, ustreznost označevanja v posameznih stopnjah distribucijske verige ter ustreznost navodil za varno uporabo, priloženih h končnemu izdelku. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošiljk iz tretjih držav. Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se naključno preveri varnost materialov in izdelkov ter njihova primernost za uporabo za stik z živili.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so inšpektorji pri proizvajalcih, veletrgovcih oziroma vseh tistih, ki na območju Republike Slovenije prvi dajejo materiale in izdelke na trg, v maloprodaji ter pri uporabnikih materialov in izdelkov, opravili 663 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 195 vzorcev za laboratorijske analize na kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 305 ukrepov, od tega 162 upravnih ukrepov (36 odločb o odpravi nepravilnosti, 123 upravnih opozoril, trije sklepi o denarni kazni) in 143 prekrškovnih sankcij/ukrepov (11 odločb z izrekom globe, en plačilni nalog, 47 odločb z izrekom opomina in 84 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica na naslednji strani.

²¹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Preglednica 14 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
633	195	36	123	3	162	11 ²²	1	47 ²²	84	143	305

V letu 2016 smo največ neskladnosti ugotavljali zaradi neizpolnjevanja zahtev zakonodaje o dobri proizvodni praksi. Neskladnosti smo ugotavljali v 20% obravnav. Največji delež neskladnosti je bil ugotovljen pri nadzoru lesenih izdelkov, manjši delež pa pri keramičnih, papirnih, kovinskih in plastičnih materialih. Poleg tega je večina neskladnosti pri nadzoru izdelkov iz lesa ugotovljena pri proizvajalcih, le-ti so večinoma manjša podjetja. Pri drugih materialih se neskladnosti ugotavljajo predvsem v fazah trženja in ne pri proizvodnji. Še vedno velja dejstvo, da se inšpektorji z lesenimi in keramičnimi izdelki srečujejo predvsem pri majhnih proizvajalcih in trgovcih, ki svoje izdelke prodajajo predvsem na tržnicah in različnih sejmihi. Pri proizvodnji plastičnih, kovinskih in papirnih materialov pa gre za tehnično zahtevnejšo proizvodnjo, ki jo izvajajo bolj usposobljeni izvajalci, zato le-ti lažje izpolnjujejo zahteve zakonodaje o dobri proizvodni praksi.

Pri preverjanju spoštovanja zahtev zakonodaje glede izjave o skladnosti materiala oz. izdelka, namenjenega za stik z živilo, smo ugotavljali neskladnosti v 19% obravnav. Pri proizvajalcih smo še posebno pozorni na vsebino izjave o skladnosti za plastične in keramične materiale, za katere zakonodaja natančno predpisuje vsebino izjave. Tako smo v letu 2016 pri proizvajalcih plastičnih materialov ugotovili neskladne izjave v 17% obravnav, pri proizvajalcih keramičnih izdelkov pa v 13% obravnav. Uvozniki in distributerji se pogosto srečujejo s težavami pri pridobivanju tega dokumenta, zato je delež neskladnosti pri uvoznikih in distributerjih nekoliko večji kot pri proizvajalcih. Inšpektorji so ugotavljali neskladnosti tudi pri preverjanju izpolnjevanja zahteve zakonodaje, ki določa, da mora biti izjava o skladnosti za keramične izdelke prisotna tudi v maloprodaji.

Pri označevanju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilo, smo v letu 2016 ugotovili neskladnosti v devetih odstotkih obravnav, in sicer v vseh fazah proizvodnje in distribucije.

Neskladnosti pri izpolnjevanju zahtev zakonodaje glede sledljivosti, registracije podjetij in umika izdelkov, ki niso varni, so bile ugotovljene v zelo nizkem številu. Neskladnosti ugotavljamo zlasti pri manjših proizvajalcih in uvoznikih, pri katerih naletimo na pomanjkanje poznavanja zakonodaje in zavedanja odgovornosti.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.20 poglavju poročila Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilo

²² Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.15 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE

Oskrba z varno hrano, ki ne ogroža zdravja potrošnikov preko kemičnih, bioloških ali drugih vrst onesnaževal, je temelj zdrave prehrane in pomemben dejavnik varovanja zdravja kot javnega interesa. Preprečevanje bolezni, povezanih z živilo oziroma hrano, in varstvo interesov potrošnikov sta zato dva bistvena elementa živilske zakonodaje²³.

Živilska zakonodaja opredeljuje splošne zahteve, biološko in kemijsko varnost živil ter nosilec živilske dejavnosti postavlja zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja živil, vključno z zdravstvenimi in prehranskimi trditvami na živilih.

Zdravstveni inšpektorji opravljajo inšpekcijske preglede na področju prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine. Do 20.7.2016 so opravljali tudi preglede na področju živil za posebne prehranske namene, z navedenim datumom pa se je začela uporabljati Uredba (EU) št. 609/2013 o živilih, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, živilih za posebne zdravstvene namene in popolnih prehranskih nadomestkih za nadzor nad telesno težo (ta živila imenujemo živila za posebne skupine). Omenjena uredba je ukinila pojem živil za posebne prehranske namene.

Z inšpekcijskimi pregledi se inšpektorji prepričajo, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje glede sestave in označevanja prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske skupine. Ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje se preverja s spremljanjem različnih medijev s poudarkom na spletu. V proizvodnji in pri skladiščenju inšpektorji preverijo, ali objekti izpolnjujejo higienske pogoje in so vzpostavljeni postopki, ki temeljijo na načelih HACCP. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošiljk iz tretjih držav. Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se preverja zdravstvena ustreznost prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske skupine.

V okviru inšpekcijskih pregledov se inšpektorat srečuje tudi z izdelki, ki bi se lahko zaradi svoje sestave ali predstavljanja uvrščali med zdravila. V takih primerih se inšpektorat poveže z Javno agencijo za zdravila in medicinske pripomočke, ki je v skladu z Zakonom o zdravilih pristojna za razvrstitev takih izdelkov, in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, ki v primeru odločitve agencije, da se izdelek ne razvršča med zdravila, za inšpektorat pripravi oceno tveganja za zdravje ljudi.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji opravili 665 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 125 vzorcev za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 409 ukrepov, od tega 195 upravnih ukrepov (41 odločb o odpravi nepravilnosti, 153 upravnih opozoril in en sklep o denarni kazni) ter 214 prekrškovnih sankcij/ukrepov (13 odločb z izrekom globe, 18 plačilnih nalogov, 43 odločb z izrekom opomina in 140 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica na naslenji strani.

²³Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Preglednica 15 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje ter ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
665	125	41	153	1	195	13	18 ²⁴	43	140	214	409

V letu 2016 so inšpektorji na področju prehranskih dopolnil ugotavljali neskladnosti pri spoštovanju zakonodajnih zahtev glede označevanja izdelkov v 21% obravnav, glede predstavljanja v 17% obravnav in glede sestave pri dveh odstotkih obravnav.

V primerjavi s prejšnjim letom je delež neskladnosti pri označevanju nekoliko upadel, saj je od začetka veljavnosti Uredbe o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom minilo dovolj časa, da so se nosilci dejavnosti prilagodili. Neskladnosti pri označevanju praviloma niso vplivale na varnost izdelka. Pri označevanju izdelkov na sami embalaži v glavnem ni bilo navedb neskladnih zdravstvenih trditvev, so se pa le-te uporabljale pri drugih načinih predstavljanja, zlasti pri predstavitev na spletu.

Tudi v letu 2016 je nadzor nad predstavljanjem prehranskih dopolnil potekal v okviru akcij, ki so bile usmerjene v pregled spletnih strani nosilcev živilske dejavnosti. Prvenstveno smo obravnavali trditve, ki izdelkom pripisujejo učinke zdravljenja. V primeru, da na spletni strani ni bilo izdelkov, ki bi se jim pripisovali omenjeni učinki, smo naključno preverili tudi druga prehranska dopolnila. V okviru teh akcij je bilo opravljenih 116 pregledov, pregledane so bile trditve na 260 izdelkih, od tega je bilo 45 % izdelkov predstavljenih z neskladnimi trditvami. Pri tem velja poudariti, da je visok odstotek neskladnosti posledica dejstva, da inšpektorji pri pregledu spletnih strani obravnavajo predstavitve izdelkov, za katere sumijo, da so neskladne, zlasti je to primer pri zdravstvenih trditvah, ki so še v statusu čakanja. Tekom postopka pa se lahko izkaže, da je trditev skladna, saj lahko nosilec dejavnosti predloži ustrezne dokaze za skladno uporabo obravnavane trditve.

V okviru omenjenih akcij so inšpektorji izvajali nadzor z inšpekcijskimi pregledi tako pri nosilcih dejavnosti, ki prvi dajejo izdelke na trg, to so proizvajalci, uvozniki in distributerji, kot tudi pri trgovcih, ki prodajajo končnim potrošnikom. V spletnih trgovinah so inšpektorji preverjali tudi izpolnjevanje zahtev Uredbe o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, ki predpisuje obseg podatkov, ki morajo biti potrošniku na voljo pred nakupom. Ugotovili so nekaj neskladnosti zaradi manjkajočih podatkov. Največkrat so naleteli na nepopolno ime izdelka, saj ni bilo eksplicitno navedeno, da gre za prehransko dopolnilo.

V okviru akcij so inšpektorji ugotavljali neskladnosti pri 53% obravnavanih izdelkov, ki so se jim pripisovali učinki zdravljenja. Pripisovanje učinkov zdravljenja je živilom prepovedano, vendar vsi obravnavani izdelki niso bili neskladni. Zlasti pri prehranskih dopolnilih, ki vsebujejo rastline in rastlinske izvlečke, se je namreč izkazalo, da nekatere trditve v povezavi z učinki teh rastlin omenjajo tudi učinke na različne bolezni oz. učinke na zdravje. Če je trditev v statusu čakanja, kar pomeni, da jih EFSA še ni ocenila ali Evropska komisija še ni dokončno obravnavala, se taka trditev lahko še naprej uporablja.

Presoja, ali so zdravstvene trditve v skladu z zakonodajo, je težavna tudi zato, ker zavezanci pogosto uporabljajo trditve, ki niso navedene dobesedno v taki obliki, kot so bile odobrene,

²⁴ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

oziroma so v statusu čakanja. Zato morajo inšpektorji presoditi, ali je zavezanec trditve preoblikoval v taki meri, da se je njihov pomen spremenil in so zato le-te postale nedovoljene.

Inšpektorji so ugotavljali tudi, da so na trgu prehranska dopolnila, ki vsebujejo več različnih osnovnih sestavin, katerim izvajalci dejavnosti pripisujejo določene učinke, čeprav vsebuje izdelek le eno sestavino, kateri se lahko pripisuje določen učinek. Na primer pri izdelkih za sklepe pogosto med osnovne sestavine dodajajo vitamin C, saj je za ta vitamin dovoljeno trditi, da ima vlogo pri nastajanju kolagena za normalno delovanje hrustanca.

Pri navajanju zdravstvenih trditev nosilci dejavnosti pogosto pripisujejo učinke svojemu izdelku, namesto da bi pravilno navedli, katera sestavina izdelka ima pripisovano lastnost oz. učinek.

Med nadzorom načina trženja prehranskih dopolnil na spletu so inšpektorji tudi v letu 2016 obravnavali več primerov trženja brez podatkov o odgovornem nosilcu dejavnosti. Opažamo, da je čedalje več primerov, ko so podatki o odgovorni osebi v bazah javno dostopnih podatkov zakriti, zato teh oseb ni možno identificirati. V nekaj primerih pa je inšpektorat pridobil podatke s pomočjo poizvedbe pri ponudnikih registracije domen ali pri medijih, ki so objavili sporne oglase. Kadar se je izkazalo, da so odgovorne pravne osebe registrirane v tujini, smo o kršitvah predpisov obveščali pristojne organe v zadevnih državah. V letu 2016 sta bila dva spletna oglasa prehranskih dopolnil umaknjena na podlagi obvestila zdravstvenega inšpektorja, naslovljenega na registrarja oz. gostitelja spletne strani.

Nadzor, povezan s sledljivostjo prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine, je v letu 2016 potekal z inšpekcijskimi pregledi, ki so se izvajali predvsem v manjših trgovinah in lekarnah ter pri nosilcih dejavnosti, ki upravljajo spletne trgovine. Glavni namen nadzora je bilo preveriti izpolnjevanje zahteve, da so dobavitelji živil, ki jih nadzira inšpektorat, pri njemu tudi ustrezno registrirani. V okviru 82 pregledov so inšpektorji našli 12 neregistriranih nosilcev dejavnosti. Sicer pa je bilo ugotovljeno, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje o sledljivosti živil, razpolagajo s podatki in jih na zahtevo inšpektorja posredujejo.

Pri nadzoru higiene v proizvodnji in skladiščenju in pripravljenosti zavezancev na izvedbo umika oziroma odpoklica prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine, ki niso varna, so inšpektorji tudi v letu 2016 ugotavljali, da nosilci dejavnosti večinoma izpolnjujejo zahteve zakonodaje.

Pri rednem nadzoru živil za posebne prehranske namene oz. živil za posebne skupine v letu 2016 večjih neskladnosti inšpektorji niso ugotavljali, tudi zato, ker je število zavezancev majhno. Obravnavali smo sum potvorbe formule za dojenčke, pri čemer se je izkazalo, da ni šlo za ogrožanje varnosti. Pri živilih za posebne zdravstvene namene smo obravnavali več izdelkov, pri katerih smo presojali pravilno klasifikacijo izdelka.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.20. poglavju poročila Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane.

6.16 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA

Alkohol velja v mednarodnem prostoru za enega najpomembnejših vzrokov za prezgodnjo umrljivost in obolevnost. Ker se v Sloveniji, podobno kot v evropskem prostoru, beleži visoka poraba alkohola ter izražena problematika, ki je povezana s škodljivim pitjem alkohola, so se ukrepi za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola ter ukrepi in načini omejevanja porabe alkohola opredelili z Zakonom o omejevanju porabe alkohola²⁵.

Zdravstveni inšpektorji v gostinskih obratih preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje in ponudbe alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, osebam, mlajšim od 18 let, objavo prepovedi prodaje alkoholnih pijač in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač, ponudbo brezalkoholnih pijač glede cene ter prodajo žganih pijač, ki vključuje tudi dodajanje žganih pijač brezalkoholnim pijačam in drugim napitkom, od začetka dnevnega obratovalnega časa do 10. ure dopoldan.

V stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvena dejavnost, preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač, na javnih mestih pa prepoved omogočanja pitja alkoholnih pijač osebam, mlajšim od 18 let.

Del nalog na področju nadzora nad omejevanjem porabe alkohola vključuje tudi preverjanje izpolnjevanja zahtev, ki veljajo za živila, ki vsebujejo alkohol, ter ustreznost označb teh živil.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji opravili 3.965 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 383 ukrepov, od tega devet upravnih ukrepov (ena odločba o odpravi nepravilnosti in osem upravnih opozoril) in 374 prekrškovnih sankcij/ukrepov (30 odločb z izrekom globe, 91 plačilnih nalogov, 158 odločb z izrekom opomina, 95 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 16 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
3965	1	8	9	30	91	158	95	374	383

Inšpekcijski nadzor je bil v letu 2016 usmerjen v gostinske objekte, ki so znani kot zbirališče mladih oziroma imajo večjo obiskanost v jutranjem času. Nadzor je bil poostren tudi pri tistih zavezancih, pri katerih smo v preteklih treh letih že ugotavljali kršitve oziroma prejeli prijave. Nadaljevali smo s sodelovanjem v skupnih akcijah, ki so jih organizirali Ministrstvo za zdravje, Tržni inšpektorat RS, Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, Policija in koordinacijske skupine Inšpekcijskega sveta (npr. Akcija »0,0 šofer«, Maturantska četvorka).

²⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Največji delež neskladnosti in sicer sedem odstotkov so inšpektorji ugotavljali zaradi kršitev določb zakona, ki zahtevajo objavo prepovedi nudenja, prodaje in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač na vidnem mestu, kar je en odstotek manj kot v letu 2015.

Delež neskladnosti, ki so se nanašale na kršitve prepovedi prodaje žganih pijač pred 10. uro dopoldan smo ugotovili pri dveh odstotkih pregledov, kar je en odstotek manj kot v letu 2015.

Delež neskladnosti, ki se nanašajo na prodajo vsaj dveh različnih vrst brezalkoholnih pijač, ki sta cenovno enaki ali cenejši od najcenejše alkoholne pijače, so inšpektorji ugotovili v enem odstotku pregledov, opravljenih po tem vprašanju, kar je en odstotek manj kot v letu 2015.

Ugotovitev prekrška, storjenega zaradi prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač mladoletnim osebam oziroma omogočanja pitja alkoholnih pijač mlajšim od 18. let na javnem mestu, je odvisna od prisotnosti inšpektorja v času takšne kršitve na mestu kršitve. V letu 2016 so inšpektorji v okviru nadzora po tem vprašanju ugotovili kršitve pri enem odstotku pregledov, kar je enako kot v letu 2015.

Še vedno velja, da se največ kršitev ugotovi v okviru usmerjenih akcij s policijo ali z drugimi inšpekcijskimi organi ter v okviru nadzora, ki poteka v okolici šol ob odmorih in zaključkih pouka, na prireditvah in v okolici prireditvenih mest, ob praznikih, praznovanjih, začetku počitnic in valetah.

Zdravstveni inšpektorat RS je tudi v letu 2016 sodeloval v preventivni akciji »0,0 šofer«, ki sta jo organizirala Ministrstvo za zdravje in Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. Zdravstveni inšpektorji so v okviru akcije izvajali poostren nadzor v gostinskih objektih in na prireditvah, pri katerem so skupaj opravili več kot kot 700 pregledov. Namen akcije je povečati varnost v cestnem prometu. Akcija je potekala v mesecih, ki so ocenjeni kot najbolj kritični glede incidentov, povezanih z alkoholom in sicer junija, novembra in decembra.

Poostren nadzor se je izvajal tudi na dan tradicionalne maturantske četvorke skupaj s Tržnim inšpektoratom RS in Policijo. Opravljenih je bilo skoraj 310 pregledov. Inšpektorji iz zahodnega in osrednjega dela Slovenije so poročali o slabi obiskanosti lokalov. Gostinci so se tu preventivno odločili, da v času prireditve sploh ne bodo točili alkohola ali pa so najeli varnostnike. Mladina se je zadrževala na prostem, popivanja ni bilo opaziti, če pa že, so bili to osamljeni primeri. Kršitev niso ugotavljali. Inšpektorji iz južnega in vzhodnega dela Slovenije so ugotavljali pitje alkohola polnoletnih na javnih mestih. Kršitve glede prepovedi točenja alkohola mladoletnim oziroma omogočanja pitja alkoholnih pijač mlajšim od 18. let na javnem mestu, ki so jih ugotovili, so bili osamljeni primeri, ko so se mladoletni pomešali med polnoletne.

Inšpektorji še vedno opažajo, da mladi alkohola v gostinstvu ne kupujejo pogosto, alkohol največkrat kupijo v trgovinah, ga vzamejo doma in prinesejo s seboj na mesto druženja. Pogosto se zbirajo v domačem okolju pri prijateljih ali v počitniških objektih, kot so vikendi, brunarice ipd.

Poseben izziv pri ugotavljanju kršitev predstavlja prikrita ponudba alkoholnih pijač mladoletnim osebam oziroma prikrito uživanje alkoholnih pijač. Kršitve se namreč dogajajo s soglasjem mladoletnikov in tistih, ki ponujajo alkoholne pijače. Inšpektorji se srečujejo z zahtevnim dokaznim postopkom oziroma morajo kršitev osebno zaznati, prepovedan pa je prikrit nadzor (npr. sodelovanje mladoletne osebe z inšpektorjem pri odkrivanju kršiteljev). Glede te problematike smo Ministrstvo za pravosodje in Ministrstvo za delo zaprosili za ureditev pravnih podlag, ki nam bi omogočile prikrit nadzor. Žal je bila naša pobuda zavrnjena.

Zdravstveni inšpektorji se pri svojem delu na področju omejevanja porabe alkohola srečujejo s številnimi izzivi. Kot je navedeno v prejšnjem odstavku je eden od izzivov dejstvo, da je ugotovitev prekrška odvisna od prisotnosti inšpektorja v času kršitve na mestu kršitve, število inšpektorjev pa je omejeno. V času uveljavitve zakona je imel inšpektorat zaposlenih 138 inšpektorjev, v letu poročanja pa 87. Prav zaradi omejenega števila inšpektorjev izvajalci gostinske dejavnosti in obiskovalci lokalov inšpektorje pogosto prepoznajo in v času pregleda ne kršijo zakona. To problematiko poskušamo reševati z rotacijo inšpektorjev in nadzorom, usmerjenim v obdobja z največjim tveganjem, kot so konec, začetek šolskega leta in prireditve.

V drugi polovici leta 2016 je potekala akcija "Predpakirana živila, ki vsebujejo alkohol in njihovo označevanje", katere namen je bil identificirati morebitne nove zavezance in preveriti stanje na trgu, glede označevanja predpakiranih živil, ki vsebujejo alkohol. Zahteva Zakona o omejevanju porabe alkohola je, da morajo imeti živila, ki so predpakirana in vsebujejo več kot 0,5 odstotka alkohola, na embalaži označeno vsebnost alkohola in opozorilo, da živilo ni primerno za otroke. To opozorilo mora biti natiskano s tiskanimi črkami, ki so jasno vidne, čitljive in se razločno barvno razlikujejo od podlage. Pregledanih je bilo 38 zavezancev, pri katerih so bile neskladnosti glede označevanja ugotovljene v desetih odstotkih oziroma v štirih primerih.

6.17 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV

Cilji Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov²⁶ so med drugim tudi popolna zaščita vseh oseb pred izpostavljenostjo za zdravje škodljivim vplivom tobačnega dima v javnih prostorih ter zmanjšanje dostopnosti do tobačnih izdelkov mladostnim osebam.

Zdravstveni inšpektorji opravljajo nadzor nad zagotavljanjem in spoštovanjem prepovedi kajenja v javnih prostorih in, kjer so kadihnice, ustreznostjo kadihnice. Inšpektorji preverjajo, če prepoved kajenja spoštujejo lastnik, najemnik ali upravitelj prostorov ter posamezniki.

Vsebnost katrana, nikotina in ogljikovega monoksida v cigaretah inšpektorji preverjajo pri proizvajalcih in uvozniki, ki morajo dokazati ustreznost izdelkov, ki jih dajejo na trg. Inšpektorji lahko trditve proizvajalca/uvoznika preverijo z odvzemom vzorcev za laboratorijske analize. V obdobju 2008 - 2011 so bili vsi odvzeti vzorci cigaret ocenjeni kot skladni. Poleg tega je večina cigaret na slovenskem trgu iz držav članic Evropske unije, kjer se nadzor izvaja že na začetku distribucijske verige - pri proizvajalcih. Skladnost tobačnih izdelkov se zato z vzorčenjem praviloma ne preverja.

Inšpektorji izvajajo nadzor tudi nad ognjevarnostjo cigaret in varnostjo kadilskih izdelkov. Nadzor obsega preverjanje spoštovanja Zakona o splošni varnosti proizvodov, izvaja pa se v glavnem na podlagi prijav in obvestil iz evropskega sistema RAPEX. V primeru, da obstaja sum na prisotnost neskladnih izdelkov na slovenskem trgu, se nadzor lahko izvede tudi v okviru usmerjenih akcij.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2016

Zdravstveni inšpektorji so opravili 3.825 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 517 ukrepov, od tega 21 upravnih ukrepov (19 odločb o odpravi nepravilnosti in dva upravna opozorila) in 496 prekrškovnih sankcij/ukrepov (77 odločb z izrekom globe, 272 plačilnih nalogov, 63 odločb z izrekom opomina, 82 opozoril za storjen prekršek in dva obdolžilna predloga).

Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 17 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	Obdolžilni predlog	SKUPAJ
3825	19	2	21	77	272	63	82	2	496

Strategija inšpekcijskega nadzora na področju omejevanja uporabe tobačnih izdelkov je ostala podobno kot v letih prej usmerjena v objekte s kadihnicami, objekte, kjer smo obravnavali prijavo na sum kršenja Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, objekte, kjer so inšpektorji v preteklosti že ugotavljali kršitve in objekte z zimskimi vrtovi in terasami.

V letu 2016 so inšpektorji ponovno največji odstotek neskladnosti ugotovili pri nadzoru kadihnice, kjer je najpogostejše kršena zahteva, da se v kadihnicah ne sme uživati hrane in pijače. Neskladnosti so inšpektorji ugotovili 34% pregledanih kadihnice.

²⁶ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Pri nosilcih dejavnosti, ki morajo zagotavljati prepoved kajenja v javnih prostorih, so kršitve inšpektorji v letu 2016 ugotovili pri sedmih odstotkih opravljenih pregledov, kar je enako kot leto prej. Številčno največ kršitev prepovedi kajenja v zaprtih javnih prostorih se ugotavlja v mrzlih mesecih pri gostincih, ko le ti za ograditev vrtov uporabljajo različne prepustne materiale, kot na primer blago, različne začasne konstrukcije z žaluzijami, roloji ipd. Pri obravnavi teh prostorov se inšpektorji srečujejo s težavnim ugotovitvenim postopkom, pogostimi zahtevami za sodno varstvo, v okviru le-teh pa z zelo različnimi pristopi sodnikov pri obravnavi primerov kršitev v zaprtih prostorih.

Inšpektorji imajo še vedno težave s pridobivanjem osebnih podatkov posameznikov, ki kršijo prepovedi kajenja, pogosto je ogrožena tudi varnost inšpektorjev.

V letu 2016 smo obravnavali eno obvestilo o nevarnem izdelku iz sistema hitrega obveščanja RAPEX, ki se je nanašalo na tekočino za elektronsko cigareto. Šlo je za proizvod zavajajočega videza, saj je bil po svoji obliki, barvi, videzu, pakiranju podoben živilu, čeprav to ni bil. Na slovenskem trgu izdelka iz obvestila nismo našli.

Sodelovali smo pri pravi novele področnega zakona (Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov), ki je začela veljati v marcu 2017.

V novem zakonu so implementirane določbe Direktive 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES, s katero je Evropska komisija želela zlasti zagotoviti visoko raven varovanja zdravja. Raba tobaka je namreč vodilni preprečljivi vzrok smrti v svetu. S kajenjem povzročene bolezni pa so vzrok smrti okoli polovice kadilcev, ki v povprečju umrejo vsaj deset let prezgodaj. Poleg tega se z novim zakonom strožje ureja področje oglaševanja, promocije in sponzoriranja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, uvaja se enotna embalaža za cigarete in tobak za zvijanje, na novo se ureja tudi licenciranje prodajalcev tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov.

Nadzor Zdravstvenega inšpektorata se je razširil v delu prepovedi kajenja v javnih prostorih, ki se po novem nanaša tudi na povezane izdelke (elektronske cigarete, zeliščne izdelke, nove tobačne izdelke), glede na razširjeno definicijo javnega prostora pa tudi na kajenje v podhodih, prehodih, pasažah, stopniščih in hodnikih, kar v celoti vključuje morebitne gostinske obrate, ki se nahajajo v teh prostorih. V kadilnico je po novem prepovedno vnašati hrano in pijačo, pri čemer je sedaj kršitelj poleg gostinca tudi posameznik. Poleg teh novosti se je nadzor inšpektorata razširil še na prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov z značilno aromo, na prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov, ki vsebujejo dodatke, na obveznost poročanja in obveščanja proizvajalcev in uvoznikov o sestavinah in emisijah tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, na obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati proizvajalci, uvozniki in distributerji elektronskih cigaret in pogoje, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete.

6.18 AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO

Na področju sive ekonomije inšpektorat opravlja nadzor nad preprečevanjem dela in zaposlovanja na črno oziroma nad določbami Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno²⁷ (v nadaljevanju ZPDZC-1), ki se nanašajo na izpolnjevanje posebnih pogojev za opravljanje tistih dejavnosti, ki spadajo v delokrog inšpektorata. Naše aktivnosti potekajo na različne načine; preko postopkov registracije, ugotovitev na terenu, preko prijav in obvestil drugih nadzornih organov.

Inšpektorji na področju zdravniške službe, v skladu z Zakonom o zdravniški službi, pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti ugotavljajo okoliščine v zvezi s predpisanimi pogoji za samostojno opravljanje zdravniške službe. Preverjajo, ali zdravniki razpolagajo z veljavnimi licencami na strokovnem področju, na katerem opravljajo delo. Kjer zdravstvene ustanove zaposlujejo zdravnike iz tretjih držav, inšpektorji, v skladu z Zakonom o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist, preverjajo obstoj odločbe o priznanju poklicne kvalifikacije. Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, zlasti pri zdravnikih zasebnikih in pri izvajalcih ne nujnih reševalnih prevozov inšpektorji preverjajo, ali imajo izvajalci dejavnosti dovoljenja v skladu z Zakonom o zdravstveni dejavnosti. V primeru ugotovljenih kršitev inšpektorji ukrepajo neposredno na podlagi Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno in predpisanih ukrepov v specialnih predpisih.

Zdravstveni inšpektorji so opravili 1.548 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 77²⁸ ukrepov, od tega 28 upravnih ukrepov (23 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti oziroma odločb o prepovedi dela, tri upravna opozorila in dva sklepa o denarni kazni) in 49 prekrškovnih sankcij/ukrepov (32 glob po ZPDZC-1, 16 opominov po ZPDZC-1, eno opozorilo za storjen prekršek).

Zdravstveni inšpektorat je največ kršitev zaznal ob izvajanju rednih inšpekcijskih pregledov, v okviru katerih se je ugotavljalo izvajanje zdravstvene dejavnosti brez ustreznega dovoljenja oziroma se je ugotavljalo, da izvajanje zdravstvene dejavnosti ni bilo v skladu z izdanim dovoljenjem na podlagi Zakona o zdravstveni dejavnosti in delo brez licence na področju zdravniške službe v skladu z Zakonom o zdravniški službi. Na večjih prireditvah oziroma prireditvah z večjim zdravstvenim tveganjem in tveganjem za dogodke se je tudi preverjalo, ali izvajalec službe nujne medicinske pomoči izpolnjuje pogoje za opravljanje tovrstne dejavnosti (dovoljenje). Poleg navedenega smo ugotovili tudi, da so posamezni zavezanci, ki niso bili zdravstveni delavci, opravljali zdravstveno storitev, za katero niso izpolnjevali pogojev.

²⁷ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

²⁸ Štirje upravni ukrepi (odločbe o prepovedi dela) so v tem poročilu navedeni tako na področju zdravniške službe kot na področju preprečevanja dela in zaposlovanja na črno

6.19 AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU MALIH KURILNIH NAPRAV OZIROMA DIMNIKARSKE SLUŽBE

Male kurilne naprave vključujejo kurišča, dimnike oziroma dimne vode ter zračnike.

Predpisi, ki urejajo to področje²⁹, določajo, da je za zagotavljanje varnosti malih kurilnih naprav in njihove uporabe zadolženih sedem različnih služb oziroma institucij, in sicer poleg nosilcev dejavnosti dimnikarske službe (koncesionarjev) in ministrstva, pristojnega za okolje, tudi pet različnih inšpekcijskih služb, med njimi od leta 2007 dalje tudi zdravstvena inšpekcija, kateri je bil dodeljen del nalog, ki jih je pred tem opravljala inšpekcija, pristojna za okolje.

Podlaga za izvedbo postopkov zdravstvene inšpekcije so poročila koncesionarjev z ocenami, da kurilne naprave ogrožajo zdravje uporabnikov teh naprav zaradi možnosti zastrupitve z dimnimi plini. Tako so zdravstveni inšpektorji v letu 2016 nenačrtovano obravnavali 189 zadev in izdali 169 upravnih odločb in eno odločbo z izrekom globe po Zakonu o prekrških zaradi kršitve Zakona o zdravstveni inšpekciji.

Na problematiko obstoječe ureditve navedenega področja, ki je bila predmet revizij Računskega sodišča Republike Slovenije in nekajkrat obravnavana tudi v okviru Državnega sveta Republike Slovenije, in na potrebo po sistematični reorganizaciji na tem področju je Zdravstveni inšpektorat opozarjal pristojne že od leta 2007 dalje.

V letu 2016 je prišlo do zakonodajne spremembe, in sicer je 19.11.2016 začel veljati Zakon o dimnikarskih storitvah, ki novelira problematiko na področju opravljanja dimnikarskih storitev. Navedeni zakon, ki se v večjem delu začne uporabljati 1.1.2017, ne predvideva več pristojnosti nadzora Zdravstvenega inšpektorata. Bo pa inšpektorat v skladu z določbami Zakona o splošnem upravnem postopku dolžan končati že začete zadeve.

²⁹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

6.20 IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA

Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov

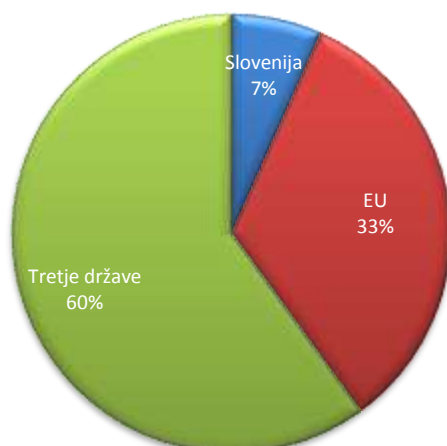
V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji v okviru nadzora odvzeli skupaj 30 vzorcev, od tega deset vzorcev izdelkov za higieno in nego, deset vzorcev izdelkov za otroke (stik z usti), pet vzorcev lepil za trepalnice in pet vzorcev dihalke za plavanje. Program vzorčenja glede na tip izdelka prikazuje graf spodaj.

Graf 2 – Program vzorčenja glede na tip izdelka

Vzorcev porekla iz držav članic Evropske unije je bilo deset (33%), vzorcev slovenskega porekla sta bila dva (sedem odstotkov), 18 vzorcev (60%) pa je izviralo iz tretjih držav (Kitajske in ZDA). Delež analiziranih vzorcev po poreklu je prikazan v grafu spodaj.

Graf 3 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

Vzorci so bili analizirani in ocenjeni glede na različne kemijske in/ali mikrobiološke parametre, kot so migracija oziroma vsebnost ftalatov, poliaromatskih ogljikovodikov, organokositrnih spojin, svinca in formaldehida, *Pseudomonas aeruginosa*, *Staphylococcus aureus*, plesni in kvasovk, *Candida albicans* ter celokupnega števila aerobnih mikroorganizmov, v odvisnosti od specifičnih tveganj za določen proizvod. Ocenjena je bila tudi skladnost njihovih oznak in varnostnih opozoril.

Rezultati analiz vzorcev izdelkov so pokazali sedem neskladnih vzorcev, in sicer enega zaradi kemijskih lastnosti (vsebnost ftalatov) in šest zaradi označevanja. Vsi vzorci so bili skladni glede mikrobioloških analiz. Delež vzorcev, ki so bili neskladni samo glede navedb, opozoril in oznak v slovenskem jeziku je 20% (šest vzorcev). Neskladnosti so se nanašale na nedoslednosti glede zahtevanega navajanja označb, opozoril in navodil po določilih posameznih standardov oz. priporočil. Delež neskladnosti zaradi kemijskih lastnosti - vsebnosti ftalatov je bil tri odstotke (en vzorec). V primeru ugotovljenih neskladnih kemijskih lastnosti je bila izdelana tudi ocena tveganja, pri čemer je bilo za vzorec slinčka ob upoštevanju najbolj strogih kriterijev ter predvidenega namena uporabe izdelka ugotovljeno resno tveganje.

V celoti je bilo skladnih vseh deset vzorcev izdelkov za nego, od tega dva vzorca plenice, pet tamponov in trije vzorci vložkov.

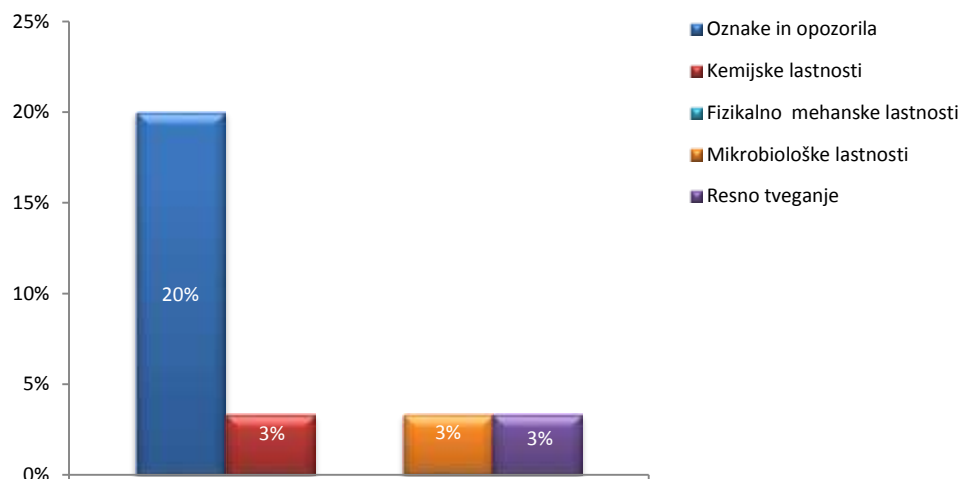
Med vzorci dihalck za plavanje sta bila v celoti skladna dva vzorca. Kemijsko neskladnih vzorcev ni bilo, pri treh pa so bile ugotovljene neskladnosti glede označevanja opozoril/navodil v slovenskem jeziku, glede na standard SIST EN 1972:2016, ki je stopil v veljavo z mesecem februarjem 2016.

V skupini lepil za trepalnice kemijsko neskladnih vzorcev ni bilo, v celoti so bili skladni štirje vzorci. En vzorec je bil neskladen glede označevanja, saj priložena navodila za uporabo v slovenskem jeziku niso v celoti navajala proizvajalčevih.

V celoti je bilo skladnih sedem vzorcev izdelkov za otroke, ki prihajajo v stik z usti. Dva vzorca sta bila neskladna glede navajanja opozoril v slovenskem jeziku. En vzorec slinčka je bil neskladen glede vsebnosti ftalatov v plastificiranem delu.

Neskladni vzorci glede na analizni parameter in pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafih spodaj.

Graf 4 – Pregled vzorcev glede na neskladne parametre

Graf 5 – Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov

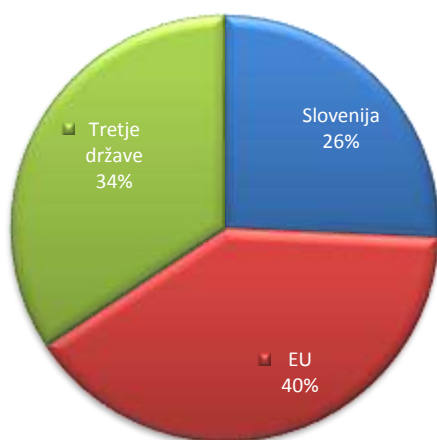
Letni program nadzora kozmetičnih izdelkov je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji odvzeli skupaj 35 vzorcev, med njimi deset vzorcev kozmetike za otroke - plenični predel, deset vzorcev barv za trepalnice in obrvi, deset vzorcev otroške dekorativne kozmetike in pet vzorcev trdih mil. Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod je prikazan v grafu spodaj.

Graf 6 – Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod

Slovenskega porekla je bilo devet vzorcev (26%), porekla iz držav članic Evropske unije je bilo 14 vzorcev (40%), 12 vzorcev (34%) pa je izviralo iz tretjih držav. Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani spodaj.

Graf 7 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

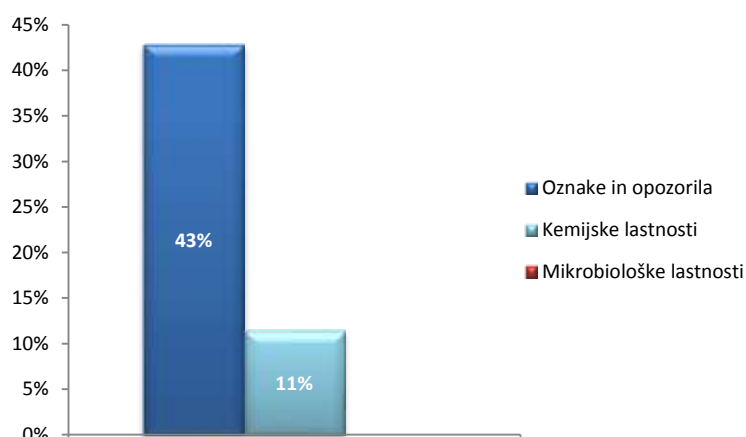
V vzorcih so bile s kemijsko analizo analizirane koncentracije sestavin, ki so v zakonodaji omejene (konzervansi, barvila), in snovi, ki jih je treba, če so prisotne v določenih koncentracijah, navajati med sestavinami izdelka (alergene snovi). Preverila se je tudi vsebnost prepovedanih snovi, in sicer vsebnost kovin, N-nitrozodietanolaminov, aromatskih aminov, policikličnih aromatskih ogljikovodikov in nekaterih barvil. Izbrani vzorci so bili analizirani tudi na mikrobiološke parametre. Izveden je bil pregled skladnosti označevanja deklariranih sestavin in drugih označb ter navedb na izdelkih.

Rezultati preskušanja so pokazali, da je bilo od odvzetih 35 vzorcev kozmetičnih izdelkov, 18 vzorcev neskladnih (51%). Rezultati preskušanja so pokazali, da je bil glede kemijskih parametrov neskladen en vzorec, v katerem je bila ugotovljena prisotnost konzervansov metilizotiazolinona in metilkloroizotiazolinona, ki se za vrsto kozmetičnega izdelka, ki ostaja na koži, ne sme uporabljati. Dodatni trije vzorci so bili ocenjeni kot neskladni, ker so imeli v seznamu sestavin označeno spojino poliaminopropil biguanid (v nadaljevanju PHMB), ki je sicer razvrščena na seznam dovoljenih konzervansov. Gre za kancerogeno spojino (CMR2), zato je treba dokazati, da je njena uporaba varna. Vsi vzorci so bili skladni glede rezultatov mikrobiološkega preskušanja.

Ocena skladnosti označevanja z zakonodajo je bila narejena za vse odvzete vzorce. Različne neskladnosti so bile ugotovljene pri 15 vzorcih (43%). Skupina kozmetičnih izdelkov, pri kateri je bilo ugotovljenih največ neskladnosti, je bila otroška dekorativna kozmetika, v kateri so imeli vzorci pomanjkljiva navodila za uporabo, varnostna opozorila glede na zakonodajo o kozmetiki oziroma igračah, pomanjkljive seznime sestavin (glede alergenov in konzervansov). V skupini vzorcev barv za trepalnice in obrvi polovica vzorcev ni bila ustrezno označena. Neskladnosti so se nanašale na navodila za uporabo in varnostna opozorila. Neskladnosti označevanja pri drugih skupinah vzorcev so zajemale poleg že navedenih še neustrezna poimenovanja sestavin in manjkajočo referenčno/serijsko številko za identifikacijo izdelka. Druge neskladnosti so se nanašale na navedbe v zvezi z namenom uporabe in učinkovanjem, ki jih kozmetični izdelki ne smejo vsebovati. Navedbe glede značilnosti in funkcij izdelka v smislu določil 20. člena Uredbe o kozmetičnih izdelkih je imelo 57% vzorcev. Ocena navedb pri večini ni bila mogoča, ker niso bila na voljo dokazila in podatki, ki pa se lahko presojujejo pri odgovorni osebi oziroma drugih pristojnih gospodarskih subjektih, ki z njimi razpolagajo.

Neskladni vzorci glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafu spodaj.

Graf 8 - Neskladni vzorci glede na parameter in ocena tveganja

V skupini vzorcev barv za trepalnice in obrvi, so bili izdelki, ki se uporabljajo za trajnejše obarvanje trepalnic in obrvi in so namenjeni za poklicno uporabo. Polovico vzorcev (pet) je bilo skladnih v celoti. Glede rezultatov kemijske analize (določitve koncentracije nekaterih barvil in N-nitrozodietanolamina) ter mikrobiološke analize so bili vsi vzorci skladni z zahtevami zakonodaje. Pet vzorcev ni bilo skladnih z zahtevami zakonodaje glede označevanja, predvsem navodil za uporabo in opozoril v slovenskem jeziku, kot tudi opozorila o namenu samo za poklicno uporabo, en vzorec pa je imel označene varnostne ukrepe pomanjkljivo, ker ni imel navodila za izvedbo testa občutljivosti.

V celoti je bilo skladnih pet od desetih vzorcev izdelkov otroške kozmetike za plenični predel. Vsi vzorci so bili skladni glede analiziranih kemijskih parametrov (določenih deklariranih konzervansov in alergenov) in mikrobioloških parametrov. Trije vzorci so bili neskladni glede označevanja opozoril v slovenskem jeziku, manjkajočih sestavin na seznamu sestavin, ki smo jih z analizo ugotovili (alergeni, konzervansi), sestavin, ki niso bile označene z INCI imeni in pomanjkljivih identifikacijskih podatkov izdelka. Izdelki otroške kozmetike za plenični predel vsebujejo veliko navedb v smislu določil 20.člena Uredbe o kozmetičnih izdelkih. Te navedbe se nanašajo na sestavine izdelka (izvor, učinkovanje, odsotnost ozir. prisotnost določenih sestavin), dermatološko testiranje, v posameznih primerih tudi na ustreznost različnim certifikatom, in se lahko preverjajo pri odgovorni osebi. Pri dveh vzorcih je bil v seznamu sestavin naveden PHMB vzorca sta bila ocenjena kot neskladna glede kemijske sestave. PHMB je uvrščen na seznam dovoljenih konzervansov za kozmetične izdelke v Prilogi V Uredbe (ES) 1223/2009 o kozmetičnih izdelkih. Obenem je spojina glede na določila Uredbe 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, razvrščena med kancerogene spojine kategorije 2 (CMR2) in je njena uporaba skladno s 15. členom Uredbe 1223/2009 prepovedana razen, če jo je Znanstveni odbor za varstvo potrošnikov ocenil in ugotovi, da je varna za uporabo. Glede na navedeno in ker ocene omenjenega odbora ni bilo na voljo, so bili vzorci v trenutku izvedbe analize in ocene vzorca glede kemijske sestave ocenjeni kot neskladni. Novo stališče Evropske komisije, ki je bilo nadzornim organom posredovano v decembru 2016 je, da avtomatična prepoved zgolj z uvrstitvijo na seznam CMR snovi ni pravilna, saj je pod vprašanjem pravna varnost. Prepoved mora biti urejena z aktom, priloge k Uredbi so obvezujoče, zato jih je potrebno dopolniti/uskladiti, kar velja tudi v primeru PHMB. Za PHMB je industrija predložila Znanstvenemu odboru zahtevana dokazila, vendar je vprašanje pogojev varne uporabe PHMB-omejitev in dopustne koncentracije še odprto. Navedeno pomeni, da uporaba PHMB trenutno ni prepovedana.

Skupino vzorcev otroške dekorativne kozmetike so sestavljali predvsem otroški seti za ličenje, ki vsebujejo šminke, rdečila, senčila, lake za nohte, vazeline, barvice za oči, dekorativne gele za telo, itd. Izdelki morajo zaradi namena uporabe in predstavitve ustrezati tako zakonodaji za igrače kot zakonodaji za kozmetiko. V okviru Sveta Evrope zbrani podatki o nadzoru za obdobje 2012-2013 so pokazali, da je delež neskladnih otroških kozmetičnih dekorativnih setov večji kot 30%. Ugotovljeno je bilo, da je največji delež neskladnosti vezanih na kemijske lastnosti (presežena je bila mejna koncentracija za nitrozamine, svinec, metil- in klorometilizotiazolinon, prisotna so bila nedovoljena barvila), približno polovico manj je neskladnosti pri označevanju.

Vzorci, ki so bili odvzeti v programu uradnega nadzora, so zajemali sedem otroških setov za ličenje ter en lak za nohte, en set mazil za ustnice in en vzorec, ki je vseboval lak za nohte, mazilo za ustnice in kredo za lase. Seti za ličenje so bili ocenjeni glede na zahteve za igrače in kozmetiko, preostali trije vzorci glede na namen uporabe in predstavitve niso sodili med igrače, zato so bili

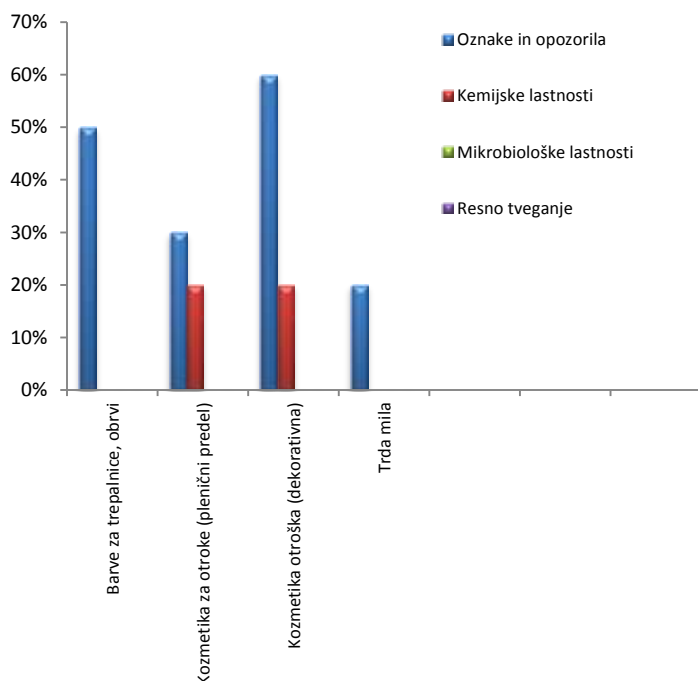
ocenjeni glede na zahteve za kozmetične izdelke. Štirje vzorci so bili v celoti skladni glede analiziranih kemijskih parametrov in označevanja.

V vzorcih so bile določane koncentracije konzervansov, alergenov, N-nitrozodietanolamina, aromatskih aminov, policikličnih aromatskih ogljikovodikov ter elementov svinca, kadmija, živega srebra, arzena in skupnega kroma, v vzorcih kjer je bil določen skupni krom, pa je bila opravljena še dodatna analiza kroma (VI). Devet vzorcev je bilo glede analiziranih kemijskih parametrov skladnih. V sestavnem delu enega vzorca je bila ugotovljena prisotnost konzervansov metilizotiazolinona in metilkloroizotiazolinona, ki se lahko uporabljata le v izdelkih, ki se sperejo. Ker je bil vzorec namenjen za daljši stik (lak za nohte) in glede na datum prvega dajanja na trg je bil vzorec zaradi prisotnosti tega konzervansa ocenjen kot neskladen. Pri enem vzorcu je bil v seznamu sestavin naveden PHMB, zato je bil vzorec ocenjen kot neskladen. Neskladnosti glede označevanja so bile ugotovljene pri šestih vzorcih in sicer: seznam sestavin na izdelku ni bil nedvoumno in jasno označen, ustrezna varnostna opozorila niso bila označena, navodilo za uporabo in opozorila zaradi slovničnih napak niso bila razumljiva, alergeni in konzervansi med sestavinami niso bili ustrezno označeni. Za dva vzorca bi bilo potrebno pri odgovorni osebi oziroma drugih pristojnih gospodarskih subjektih ovrednotiti skladnosti navedb v zvezi z značilnostmi ali funkcijami izdelka. Preostalih osem vzorcev je bilo glede navedb skladnih.

Pri skupini vzorcev trdih mil so bili štirje vzorci v celoti skladni glede analiziranih kemijskih parametrov in označevanja. Vsi vzorci so bili skladni glede rezultatov kemijske analize alergenov. Pri enem vzorcu so bile ugotovljene neskladnosti zaradi označevanja: sestavine niso bile označene z INCI imeni. Vsi vzorci so imeli na embalaži navedbe v zvezi z značilnostmi ali funkcijami izdelka, ki lahko presojajo pri odgovorni osebi oziroma drugih pristojnih gospodarskih subjektih.

Neskladni vzorci po skupinah izdelkov glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafu spodaj.

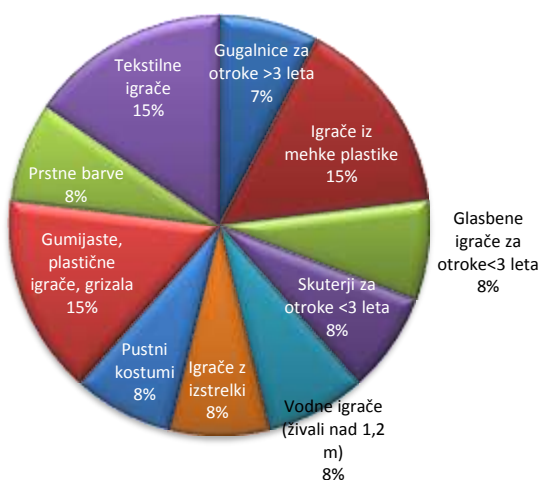
Graf 9 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

Program vzorčenja na področju igráč

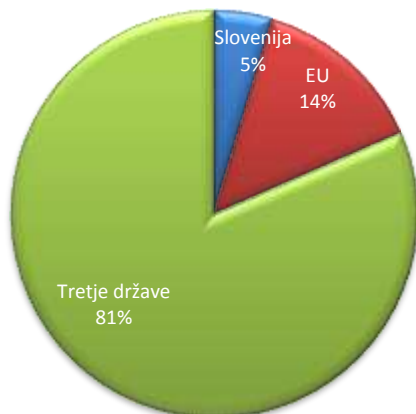
Letni program nadzora je vključeval tudi vzorčenje. V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji v okviru rednega nadzora odvzeli skupaj 65 vzorcev igráč, in sicer pet vzorcev glasbenih igráč, pet gugalnic, deset igráč iz mehke plastike, pet prstnih barv, pet vodnih igráč, pet igráč z izstrelki, pet igráč skuterjev, deset tekstilnih igráč, deset gumijastih/plastičnih igráč in grizal in pet pustnih igráč. Pregled vzorcev glede na tip igráč prikazuje graf spodaj.

Graf 10 – Pregled vzorcev glede na tip igráč

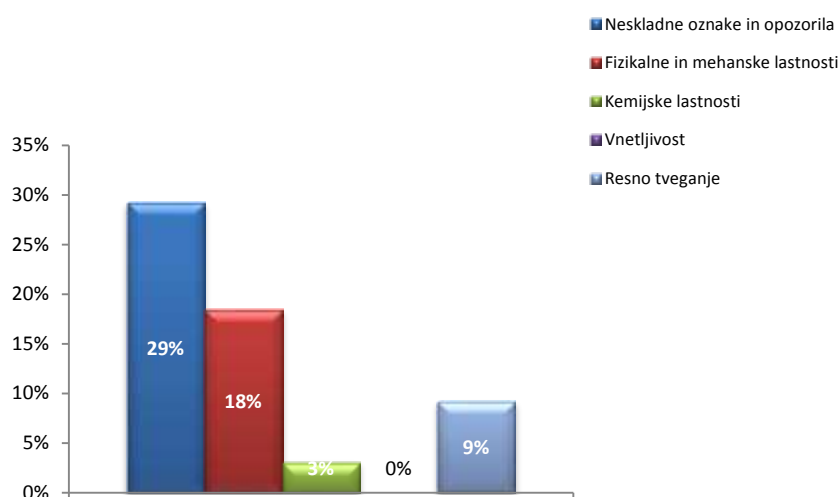
Po izvoru so prevladovala igráč po poreklu iz tretjih držav, pretežno iz Kitajske (81%), od tega kitajskih proizvajalcev (32%) in igráč izdelanih za evropske proizvajalce (49%). Manjši delež so predstavljale igráč evropskega porekla (14%) in slovenskega porekla (pet odstotkov). Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani v grafu spodaj.

Graf 11 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

Glede na izvedbo igrače, material in igralno vrednost, so bile posamezne skupine igrač preskušane glede izpolnjevanja zahtev fizikalnih in mehanskih lastnosti, vnetljivosti, mikrobioloških ter kemijskih lastnosti, kot so migracija oziroma vsebnost kovin, organokositrnih spojin, formaldehida, ftalatov, aromatskih aminov, kroma 6+, zaviralcev gorenja, policikličnih aromatskih ogljikovodikov, bisfenola A, konzervansov, v odvisnosti od specifičnih tveganj za določen proizvod. Vse igrače so bile ocenjene glede označevanja v slovenskem, pa tudi v tujem jeziku s strani proizvajalca, če je bilo potrebno. Od odvzetih 65 vzorcev igrač je bilo 24 (36,9 %) vzorcev neskladnih. V zvezi z ugotovljenimi neskladnostmi je bilo izdelanih 14 ocen tveganja, pri čemer je bilo ob upoštevanju najbolj strogih kriterijev ter predvidenega namena uporabe igrače ugotovljeno resno tveganje pri šestih vzorcih. Pregled parametrov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, in ocena resnega tveganja, prikazuje graf spodaj.

Graf 12 – Pregled parametrov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti in ocena tveganja

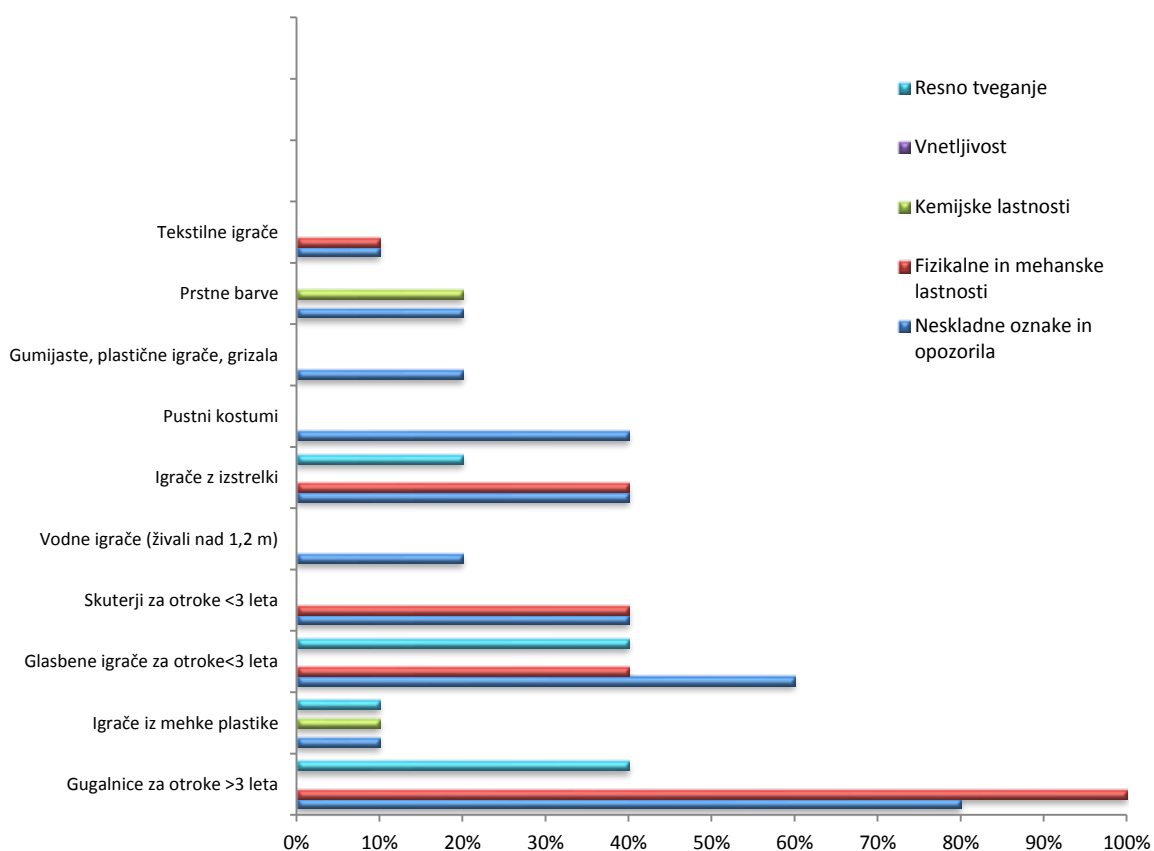

Rezultati laboratorijskih preskušanj igrač, izvedenih v okviru programa uradnega nadzora igrač v letu 2016, so pokazali na pomemben delež neskladnosti na področju mehanskih lastnosti igrač, in sicer v 12 primerih (18%), zaradi prisotnosti majhnih delcev, zaradi deformacije pod obremenitvijo, premajhnega premera vrvi pri gugalnicah, prevelike glasnosti, pasu brez hitrega samoodpenjalnega mehanizma. Glede kemijskih lastnosti igrač so bile neskladnosti ugotovljene pri dveh vzorcih (trije odstotki), zaradi prisotnosti ftalatov v koncentracijah, ki kažejo na namerno uporabo teh mehčal, pri enem vzorcu pa je ugotovljena previsoka migracija aluminija. Kar 19 (29%) vzorcev igrač je bilo neskladno označenih glede oznak, opozoril ter varnostnih ukrepov in navodil v slovenskem jeziku.

V zvezi z ugotovljenimi neskladnostmi je bilo izdelanih 14 ocen tveganja, pri čemer je bilo ob upoštevanju najbolj strogih kriterijev ter predvidenega namena uporabe igrače ugotovljeno resno tveganje pri šestih vzorcih (devetih odstotkih) in sicer: pri dveh vzorcih kitar zaradi pasu, ki nima hitrega odpiralnega mehanizma, pri enem od teh dveh vzorcev še zaradi neustrezne debeline embalaže in majhnih delcev, pri absorpcijski pištoli zaradi nabreklih projektilov, ki se preveč razširijo v vse smeri ter neustrezne prisesalne kapice in prevelike glasnosti, pri dveh plastičnih

gugalnicah, pri katerih ob obremenitvi pride do zloma in zaradi vsebnosti ftalatov v plastični punčki. V primerih, ko je bilo ugotovljeno resno tveganje, je bil izveden umik in odpoklic teh izdelkov. Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, je prikazan v grafu spodaj.

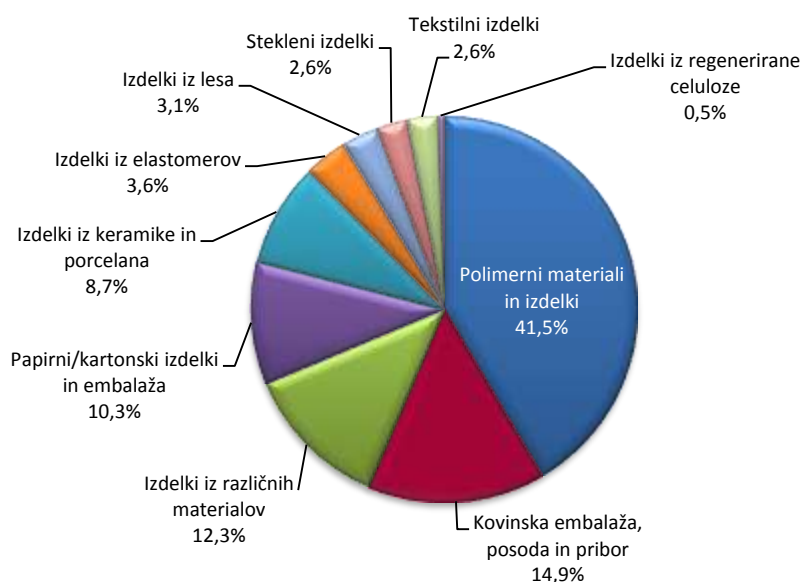
Graf 13 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili

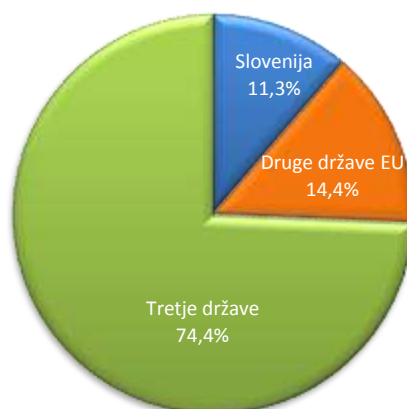
Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji v okviru nadzora odvzeli skupaj 195 vzorcev materialov in izdelkov iz naslednjih skupin: 81 vzorcev polimernih materialov in izdelkov, 29 vzorcev kovinske embalaže, posode in pribora, 24 vzorcev izdelkov, sestavljenih iz različnih materialov, 20 vzorcev papirnih/kartonskih izdelkov in embalaže, 17 vzorcev izdelkov iz keramike in porcelana, sedem vzorcev izdelkov iz elastomerov, šest vzorcev izdelkov iz lesa, pet vzorcev steklenih izdelkov, pet vzorcev tekstilnih izdelkov in en vzorec izdelka iz regenerirane celuloze. Skupine odvzetih vzorcev so prikazane spodaj.

Graf 14 – Vzorci glede na vrsto materiala

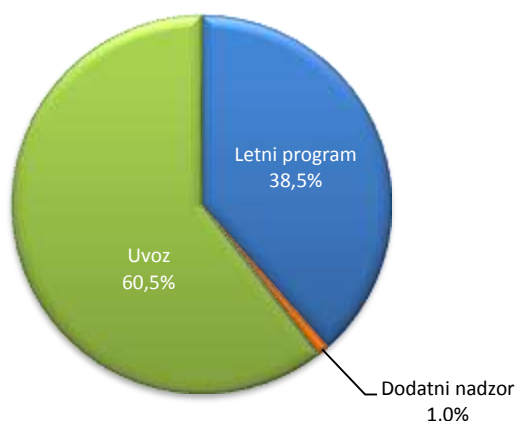
Slovenskega porekla je bilo 22 vzorcev, iz ostalih držav članic Evropske unije je bilo 28 vzorcev, 145 vzorcev pa je izviralo iz tretjih držav. Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani v grafu spodaj.

Graf 15 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

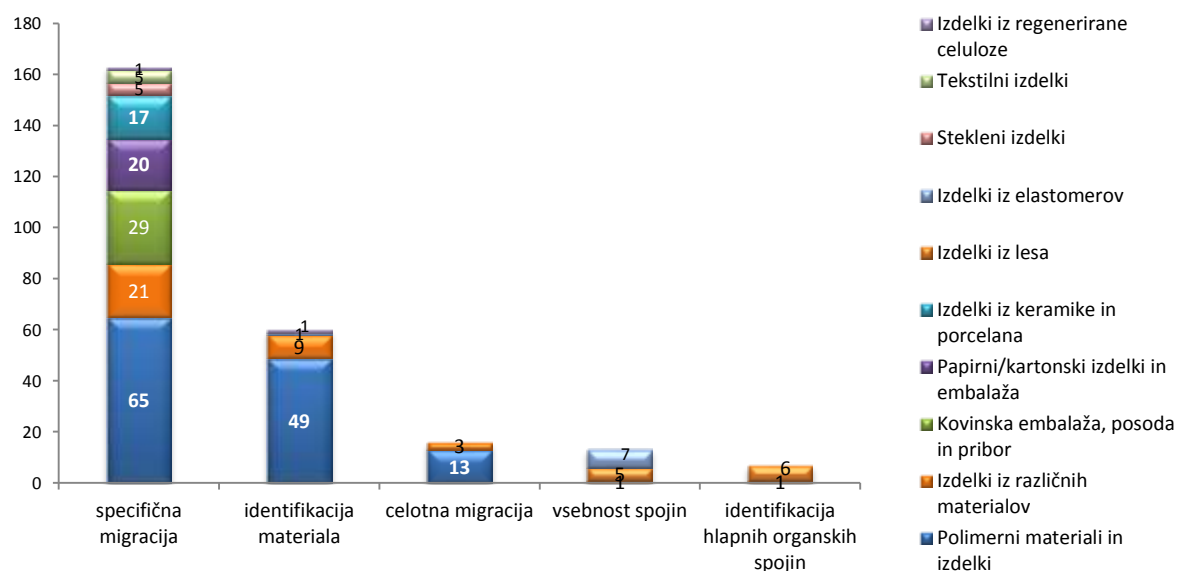
Od skupno 195 vzorcev jih je bilo 75 odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, dva v okviru dodatnega nadzora, 118 pa v okviru uradnega nadzora ob vnosu (uvoz). Delež analiziranih vzorcev po povodu vzorčenja je prikazan v naslednjem grafu.

Graf 16 – Delež analiziranih vzorcev po povodu vzorčenja

Vzorci so bili preskušani na eno ali več skupin preskušanj. Pri 163 vzorcih izdelkov se je določala specifična migracija snovi (monomeri, kovine, razgradni produkti, aditivi...), pri 60 vzorcih identifikacija materiala, pri 16 vzorcih celotna migracija snovi v različne modelne raztopine oz. medije, v 13 vzorcih vsebnost snovi (hlapne spojine, biocid pentaklorofenol) in pri sedmih vzorcih identifikacija hlapnih organskih spojin. Število vzorcev iz posameznih skupin materialov, ki so bili preskušani v okviru posamezne skupine preskušanj, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 17 – Število vzorcev po skupinah materialov in skupinah preskušanj

Od skupnega števila odvzetih vzorcev so bili kot neskladni ocenjeni štirje, in sicer trije iz skupine polimerni materiali in izdelki in eden iz skupine izdelki iz elastomerov.

Pri dveh vzorcih iz skupine polimerni materiali in izdelki (posoda iz melamina) je bil razlog za neskladje previsoka specifična migracija formaldehida, pri enem (zajemalka iz poliamida) pa previsoka specifična migracija primarnih aromatskih aminov. Kot neskladen je bil ocenjen tudi en vzorec izdelkov iz elastomerov (silikonski pekač) in sicer zaradi previsoke vsebnosti hlapnih spojin.

Vsi neskladni vzorci so bili po poreklu iz tretjih držav in sicer iz Kitajske. Dva neskladna vzorca sta bila odvzeta v okviru letnega programa vzorčenja, dva pa v okviru uradnega nadzora ob vnosu.

Pri treh vzorcih ocena skladnosti v povezavi z vsemi analiziranimi parametri ni bila možna. Od tega sta bila dva vzorca sta bila odvzeta za namen preverjanja skladnosti istega izdelka in sicer embalaže iz potiskanega kartona. Ugotovljena je bila povišana migracije 4-benzoilbifenila, ki se ni občutno znižala niti ob dodatnem preskušanju z upoštevanjem naknadno ugotovljenega dejstva, da ne gre za primarno embalažo in je živilo pakirano še v polimerno vrečko. Za dokončno oceno skladnosti bi bilo zato potrebno preveriti specifično migracijo spojine v živilo ob koncu roka trajanja izdelka, a ker je šlo za nov izdelek z dvoletnim rokom trajanja, ustreznega vzorca za preskušanje ni bilo mogoče odvzeti. Pri enem vzorcu polimernega laminata pa zaradi lastnosti materiala ocena skladnosti ni bila možna glede celotne migracije v maščobna živila.

Pri treh vzorcih je bila izvedena zgolj identifikacija materiala, da se ugotovi dejanska sestava vzorca z namenom preverjanja ustreznosti sestave vzorca glede na namen preskušanja oz. potrebnost izjave o skladnosti za polimerne materiale. Ocena skladnosti zanje zato ni bila podana. Ti vzorci so zato v spodnjih dveh grafih podani ločeno.

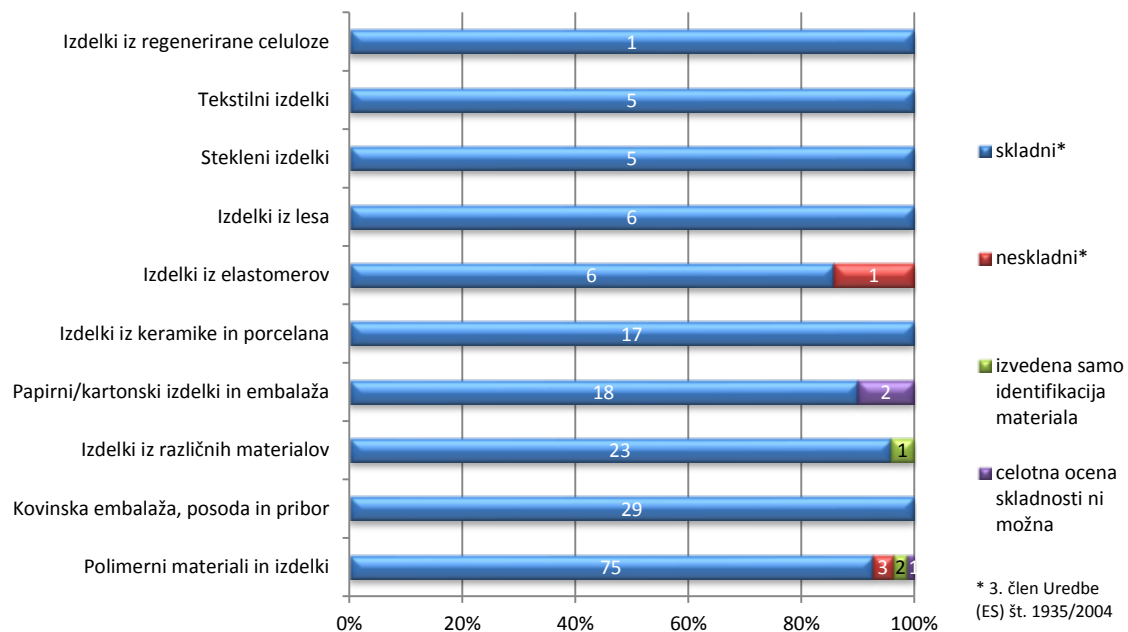
Deleži neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev in glede na skupine materialov so prikazani v grafih v nadaljevanju.

Graf 18 – Delež neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev

* 3. člen Uredbe (ES) št. 1935/2004

Graf 19 – Število in delež neskladnih vzorcev glede na skupine materialov

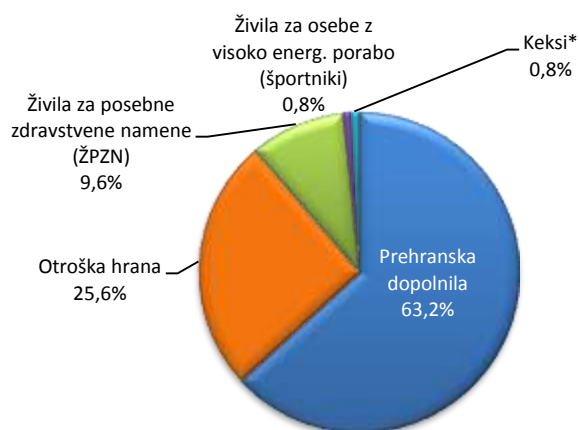

Delež neskladnih vzorcev v letu 2016 (2,1%) se je v primerjavi z letom 2015 (1,7%) nekoliko zvišal vendar ostaja znotraj območja med 1,2% in 2,5% v katerem se giba delež neskladnih vzorcev že od leta 2013 dalje.

Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2016 so zdravstveni inšpektorji v okviru uradnega nadzora odvzeli skupaj 125 vzorcev živil; in sicer 79 vzorcev prehranskih dopolnil, 32 vzorcev živil namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom (otroška hrana), 12 vzorcev živil za posebne zdravstvene namene, en vzorec živila za osebe z visoko energijsko porabo (športniki) in en vzorec keksov. Živilo je bilo vzorčeno v okviru skupine Otroška hrana na osnovi žit - piškoti, prepečenec vendar se je ob oceni rezultatov analize izkazalo, da izdelek ne sodi v navedeno kategorijo živil in s tem v pristojnost ZIRS. Vzorci po skupinah živil so prikazani v grafu spodaj.

Graf 20 – Vzorci po skupinah živil

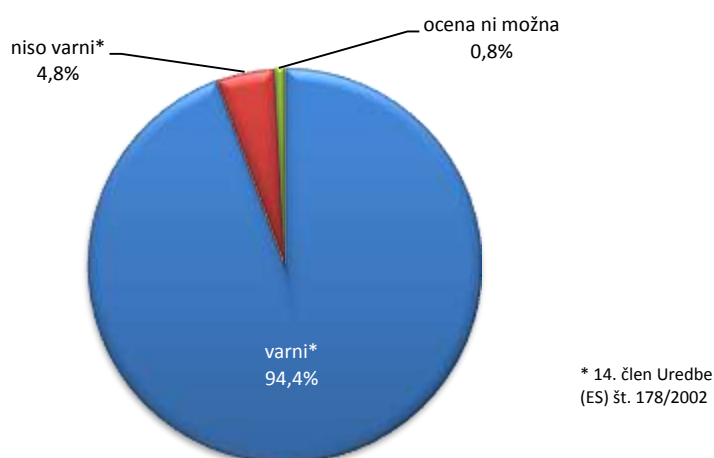
Od skupnega števila vzorcev jih je bilo 100 odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, trije v okviru dodatnega nadzora in 21 v okviru uradnega nadzora ob uvozu. Slovenskega porekla je bilo 15 vzorcev, iz drugih držav članic Evropske unije je bilo 70 vzorcev, 40 vzorcev je izviralo iz tretjih držav. Navedba porekla za tovrstna živila ni obvezen element označbe. Nosilec dejavnosti se za navedbo porekla lahko odloči prostovoljno, v kolikor pa tega podatka ni na označbi in ni naveden proizvajalec ali podatek, kje je izdelek proizveden, se za namen poročanja o izvoru odvzetih vzorcev, upošteva podatek o državi nosilca dejavnosti, ki je odgovoren za izdelek in je naveden na označbi. Deleži analiziranih vzorcev po povodu in poreklu oz. izvoru so prikazani v grafih spodaj.

Graf 21 – Delež vzorcev glede na povod vzorčenja Graf 22 - Delež vzorcev glede na poreklo/izvor

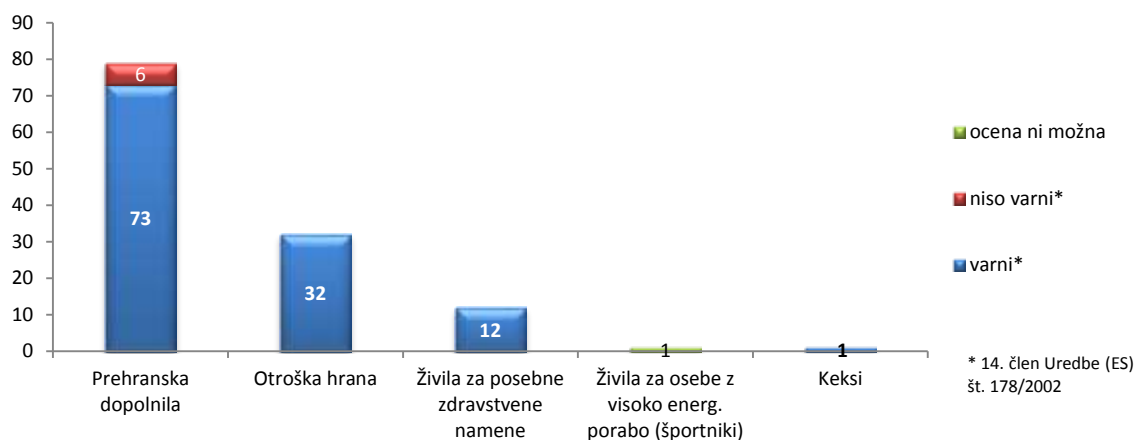
Od skupaj 125 odvzetih vzorcev živil, je bilo za šest vzorcev prehranskih dopolnil ocenjeno, da niso skladni s 14. členom Uredbe (ES) št. 178/2002 oziroma, da niso varni. V štirih vzorcih je bila ugotovljena vsebnost učinkovin zdravil (sildenafil in njegovi analogi), v enem vzorcu je bila ugotovljena presežena vsebnost težke kovine (svinec), v enem vzorcu pa mikotoksina (citrinin). Za vzorec živila za osebe z visoko energijsko porabo ocena tveganja v povezavi z določeno vsebnostjo težkih kovin ni bila izdelana, ker je bil uvoz izdelka zaradi pomankljive dokumentacije, ki se zahteva ob uvozu živil živalskega izvora, zavržen. Ocena varnosti za ta vzorec tako ni bila podana. (graf spodaj).

Graf 23 - Deleži vzorcev glede na oceno varnosti

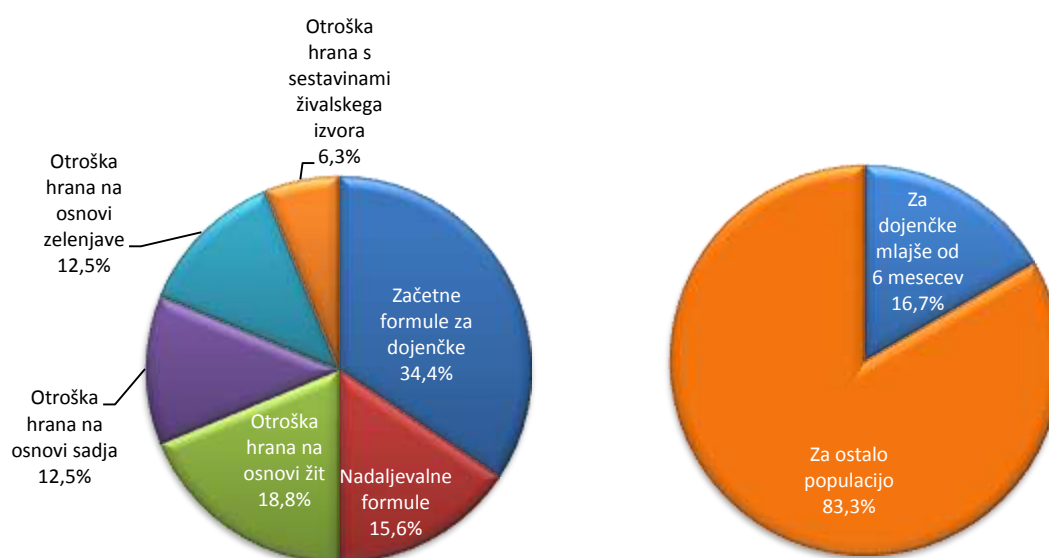
Iz skupin otroška hrana in živila za posebne zdravstvene namene za noben vzorec ni bilo ocenjeno, da ni varen.

Graf 24 – Število vzorcev po posameznih skupinah glede na oceno varnosti

32 vzorcev otroške hrane je sestavljalo 11 vzorcev začetnih formul za dojenčke, pet vzorcev nadaljevalnih formul, šest vzorcev otroške hrane na osnovi žit, štirje vzorci otroške hrane na osnovi sadja, štirje vzorci otroške hrane na osnovi zelenjave in dva vzorca gotovih obrokov z živili živalskega izvora, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom. Od 12 vzorcev živil za posebne zdravstvene namene pa sta bila dva namenjena dojenčkom mlajšim od šest mesecev, deset pa ostali populaciji. Deleži vzorcev po posameznih skupinah otroške hrane in živil za posebne zdravstvene namene so prikazani spodnjih dveh grafih.

Graf 25 - Delež vzorcev po posameznih skupinah otroške hrane Graf 26 - Delež vzorcev po posameznih skupinah živil za posebne zdravstvene namene

Vzorci otroške hrane so bili analizirani glede biološke varnosti (11 vzorcev), vsebnosti onesnaževal (21 vzorcev) in vsebnosti ostankov pesticidov (deset vzorcev). V enem vzorcu otroške hrane na osnovi žit – keksi za dojenčke od osmega meseca dalje in majhne otroke je bila ugotovljena vsebnost procesnega onesnaževala akrilamida v količini, ki je presegala okvirno vrednost za akrilamid v piškotih in prepečencu za dojenčke in majhne otroke iz Priporočila Komisije 2013/647/EU glede ugotavljanja ravni akrilamida v živilih. V primerih, ko raven akrilamida v živilu presega okvirno vrednost, določeno za zadevno kategorijo živila, je potrebno preučiti metode proizvodnje in predelave, ki so jih uporabili proizvajalci živil in preveriti ali je nosilec živilske dejavnosti v sistemu HACCP ali podobnem sistemu opredelil ustrezne stopnje predelave, ki lahko privedejo do nastanka akrilamida in ali je nosilec živilske dejavnosti sprejel ustrezne ukrepe za zmanjšanje količine akrilamida. Ker je bil proizvajalec izdelka, pri katerem je vsebnost akrilamida presegala okvirno vrednost iz druge države članice, smo o ugotovitvi pristojne organe obvestili preko RASFF sistema obveščanja.

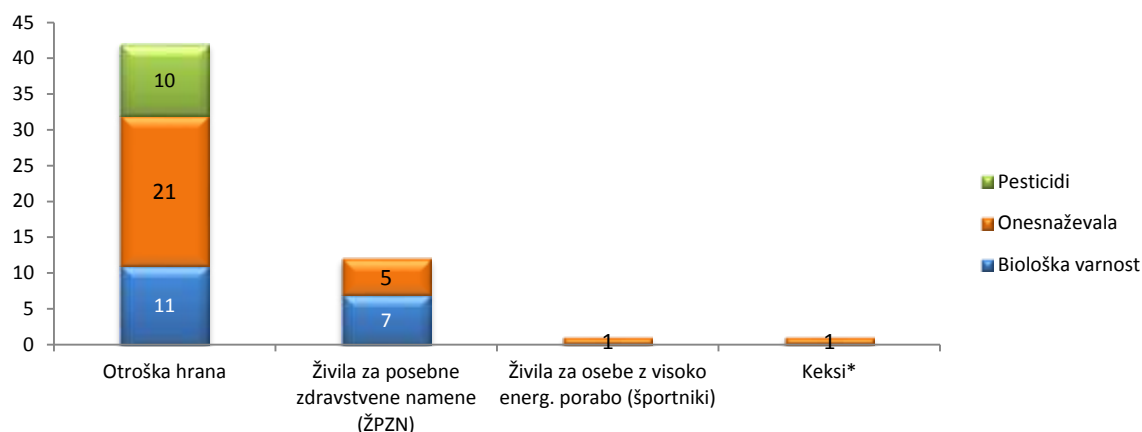
V sedmih vzorcih živil za posebne zdravstvene namene so bili analizirani mikrobiološki parametri, ki opredeljujejo mikrobiološko varnost živil, v petih vzorcih pa vsebnost onesnaževal (težke kovine). Vsi vzorci so bili ocenjeni kot skladni in varni.

Vzorec živil za posebne prehranske namene, namenjen športnikom, odvzet v okviru rednega nadzor ob vnosu je bil analiziran glede vsebnosti onesnaževal (težke kovine). Ker v Uredbi (ES) 1881/2006 za to skupino živil ni določenih mejnih vrednosti, bi bilo za oceno varnosti potrebno izdelati oceno tveganja, za katero pa se nismo odločili, ker je bil uvoz izdelka zaradi pomankljive dokumentacije, ki se zahteva ob uvozu živil živalskega izvora, zavržen. Ocena varnosti za ta vzorec tako ni bila podana.

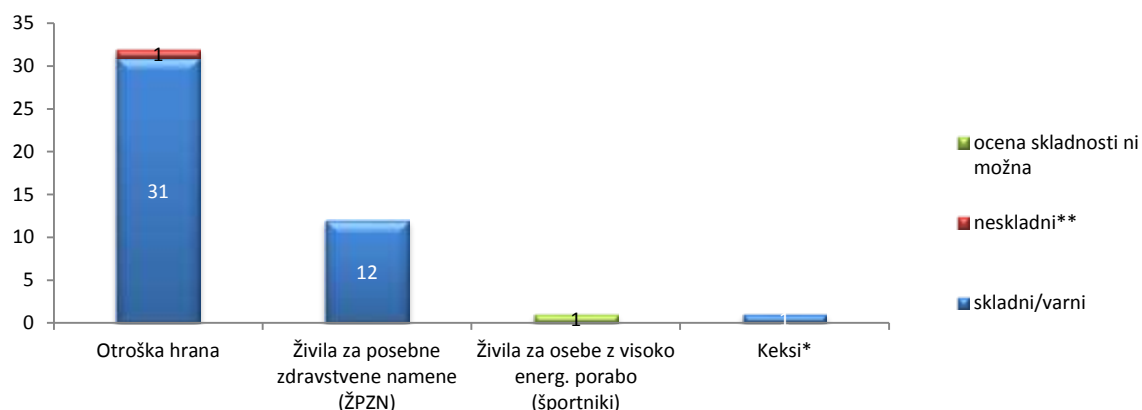
Vzorec keksov je bil skladen z zahtevami zakonodaje.

Število vzorcev, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 27 – Število vzorcev po skupinah vzorcev in parametrov preskušanja

Graf 28 Število vzorcev po skupinah vzorcev in parametrov preskušanja

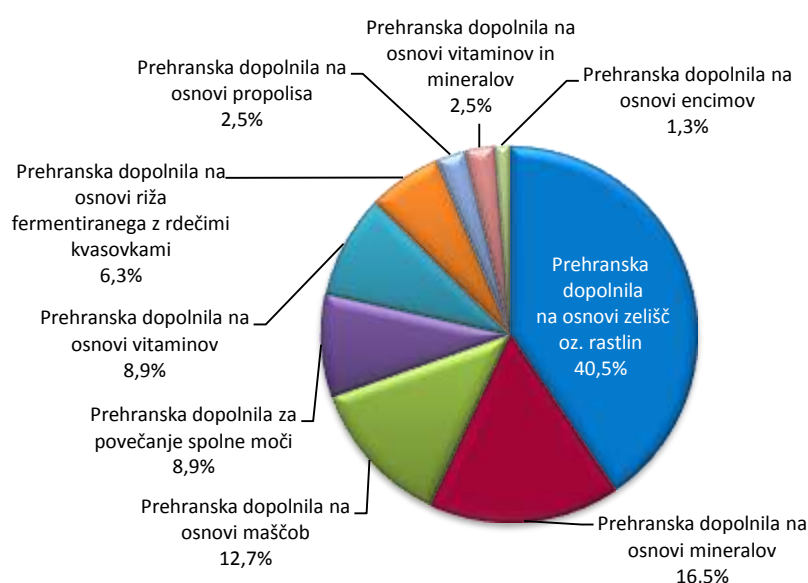

*Priporočilo Komisije št. 2013/647/EU glede ugotavljanja ravni akrilamida v živilih

V letu 2016 je bilo preskušanih 79 vzorcev prehranskih dopolnil, in sicer od tega 32 vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi zelišč oziroma rastlin, 13 vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi

mineralov, deset vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi maščob, sedem vzorcev za povečanje spolne moči, sedem vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi vitaminov, pet vzorcev na osnovi riža fermentiranega z rdečimi kvasovkami, dva vzorca prehranskih dopolnil na osnovi propolisa, dva vzorca na osnovi vitaminov in mineralov in en vzorec na osnovi encimov. Deleži vzorcev glede na sestavo oziroma namen uporabe so prikazani v grafu spodaj.

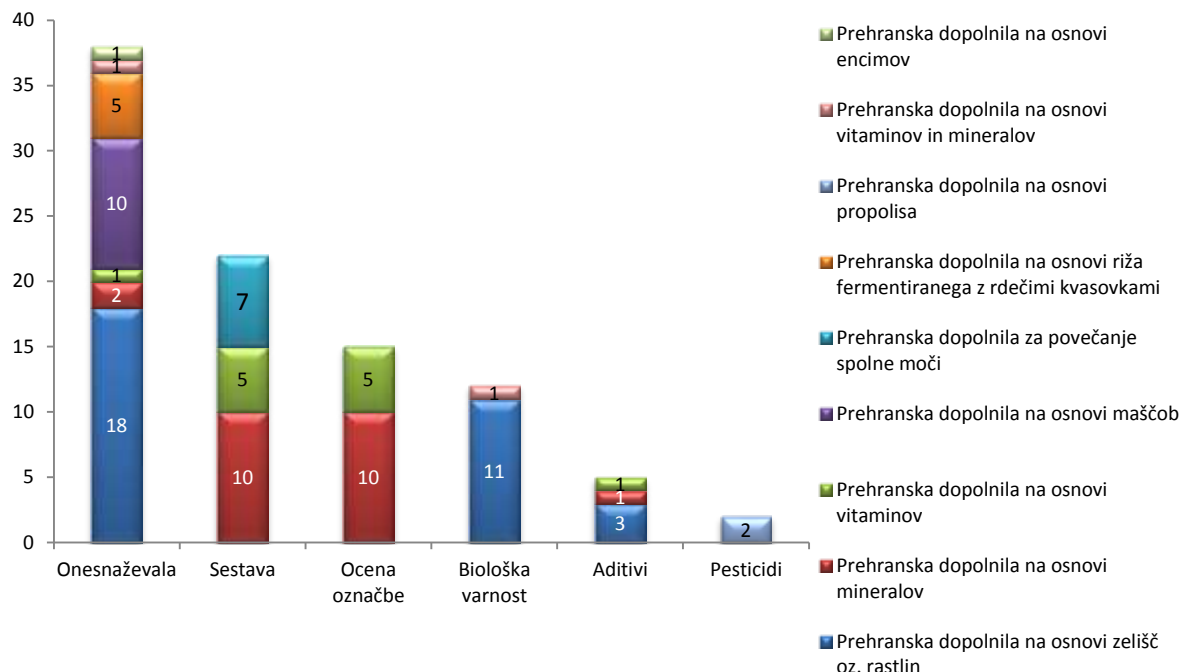
Graf 29 – Deleži preskušanih vzorcev prehranskih dopolnil glede na sestavo oziroma namen uporabe

Pri 38 vzorcih se je preverjala vsebnost onesnaževal (težke kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, dioksini in PCB, mikotoksini), pri 22 sestava (vsebnost glavne sestavine, prisotnost nedovoljenih sestavin in sicer učinkovin zdravil kot so sildenafil, tadalafil, avanafil, vardenafil in analogi), pri 15 označevanje, pri 12 vzorcih biološka varnost, pri petih vzorcih skladnost rabe aditivov (konzervansi) in pri dveh vzorcih prisotnost ostankov pesticidov.

Število vzorcev, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov iz posamezne skupine prehranskih dopolnil je prikazano v grafu na naslednji strani.

Graf 30 – Število vzorcev prehranskih dopolnil glede na skupine vzorcev in skupine preskušanj

Od vzorcev, ki so bili preskušani glede vsebnosti onesnaževal, sta dva presegala mejno vrednost določeno v Uredbi (ES) 1881/2006 in sicer en vzorec iz skupine prehranskih dopolnil na osnovi zelišč oz. rastlin glede vsebnosti svinca in en vzorec iz skupine prehranskih dopolnil na osnovi riža fermentiranega z rdečimi kvasovkami glede vsebnosti mikotoksina citrinina zato je bilo ocenjeno, da nista varna. Oba vzorca sta bila odvzeta v okviru letnega programa vzorčenja.

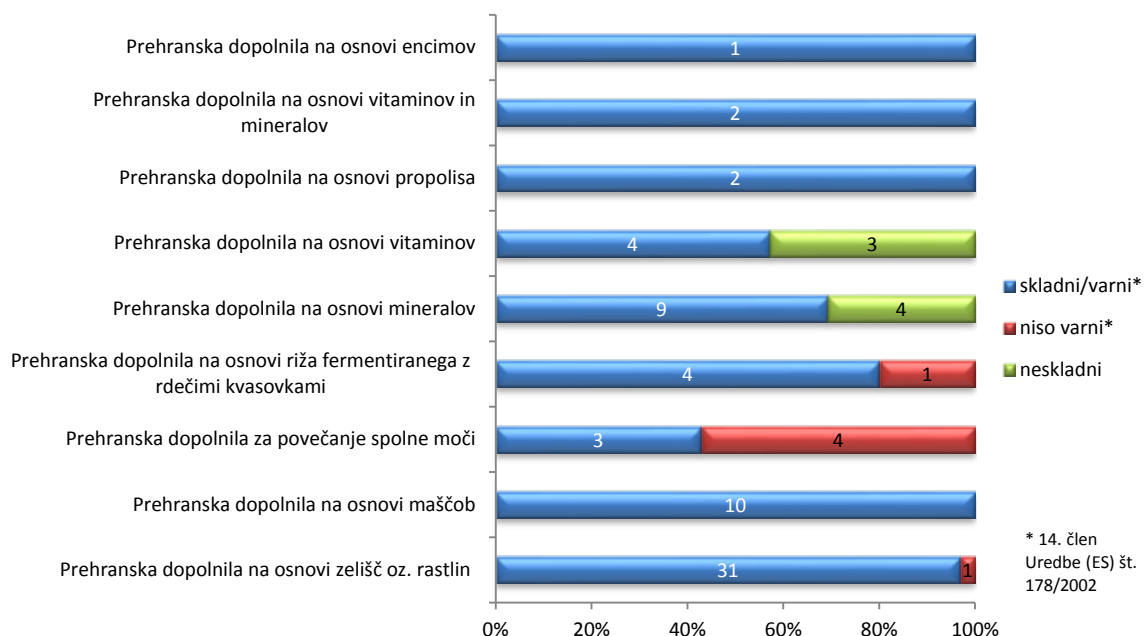
Od 22 vzorcev, ki smo jih preverjali glede sestave, se je v 15 vzorcih prehranskih dopolnil preverjala vsebnost deklarirane, običajno glavne sestavine (cink, železo in vitaminom D v obliki holekalciferola), kjer neskladnosti ni bilo, v sedmih vzorcih v prehranskih dopolnilih za povečanje spolne moči pa prisotnost nedovoljenih učinkovin zdravil (sildenafil, tadalafil, avanafil, vardenafil in njihovih analogov). Pri štirih vzorcih je bila dokazana prisotnost sildenafil in/ali njegovih analogov. Za te vzorce je bilo zaradi nedovoljene in nedeklarirane vsebnosti učinkovin ocenjeno, da niso varni.

Vsi vzorci, ki so bili preskušani na mikrobiološke parametre, so bili ocenjeni kot varni. Prav tako ni bilo ugotovljenih neskladnosti glede rabe aditivov (konzervansi) in glede ostankov pesticidov v dveh vzorcih prehranskih dopolnil na osnovi propolisa. Za te vzorce je bilo ocenjeno, da so varni.

Skladnost označbe se je preverjala pri 15 vzorcih. Neskladnosti v označbi so bile ugotovljene pri sedmih vzorcih. Pri petih so se neskladnosti nanašale na določila Uredbe (ES) št. 1169/2011, pri dveh pa na določila Pravilnika o prehranskih dopolnilih. Kršitev glede navedbe prehranskih in zdravstvenih trditev v skladu z Uredbe (ES) št. 1924/2006 na označbah odvzetih vzorcev ni bilo.

Pregled števila vzorcev glede na oceno skladnosti/varnosti po posameznih skupinah prehranskih dopolnil je prikazano v grafu na naslednji strani.

Graf 31 - Pregled števila vzorcev glede na oceno skladnosti/varnosti po posameznih skupinah prehranskih dopolnil

V skupini živil namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom (otroška hrana) in živil za posebne zdravstvene namene gre v večini primerov za izdelke, ki so izdelani v Evropski uniji. Večjega števila neskladnosti v tej skupini ne beležimo. Ker gre za živila, ki so namenjena najbolj občutljivi populaciji, pa so redno vključena v letni program vzorčenja.

V skupini prehranskih dopolnil se srečujemo z vzorci izdelkov, ki izvirajo iz različnih koncev sveta in pogosto ni znano, kje poteka dejanska proizvodnja izdelka. Zakonodaja (označevanje, sledljivost po sistemu korak naprej, korak nazaj) in varovanje poslovnih interesov deležnikov pogosto ne omogočata ugotovitve dejanskega izvora izdelkov, kar velja zlasti v primerih, ko se pri proizvodnji uporabljajo nedovoljene sestavine z namenom, da se poveča želeni učinek prehranskega dopolnila. Zaradi večjega števila deležnikov in manj stabilne baze nosilcev dejavnosti, je tveganje za neskladnosti, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje, večje. Vsako leto se tako srečamo z nekaj vzorci, za katere je ocenjeno, da niso varni.

V letu 2013 so bili taki trije vzorci (5,2%), v letu 2014 en vzorec (1,5%), v letu 2015 trije (3,8 %) in v letu 2016 pa jih je bilo šest (7,6 %).

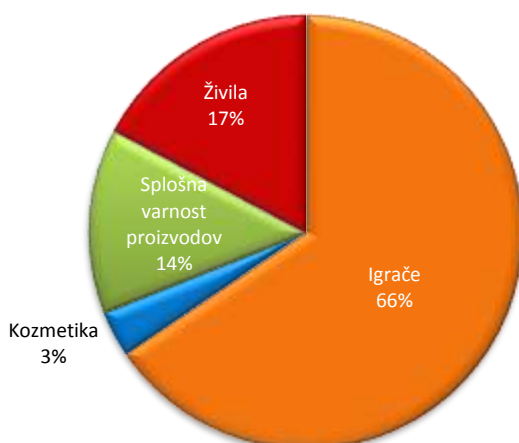
7. OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE

7.1 OBVEŠČANJE JAVNOSTI IN ČLANIC EVROPSKE UNIJE O NEVARNIH IZDELKIH

Zdravstveni inšpektorat je o tistih neskladnih proizvodih, ki so predstavljali tveganje za zdravje ljudi, obveščal javnosti z objavami podatkov na svojih spletnih straneh.

Na svojih spletnih straneh je inšpektorat v letu 2016 objavil 35 obvestil o nevarnih proizvodih. Med obvestili je bilo največ obvestil o neskladnih igračah in sicer 19. Sledilo je šest obvestil s področja materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, pet obvestil s področja živil, štiri obvestila s področja izdelkov, ki spadajo pod Zakon o splošni varnosti proizvodov in eno obvestilo s področja kozmetike. Delež obvestil potrošnikom po področjih je prikazan v grafu spodaj.

Graf 32 – Delež obvestil potrošnikom po področjih

7.2 SISTEM HITREGA OBVEŠČANJA ZA ŽIVILA IN KRMO - RASFF

Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) je sistem hitrega obveščanja za živila in krmo. V RASFF je vključenih vseh 28 držav članic Evropske unije, Evropska komisija in Evropska agencija za varnost hrane (EFSA). Polnopravne članice RASFF so tudi Islandija, Liechtenstein in Norveška.

RASFF je glavno orodje za hiter odziv na nevarnost v zvezi z živili in krmo v Evropski uniji. Če se ugotovi nevarnost za zdravje, se s sistemom RASFF informacije med Evropsko komisijo, EFSA in organi za nadzor živil in krme v državah, ki so vključene v sistem, širijo hitro in učinkovito.

Tako se lahko države hitro in usklajeno odzovejo ter s tem preprečijo, da bi tveganje, povezano z varnostjo živil, ogrozilo potrošnike. Sistem sestavljajo kontaktne točke v vseh državah članicah RASFF, članskih organizacijah in pri Evropski komisiji, ki si izmenjujejo informacije o vsakršnem tveganju za zdravje. Sistem deluje nepretrgoma, s čimer se zagotavlja, da so nujna obvestila poslana in sprejeta v čim krajšem času ter se pristojni organi nanje čim prej odzovejo.

Država članica RASFF, ki ima kakršen koli podatek o resnem tveganju za zdravje v zvezi s hrano ali krmo, mora preko sistema RASFF nemudoma obvestiti Evropsko komisijo. Evropska komisija nato takoj obvesti druge članice, da sprejmejo ustrezne ukrepe. To lahko pomeni tudi, da se izdelek umakne s trga, da se zaščiti zdravje potrošnikov. Komisija oceni vsa prejeta obvestila in jih z eno

od štirih vrst obveščanja (opozorilo, informacija, zavrnitev na meji, novica) posreduje vsem članicam RASFF. Članice ukrepajo glede na vrsto obvestila in o sprejetih ukrepih takoj obvestijo Komisijo. Članice lahko na primer umaknejo ali odpokličejo izdelek s trga. Zavrnitev na meji se poleg tega prenese na vse mejne kontrolne točke, tj. prehode vseh 28 držav članic EU, Liechtensteina, Norveške in Švice. S tem se prepreči, da bi se zavrtni izdelek znova vnesel v EU prek druge mejne kontrolne točke.

Zdravstveni inšpektorat je do 15. aprila 2010 sodeloval v sistemu RASFF kot nacionalna kontaktna točka, od takrat dalje sodeluje kot kontaktna točka.

V letu 2016 je Zdravstveni inšpektorat obravnaval skupaj 336 obvestil, ki jih je prejel iz sistema RASFF, od tega se je 35 obvestil nanašalo na nevarne izdelke, posredovane na slovensko tržišče (27 obvestil na področju živil in osem obvestil na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili). Na podlagi analiz odvzetih vzorcev je inšpektorat v sistem RASFF na področju živil posredoval šest obvestil, vsa so se nanašala na prehranska dopolnila (vsebnost svinca, vsebnost citrulina, prisotnost sildenafil oz. analogov v štirih vzorcih). Na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, smo posredovali štiri obvestila o ugotovljenih nevarnih izdelkih, najdenih na slovenskem tržišču (vsebnost hlapnih organskih snovi, migracija primarnih aromatskih aminov, migracija formaldehida v dveh vzorcih).

7.3 EVROPSKI SISTEM IZMENJAVE INFORMACIJ - RAPEX

Rapid Alert System for Non-Food Consumer Products (RAPEX) je sistem za hitro izmenjavo informacij med nadzornimi organi držav članic in Evropsko komisijo o ukrepih za preprečitev ali omejitev trženja ali uporabe proizvodov, namenjenih potrošnikom, ki ogrožajo zdravje in varnost potrošnika v Evropski Uniji (izjema so hrana, zdravila in medicinski pripomočki, za katere obstajajo drugi sistemi izmenjave informacij).

Pravna podlaga za vzpostavitev sistema RAPEX je Direktiva o splošni varnosti proizvodov 2001/95/ES.

Sistem RAPEX zajema tako informacije o prisilnih ukrepih, ki jih odredi pristojni nadzorni organ, kot tudi o ukrepih, ki jih prostovoljno izvedejo gospodarski subjekti.

Zdravstveni inšpektorat v sistemu RAPEX sodeluje v okviru nacionalne mreže, ki vključuje Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in organe, pristojne za nadzor izvajanja zakona o splošni varnosti proizvodov, in sicer Finančno upravo RS, Urad RS za kemikalije in Tržni inšpektorat RS, kjer je tudi nacionalna kontaktna točka. Vloga nacionalne kontaktne točke je pošiljanje informacij Evropski komisiji in prejemanje le-teh od nje.

V letu 2016 je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 748 obvestil o različnih vrstah proizvodov. Obvestila so se nanašala na proizvode, ki so predstavljali resno tveganje za zdravje, ter proizvode, ki so bili neskladni z veljavno zakonodajo, niso pa predstavljali resnega tveganja. Inšpektorji so pri preverjanju prisotnosti teh proizvodov na slovenskem trgu identificirali 24 takih proizvodov.

Na področju splošne varnosti proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 115 obvestil, na podlagi katerih so bili na slovenskem trgu najdeni trije izdelki.

Na področju kozmetičnih proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 94 obvestil. Pri nadzoru na podlagi obvestil na slovenskem trgu je bilo najdenih šest izdelkov.

Na področju igrač je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 538 obvestil. Pri nadzoru na podlagi obvestil je bilo na slovenskem trgu najdenih 14 igrač, ocenjenih za neskladne zaradi majhnih delcev, vsebnosti ftalatov, kovin, neustrezne glasnosti, gorljivosti in dosegljivosti baterij.

Na področju varnosti kadilskih izdelkov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval eno obvestilo, ki se je nanašalo na tekočino za e-cigarete zavajajočega videza. Na slovenskem trgu izdelkov iz obvestil nismo našli.

Na podlagi rezultatov analiz vzorcev proizvodov iz programa vzorčenja je inšpektorat v sistem RAPEX posredoval obvestila o proizvodih z resnim tveganjem in sicer šest obvestil o različnih vrstah igrač in enem izdelku, ki sodi pod Zakon o splošni varnosti proizvodov. Obvestila so se nanašala na preseženo vsebnost ftalatov, preseženo emisijo zvočnega tlaka, prisotnost majhnih delcev, odsotnost hitrega odpiralnega mehanizma, neustrezno debelino embalaže, nezadosten premer vrvi in zlom ob obremenitvi.

7.4 SPLETNE STRANI INŠPEKTORATA (WWW.ZI.GOV.SI)

Namen spletnih strani inšpektorata je obveščati javnost o nevarnih izdelkih in drugih ugotovitvah inšpektorata, posredovati informacije o organiziranosti in delu inšpektorata ter omogočiti hiter dostop do informacij javnega značaja. Spletne strani sproti spreminjamo in dopolnjujemo.

7.5 SODELOVANJE PRI PRIPRAVI PREDPISOV

Zdravstveni inšpektorat je z Ministrstvom za zdravje sodeloval pri pripravi nekaterih novih predpisov, prav tako pa je tudi podajal pripombe in predlagal spremembe že obstoječih predpisov z namenom povečanja učinkovitosti inšpekcijskega nadzora, in sicer predvsem pri:

- Zakonu o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov,
- Zakonu o varnosti na smučiščih,
- Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti,
- Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah,
- Uredbi o pitni vodi,
- Uredbi o izvajanju uredb (EU) o živilih, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, živilih za posebne zdravstvene namene in popolnih prehranskih nadomestkih za nadzor nad telesno težo,
- Uredbi o metodah vzorčenja proizvodov in o izvajanju uredbe ES o mejni vrednosti ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora,
- Pravilniku o zapisniku o ogledu kraja nesreče na smučišču in potrdilu o prevzemu predmetov,
- Pravilniku o prevozu, pokopu, izkopu in prekopu posmrtnih ostankov,
- Pravilniku o opredelitvi glede darovanja delov človeškega telesa,
- Pravilniku o pogojih za izdajo dovoljenja za opravljanje dejavnosti preskrbe s človeškimi tkivi in celicami,

- Pravilniku o vpisu oseb na čakalni seznam zaradi zdravljenja s presaditvijo delov človeškega telesa,
- Pravilniku o najdaljših dopustnih čakalnih dobah za posamezne zdravstvene storitve in o načinu vodenja čakalnih seznamov,
- Pravilniku o potrdilih, evidencah in zagotavljanju podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju.

Sodelovanje je potekalo tudi z Ministrstvom za okolje in prostor, Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvom za pravosodje, Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvom za javno upravo ter Ministrstvom za infrastrukturo.

Ministrstvu za okolje in prostor smo neposredno in preko Ministrstva za zdravje podajali pripombe na Predlog Zakona o dimnikarskih storitvah.

Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo smo preko Ministrstva za zdravje podali pripombe na Predlog Zakona o pogrebni in pokopališki dejavnosti.

Ministrstvu za pravosodje smo preko Ministrstva za zdravje podali pripombe na Predlog Pravilnika o izvrševanju kazni zapora.

Ministrstvu za kulturo je bil na pobudo Zdravstvenega inšpektorata preko Ministrstva za zdravje podan predlog dopolnitve Zakona o medijih; Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pa smo predlagali spremembe in dopolnitve Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Prav tako smo preko Ministrstva za zdravje podali pripombe tudi na Predlog Uredbe o upravnem poslovanju, ki ga je pripravilo Ministrstvo za javno upravo, ter pripombe na Predlog Pomorskega zakonika, ki ga je pripravilo Ministrstvo za infrastrukturo.

Zdravstveni inšpektorat je v letu 2016 preko svojega predstavnika v Odboru za pravna vprašanja v okviru Inšpekcijskega sveta sodeloval tudi pri predlogih resorno pristojnim ministrstvom glede sprememb in dopolnitev Zakona o kmetijstvu, Zakona o rudarstvu in Energetskega zakona.

7.6 SODELOVANJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI, SLUŽBAMI IN ORGANI

Zdravstveni inšpektorat je pri opravljanju svojih nalog sodeloval z različnimi državnimi organi in strokovnimi institucijami.

Skladno s programom dela Zdravstvenega inšpektorata in strategijo delovanja inšpekcijskih služb je inšpektorat tudi v letu 2016 aktivno sodeloval z različnimi drugimi inšpekcijskimi službami predvsem z aktivno udeležbo v Inšpekcijskem svetu, načrtovanjem in izvedbo skupnih inšpekcijskih nadzorov v okviru regijskih koordinacij inšpekcijskih služb, ki so omogočile hitrejšo izmenjavo informacij, odstopom pobud, ki ne sodijo v stvarno pristojnost inšpektorata, ter posvetovanjem o predmetnih zadevah z drugimi inšpekcijskimi organi in službami.

Inšpektorat je pri svojem delu sodeloval z IRSOP, UVHVVR, JAZMP, Inšpektoratom za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Inšpekcijo za kemikalije pri URSK, TIRS, IRSD, FURS in Inšpektoratom za šolstvo in šport.

Področja, na katerih je potekal nadzor v sodelovanju z drugimi inšpekcijami, so vključevala živila in materiale, ki prihajajo z njimi v stik: UVHVVR, JAZMP; pitno vodo: IRSOP; kopalne vode, kopališča: IRSOP, Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami; kozmetične proizvode, igrače

in druge proizvode z vidika varnosti: JAZMP, Inšpekcija za kemikalije pri URSK, TIRS, IRSOP, Health Products Regulatory Authority-Ireland; zdravstvo in higieno z vidika preprečevanja širjenja nalezljivih bolezni: IRSOP, Inšpekcija za kemikalije pri URSK; omejevanje uporabe tobачnih izdelkov in porabe alkohola: TIRS, IRSD in FURS.

V okviru skupnih inšpekcijskih nadzorov smo izvajali nadzor, usmerjen v določeno problematiko in/ali določeno območje. Na področju mejnih izdelkov z zdravili je inšpektorat izvajal usklajen nadzor z Javno agencijo za zdravila in medicinske pripomočke nad trženjem teh izdelkov. Posebna pozornost je bila v letu 2016 posvečena mejnim izdelkom med zdravili in kozmetiko z aktivnimi sestavinami in zdravstvenimi navedbami. Na področju mejnih izdelkov med živili in zdravili pa je bila posvečena izdelkom s konopljo. TIRS je inšpektorat sodeloval na področju spletne prodaje kozmetičnih izdelkov in na področju nadzora dihal za majhne otroke. V kompleksnem primeru navlaženih robčkov za otroke je inšpektorat sodeloval z IRSOP. Z URSK je bila obravnavana problematika obravnave neželenih in resnih neželenih učinkov. Tudi v letu 2016 je inšpektorat sodeloval v Akciji »0,0 šofer« trezna odločitev, katere nosilec je Ministrstvo za zdravje in v okviru katere poleg Zdravstvenega inšpektorata sodelujejo tržna inšpekcija, inšpekcija za delo, Javna agencija RS za varnost prometa, MNZ - Policija, Nacionalni inštitut za javno zdravje in razne nevladne organizacije. Namen akcije je zlasti zmanjšati škodljivo in tvegano rabo alkohola v povezavi z varnostjo v cestnem prometu. Inšpektorat je sodeloval tudi v aktivnostih na dan ulične maturantske četvorke, v okviru katerih je bil skupaj s TIRS in Policijo izveden poostren nadzor nad spoštovanjem prepovedi prodaje alkoholnih pijač mladostnikom. V akcijah usmerjenih na omejevanje porabe alkohola in uporabe tobачnih izdelkov v gostinskih objektih in na javnih prireditvah je inšpektorat sodeloval s Policijo, TIRS in v posameznih primerih tudi z FURS in Inšpektoratom za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Inšpektorat je bil vključen v delo Posvetovalnega odbora za splošno varnost proizvodov in sodeluje v medresorski delovni skupini za izvajanje Uredbe 765/2008, ki delujeta v okviru Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Sodeloval je na področju standardizacije, in sicer v dveh tehničnih odborih SIST/TC KDS Kozmetična, dezinfekcijska sredstva in površinsko aktivne snovi in SIST/TC OTR Izdelki za otroke.

V skladu z Uredbo (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 je inšpektorat sodeloval s Finančno upravo RS na področju igrac, kozmetike in proizvodov splošne varnosti.

Sodelovanje je potekalo tudi v okviru Odbora za obravnavo Nacionalnega večletnega nadzornega programa za ostanke pesticidov, delovne skupine za pripravo programa monitoringa zoonoz in delovne skupine za prehranske in zdravstvene trditve in nova živila.

7.7 SODELOVANJE Z ORGANI EVROPSKE UNIJE

V okviru EU je inšpektorat sodeloval v skupinah predstavnikov nadzornih organov držav članic in ekspertnih skupinah na področju kozmetičnih proizvodov in varnosti igrac (PEMSAC, ADCO in Toys Expert Group on Toys Safety) in v komitološkem odboru, ustanovljenem v skladu z direktivo o varnosti igrac. V teh skupinah je potekala obravnav problematike nadzora, metod, ukrepov. Cilj njihovega delovanja je pospeševanje sodelovanja med članicami, koordinacija dejavnosti, priprava smernic, izmenjava podatkov, mnenj in izkušenj ter izvedba skupnih projektov. Inšpektorat je z

nadzornim organom Irske (Health Products Regulatory Authority-Ireland) sodeloval pri reševanju problematike določenih kozmetičnih izdelkov, ki so bili predmet prijav glede neželenih učinkov.

7.8 SODELOVANJE Z JAVNOSTMI

Zdravstveni inšpektorat sodeluje z različnimi javnostmi, med katerimi so tudi občani, nosilci dejavnosti, združenja, strokovne organizacije in mediji. Sodelovanje z omenjenimi javnostmi poteka preko zahtev do informacij javnega značaja in vprašanj, posredovanih na glavno pisarno inšpektorata ali neposredno inšpektorjem oziroma zaposlenim na inšpektoratu.

V skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja je inšpektorat v letu 2016 obravnaval 26 zadev, in sicer 23 glede dostopa do informacij javnega značaja in 3 glede ponovne uporabe informacij javnega značaja. Prosilec je bila njihova zahteva v celoti odobrena in dostop v celoti omogočen v 21 primerih, in sicer vedno znotraj zakonitega roka, v 5 primerih pa je bil odobren le delni dostop. Razlogi za delno zavrnitev zahtev so bili različni: od tega, da je šlo za osebne podatke, ki jih je treba prikriti, do tega, da organ ni več razpolagal z zahtevanimi dokumenti, saj so bili v skladu s pravili o hrambi dokumentarnega gradiva že uničeni, do tega, da določeni izdani akti še niso bili pravnomočni, njihovo predhodno posredovanje prosilcu pa bi lahko škodovalo izvedbi upravnega postopka. O vseh zavrnitvah je bilo vsakič skladno z zakonom odločeno z odločbo, v nobenem primeru ni bila vložena pritožba na Informacijskega pooblaščenca. Stroškov dostopa nismo zaračunali v nobenem primeru.

V letu 2016 je bilo v inšpektoratu zabeleženih več kot 350 zadev, povezanih s sodelovanjem z javnostmi.

Na podlagi Zakona o medijih je inšpektorat prejel in odgovoril na 136 vprašanj novinarjev. Na spletnih straneh smo objavili osem sporočil za javnost.

8. ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA

8.1 SPLOŠNI PREDPISI

- Zakon o zdravstveni inšpekciji, Ur.l. RS, št. 59/06 in 40/14-ZIN-B,
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru Ur.l. RS, št. 43/07 in 40/14,
- Zakon o državni upravi Ur.l. RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16 ,
- Zakon o upravnih taksah Ur.l. RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZZUJFO, 84/15 – ZZelP-J in 32/16,
- Zakon o prekrških Ur.l. RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US in 32/16,
- Uredba o organih v sestavi ministrstva Ur.l. RS, št. 35/15 in 62/15,
- Zakon o splošnem upravnem postopku Ur.l. RS, št. 24/06 - uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13),
- Zakon o varstvu potrošnikov Ur.l. RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14 in 19/15,
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami Ur.l. RS, št. 53/07,
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno Ur.l. RS, št. 32/14, 47/15-ZZSDT,
- Zakon o kazenskem postopku Ur.l. RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US in 65/16 – odl. US in
- Zakon o zdravstveni dejavnosti, Ur.l. RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13 in 88/16-ZdZPZD

8.2 NALEZLJIVE BOLEZNI

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb, Ur. l. RS, št. 74/99, 92/06, 10/11,
- Pravilnik o cepljenju, zaščiti z zdravili in varstvu pred vnosom in razširjanjem nalezljivih bolezni, Ur. l. RS, št. 16/99, 58/01, 50/05, 92/06,
- Program imunoprofilakse in kemoprofilakse - za tekoče leto,
- Pravilnik o prijavi nalezljivih bolezni in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje, Ur. l. RS, št. 16/99,
- Pravilnik o prevozu, pokopu, izkopu in prekopu posmrtnih ostankov, Ur. l. RS, št. 70/97, 61/11,
- Pravilnik o pogojih, načinu in sredstvih za izvajanje dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije, Ur. l. RS, št. 88/00,
- Odredba o preventivnih ukrepih v zvezi s transmisivnimi spongiformnimi encefalopatijami, Ur. l. RS, št. 48/02,
- Pravilnik o posebnih ukrepih pri zastrupitvah in infekcijah oseb s hrano in o njihovem preprečevanju, Ur. l. SRS, št. 24/81, 35/85,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09 in 74/15,

- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb, Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02.

8.3 RAVNANJE Z ODPADKI, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1), Ur. l. RS, št. 39/06-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06 Odl.US: U-I-51/06-10, 112/06 Odl.US: U-I-40/06-10, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15 in 102/15,
- Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti ter z njima povezanih raziskavah, Ur. l. RS, št. 89/08,
- Uredba o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah, Ur. l. RS, št. 89/08.

8.4 MINIMALNI SANITARNO ZDRAVSTVENI POGOJI

Javni zdravstveni in socialni zavodi

- Pravilnik o pogojih za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 24/92, 98/99-ZZdrS,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje preiskav na področju laboratorijske medicine, Ur.l. RS, št. 64/04,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za pregledovanje brisov materničnega vratu, Ur.l. RS, št. 68/01, 28/04,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati primarni centri za dojke, Ur.l. RS, št. 110/04,
- Prostorska tehnična smernica TSG-12640-001:2008, Ur. l. RS, št. 83/08,
- Pravilnik o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur. l. RS št. 63/09.

Higienska nega

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS), Ur. l. RS, št. 99/04, 17/11-ZTZPUS-1,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03,
- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur.l. RS, št. 104/09,17/11-ZTZPUS-1,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09 in 74/15.

Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Zakon o vrtcih (ZVrt), Ur.l. RS, št. 100/05-UPB2, 25/08, 98/09-ZIUZGK, 36/10, 62/10-ZUPJS,
- Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, Ur.l. RS, št. 73/00, 75/05, 33/08, 126/08, 47/10, 47/13,
- Pravilnik o zdravstveno higienskih zahtevah, katerim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovne šole, Ur.l. SRS, št. 20/69,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09 in 74/15.

Nastanitveni in javni objekti

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09 in 74/15,
- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02.

8.5 PACIENTOVE PRAVICE

- Zakon o pacientovih pravicah (ZPacP), Ur. l. RS, št. 15/08,
- Pravilnik o najdaljših dopustnih čakalnih dobah za posamezne zdravstvene storitve in o načinu vodenja čakalnih seznamov, Ur. l. RS, št. 63/10,
- Uredba o poslovanju z uporabniki v javnem zdravstvu, Ur. l. RS, št. 98/08.

8.6 DUŠEVNO ZDRAVJE

- Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr), Ur. l. RS, št. 77/08,
- Pravilnik o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur. l. RS, št. 63/09.

8.7 ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

- Zakon o zdravniški službi (ZZdrS), Ur. l. RS, št. 72/06-UPB3, 15/08-ZPacP, 58/08, 49/10 Odl.US: U-I-270/08-10, 107/10-ZPPKZ, 40/12 – ZUJF in 88/16-ZdZPZD,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist (ZPPKZ), Ur. l. RS, št. 107/10,
- Pravilnik o vrstah, vsebini in poteku specializacij zdravnikov, Ur. l. RS, št. 59/03, 51/04, 15/05, 20/07, 22/09, 42/09,
- Program pripravništva in strokovnega izpita za poklic zobozdravnik-zobozdravnica, Ur. l. RS, št. 74/01, 35/04,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati zdravstveni zavodi in zasebne ordinacije za izvajanje programov pripravništva, sekundarijata in specializacij zdravnikov in zobozdravnikov, Ur. l. RS, št. 110/00, 112/07,
- Pravilnik o zdravniškem registru, Ur. l. RS, št. 35/00, 57/00, 43/04, 31/10,
- Pravilnik o pogojih, pod katerimi zdravniku ni treba opravljati dežurstva, Ur. l. RS, št. 44/09,
- Program pripravništva za poklic zdravnika, Ur. l. RS, št. 33/95, 60/95, 59/96, 62/96, 98/99-ZZdrS,
- Pravilnik o vsebini in poteku sekundarijata, Ur. l. RS, št. 83/97, 98/99-ZZdrS, 39/00, 50/01, 61/02, 43/04, 57/06,
- Pravilnik o zdravniških licencah, Ur. l. RS, št. 48/15.

8.8 ZDRAVILSTVO

- Zakon o zdravilstvu, Ur. l. RS, št. 94/07, 87/11,

- Pravilnik o opredelitvi zdravilskih sistemov in zdravilskih metod ter o postopku evidentiranja, priznavanja in nadzora zdravilskih sistemov in zdravilskih metod, ki se uvajajo v zdravilsko dejavnost, Ur. l. RS, št. 79/08, 115/08 in 101/11.

8.9 PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA

- Zakon o pridobivanju in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, Ur. l. RS, št. 56/15,
- Pravilnik o sledljivosti in uničenju človeških organov namenjenih za presaditev tero nacionalni identifikacijski številki, Ur. l. RS, št. 76/15,
- Pravilnik o poročanju in obvladovanju hudih neželenih dogodkov in hudih neželenih reakcij pri ravnanju s človeškimi organi, Ur. l. RS, št. 76/15,
- Pravilnik o spremembah Pravilnika o načinu vodenja čakalnih seznamov ter imunogenetska in medicinska merila za določitev vrstnega reda in izbiro prejemnika delov človeškega telesa, Ur. l. RS, št. 121/04,
- Navodilo o postopkih in dejavnostih na področju pridobivanja darovalcev delov človeškega telesa zaradi presaditve, Ur. l. RS, št. 131/03,
- Pravilnik o načinu varstva osebnih podatkov dajalcev in prejemnikov delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, Ur. l. RS, št. 75/03,
- Pravilnik o načinu vodenja čakalnih seznamov ter imunogenetskih in medicinskih merilih za določitev vrstnega reda in izbiro prejemnika delov človeškega telesa, Ur. l. RS, št. 70/03,
- Pravilnik o načinu vodenja evidenc opravljenih odvzemov in presaditev delov človeškega telesa, Ur. l. RS, št. 70/03,
- Pravilnik o načinu povezovanja s sorodnimi tujimi in mednarodnimi organizacijami in izmenjavi delov človeškega telesa z drugimi državami, Ur. l. RS, št. 70/03,
- Pravilnik o načinu shranjevanja in prevoza delov človeškega telesa, namenjenih za presaditev, Ur. l. RS, št. 70/03,
- Pravilnik o sestavi, načinu imenovanja in pravilih za delovanje Etične komisije za presaditve, Ur. l. RS, št. 30/02,
- Pravilnik o postopku obveščanja o smrti oseb, ki pridejo v poštev kot dajalci delov človeškega telesa zaradi presaditve, Ur. l. RS, št. 85/01,
- Pravilnik o medicinskih merilih, načinu in postopku ugotavljanja možganske smrti ter sestavi komisije za ugotavljanje možganske smrti, Ur. l. RS, št. 70/01,
- Pravilnik o načinu konzerviranja in postopkih prevoza človeških organov, Ur. l. RS, št. 12/16.

8.10 HIGIENSKA USTREZNOST KOPALNIH VOD IN ZDRAVSTVENA USTREZNOST MINERALNIH VOD TER MINIMALNI SANITARNO-ZDRAVSTVENI POGOJI KOPALIŠČ

- Zakon o varstvu pred utopitvami (ZVU), Ur. l. RS, št. 42/07-UPB1, 9/11,
- Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, Ur. l. RS, št. 59/15, 86/15-popr.,

- Pravilnik o opremi in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode, Ur.l. RS, št. 70/03, 34/04-popr. in 26/07 – ZVU-A,
- Pravilnik o tehničnih ukrepih in zahtevah za varno obratovanje kopališč in za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur.l. RS, št. 88/03, 56/06, 26/07-ZVU-A in 84/07,
- Pravilnik o ukrepih za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur.l. RS, št. 84/07 in 22/13.

8.11 ZDRAVSTVENA USTREZNOST PITNE VODE TER OBJEKTI IN NAPRAVE ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo (ZZUZIS), Ur.l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Zakon o vodah (ZV-1), Ur.l. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 25/09 in 74/15,
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja, Ur.l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živilo prihajajo v stik z živilo, Ur.l. RS, št. 82/03 in 25/09.

8.12 SPLOŠNA VARNOST PROIZVODOV

- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Odredba o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov Ur.l. RS, št. 72/14,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES s spremembami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur.l. RS, št. 23/08,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur.l. RS, št. 104/09 in 17/11-ZTZPUS-1.

8.13 KOZMETIČNI PROIZVODI

- Uredba (ES) št. 1223/2009/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o kozmetičnih izdelkih (spremenjena z Uredbami Komisije (EU) št. 344/2013, 483/2013, 658/2013, 1197/2013, 358/2014, 866/2014, 1003/2014, 1004/2014, 2016/1190, 2016/1298 in 2016/314),

- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) 1223/2009 o kozmetičnih izdelkih Ur.l. RS št. 61/13,
- Uredba Komisije (EU) št. 655/2013 z dne 10. julija 2013 o določitvi skupnih meril za utemeljitev navedb, uporabljenih v zvezi s kozmetičnimi izdelki,
- Pravilnik o načinu vzorčenja ter metodah za laboratorijske analize kozmetičnih proizvodov, Ur.l. RS, št. 59/06,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. Julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03.

8.14 IGRAČE

- Uredba o varnosti igrač, Ur.l. RS, št. 34/11 (84/11 popr.), 102/12, 62/15,
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti z Uredbo o varnosti igrač za leto 2016,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES s popravki in dopolnitvami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur.l. RS, št. 23/08,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Odločba Komisije z dne 16. 12.2009 o smernicah za upravljanje hitrega informacijskega sistema skupnosti (RAPEX) iz člena 12 in postopka obveščanja iz člena 11 Direktive 2001/95/ES in
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu Ur.L. RS št.33/05.

8.15 MATERIALI IN IZDELKI, NAMENJENI ZA STIK Z ŽIVILI

- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS, Ur. l. RS, št. 53/05, 66/06, 31/08,
- Uredba Komisije (ES) št. 2023/2006 z dne 22. decembra 2006 o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe Komisije (ES) o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, Ur.l. RS, št. 119/07,
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur. l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,

- Uredba o obvezni registraciji in ravnanju podjetij, ki izvajajo, predelujejo in prva dajejo v promet materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, Ur.l. RS, št. 57/08,
- Uredba Komisije (EU) št. 10/2011 o polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 282/2008 z dne 27. marca 2008 o recikliranih polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in spremembi Uredbe (ES) št. 2023/06 (s spremembami),
- Pravilnik o keramičnih izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 38/06,
- Uredba Komisije (ES) št. 450/2009 z dne 29. maja 2009 o aktivnih in inteligentnih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1895/2005 z dne 18. novembra 2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili,
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1895/2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 121/06,
- Pravilnik o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 36/05, 38/06, 100/06, 65/08,
- Pravilnik o preskušanju izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili, Ur.l. RS, št. 131/03, 38/06, 65/08,
- Uredba Komisije (EU) št. 284/2011 z dne 22. marca 2011 o posebnih pogojih in podrobnih postopkih za uvoz polimerne kuhinjske posode iz poliamida in melamina, ki je po poreklu ali je bila poslana iz Ljudske republike Kitajske in Kitajskega posebnega upravnega območja Hongkong.

8.16 ZDRAVSTVENA USTREZNOST OZIROMA VARNOST ŽIVIL IN HRANE

- Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (z vsemi spremembami),
- Uredba (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali (z vsemi spremembami),
- Uredba (ES) št. 852/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju delov določenih uredb Skupnosti glede živil, higiene živil in uradnega nadzora nad živili, Ur.l. RS, št. 72/2010,
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur.l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili, Ur. l. RS, št. 82/03, 25/09,
- Pravilnik o prehranskih dopolnilih, Ur.l. RS, št. 66/13,

- Pravilnik o živilih za posebne prehranske namene, Ur.l. RS, št. 46/02, 117/02, 42/03, 41/04, 65/06, 57/07, 22/10,
- Pravilnik o začetnih formulah za dojenčke in nadaljevalnih formulah za dojenčke in majhne otroke, Ur.l. RS, št. 54/07, 2/08 - popr., 8/10, 38/14,
- Pravilnik o žitnih kašicah ter hrani za dojenčke in majhne otroke, Ur.l. RS, št. 25/09,
- Pravilnik o živilih za posebne zdravstvene namene, Ur.l. RS, št. 46/02, 54/07, 2/09, 38/14,
- Pravilnik o živilih, namenjenih za uporabo v energijsko omejenih dietah za zmanjšanje telesne teže, Ur.l. RS, št. 90/00, 142/04, 24/05, 70/07,
- Uredba (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o živilih, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, živilih za posebne zdravstvene namene in popolnih prehranskih nadomestkih za nadzor nad telesno težo ter razveljavitvi Direktive Sveta 92/52/EGS, direktiv Komisije 96/8/ES, 1999/21/ES, 2006/125/ES in 2006/141/ES, Direktive 2009/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter uredb Komisije (ES) št. 41/2009 in (ES) št. 953/2009 (uredba se v celoti uporablja od 20. julija 2016)
- Uredba Komisije (ES) št. 41/2009 z dne 20. januarja 2009 o sestavi in označevanju živil, primernih za ljudi s preobčutljivostjo na gluten (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Komisije (ES) o sestavi in označevanju živil, primernih za ljudi s preobčutljivostjo na gluten, Ur.l. RS, št. 35/09, 50/10,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 828/2014 z dne 30. julija 2014 o zahtevah za zagotavljanje informacij potrošnikom o odsotnosti ali zmanjšani prisotnosti glutena v živilih (uredba se uporablja od 20. julija 2016),
- Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, Ur.l. RS, št. 6/14,
- Pravilnik o posebnih zahtevah glede označevanja in predstavljanja predpakiranih živil, Ur.l. RS, št. 84/14 in 74/16,
- Uredba Komisije (ES) št. 953/2009 z dne 13. oktobra 2009 o snoveh, ki so za posebne prehranske namene lahko dodane živilom za posebne prehranske namene (s spremembami),
- Uredba (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom, Ur.l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Uredba (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih (s spremembami),

- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih, Ur.l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Uredba Komisije (EU) št. 432/2012 z dne 16. maja 2012 o seznamu dovoljenih zdravstvenih trditev na živilih, razen trditev, ki se nanašajo na zmanjšanje tveganja za nastanek bolezni ter na razvoj in zdravje otrok (s spremembami),
- EU register prehranskih in zdravstvenih trditev: <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>,
- Uredba Komisije (ES) št. 2073/2005 z dne 15. novembra 2005 o mikrobioloških merilih za živila (z vsemi spremembami),
- Pravilnik o monitoringu zoonoz in povzročiteljev zoonoz, Ur.l. RS, št. 114/13,
- Uredba sveta (EGS) št. 315/93 z dne 8. februarja 1993 o določitvi postopkov Skupnosti za kontaminate v hrani (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1881/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi mejnih vrednosti nekaterih onesnaževal v živilih (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju uredb Sveta in Komisije (ES) o onesnaževalih v živilih, Ur.l. RS, št. 27/07, 38/10, 57/11,
- Uredba Komisije (ES) št. 1882/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti nitratov v nekaterih živilih,
- Uredba Komisije (EU) št. 589/2014 z dne 2. junija 2014 o metodah vzorčenja in analitskih metodah za nadzor vsebnosti dioksinov, dioksinom podobnih PCB in dioksinom nepodobnih PCB v nekaterih živilih ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 252/2012
- Uredba Komisije (ES) št. 333/2007 z dne 28. marca 2007 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za uradni nadzor vsebnosti svinca, kadmija, živega srebra, anorganskega kositra, 3-MPCD in benzo(a)pirena v živilih (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 401/2006 z dne 23. februarja 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti mikotoksinov v živilih (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (EU) 2016/705 z dne 30. aprila 2016 o določitvi metod vzorčenja in meril izvedbe za analitske metode za uradni nadzor vsebnosti eruka kisline v živilih ter razveljavitvi Direktive Komisije 80/891/EGS,
- Priporočilo Komisije št. 2013/711/EU z dne 3. decembra 2013 za zmanjšanje prisotnosti dioksinov, furanov in PCB-jev v krmi in živilih (s spremembami)
- Priporočilo Komisije št. 2006/794/ES z dne 16. novembra 2006 o spremljanju ravni prisotnosti dioksinov ter dioksinom podobnih in dioksinom nepodobnih polikloriranih bifenilov v živilih,
- Priporočilo Komisije št. 2010/307/EU z dne 2. junija 2010 o spremljanju ravni akrilamida v živilih,
- Priporočilo Komisije 2013/647/EU z dne 8. novembra 2013 glede ugotavljanja ravni akrilamida v živilih,
- Priporočilo Komisije št. 2013/165/EU z dne 27. marca 2013 o prisotnosti toksinov T-2 in HT-2 v žitih in žitnih proizvodih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2016/976 o spremljanju prisotnosti tropanskih alkaloidov v živilih,

- Priporočilo Komisije (EU) št. 2016/1381 o spremljanju arzena v živilih,
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora, Ur.l. RS, št. 16/09, 40/10,
- Pravilnik o ostankih pesticidov v oziroma na živilih in kmetijskih pridelkih, Ur.l. RS, št. 84/04, 108/07, 16/09,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/595 z dne 15. aprila 2016 o usklajenem večletnem programu nadzora Unije za leta 2016, 2017 in 2018 za zagotavljanje skladnosti z mejnimi vrednostmi ostankov pesticidov v ali na živilih rastlinskega in živalskega izvora in na njih ter oceno izpostavljenosti potrošnikov ostankom teh pesticidov,
- Uredba (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aditivih za živila (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila Ur.l. RS, št. 12/11, 87/12,
- Uredba Komisije (EU) št. 231/2012 z dne 9. marca 2012 o določitvi specifikacij za aditive za živila, navedene v prilogah II in III k Uredbi (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (s spremembami),
- Uredba (ES) št. 1332/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o encimih za živila in spremembi Direktive Sveta 83/417/EGS, Uredbe Sveta (ES) št. 1493/1999, Direktive 2000/13/ES, Direktive Sveta 2001/112/ES in Uredbe (ES) št. 258/97 (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o encimih za živila, Ur. l. RS, 12/11,
- Uredba (ES) št. 1334/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aromah in nekaterih sestavinah živil z aromatičnimi lastnostmi za uporabo v in na živilih ter spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91, uredb (ES) št. 2232/96 in (ES) št. 110/2008 ter Direktive 2000/13/ES,
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aromah za živila, Ur. l. RS, 12/11, 103/13,
- Pravilnik o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem, Ur.l. RS, št. 71/02, 86/03, 51/04,
- Uredba o izvajanju Uredb Sveta in Komisije (ES) o radioaktivnem onesnaženju živil in krme, Ur.l. RS, št. 52/06, 38/10,
- Uredba (ES) št. 258/97 Evropskega Parlamenta in sveta z dne 27. januarja 1997 v zvezi z novimi živilimi in novimi živilskimi sestavinami (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o novih živilih, Ur.l. RS, št. 71/06, 38/10,
- Uredba (EU) 2016/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2016 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001 (v celoti se uporablja od 1. januarja 2018)

- Uredba (ES) št. 1829/2003 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o gensko spremenjenih živilih in krmi in uredbe (ES) o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, izdelanih iz gensko spremenjenih organizmov, Ur.l. RS, št. 84/05, 38/10,
- Uredba Komisije (ES) št. 669/2009 z dne 24. julija 2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta glede poostrenega uradnega nadzora pri uvozu nekatere krme in nekaterih živil neživalskega izvora ter spremembi Odločbe 2006/504/ES (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju uredb (ES) o uvozu nekaterih živil neživalskega izvora iz tretjih držav, Ur. l. RS št. 4/16,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/6 z dne 5. januarja 2016 o uvedbi posebnih pogojev za uvoz krme in živil, ki izvirajo iz Japonske ali so od tam poslani, po nesreči v jedrski elektrarni Fukušima ter razveljavitvi Izvedbene uredbe (EU) št. 322/2014 .

8.17 OMEJEVANJE PORABE ALKOHOLA

- Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA), Ur.l. RS, št. 15/03.

8.18 OMEJEVANJE UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV

- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (uradno prečiščeno besedilo) (ZOUTI-UPB3), Ur. l. RS, št. 93/07,
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kadilnica, Ur. l. RS, št. 80/07 in 90/10,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Standard SIST EN 16156:2011 Cigarete – Ocenjevanje nagnjenosti k vžigu – Varnostne zahteve,
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu, Ur. l. RS, št. 33/05,
- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, Ur.l. RS št. 9/17.

8.19 DELO IN ZAPOSLOVANJE NA ČRNO

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1), Ur.l. 32/14 in 47/15,
- Zakon o zdravstveni dejavnosti, Ur. l. RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13 in 88/16-ZdZPZD,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist, Ur. l. RS, št. 107/10,
- Zakon o zdravniški službi, Ur. l. RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF in 88/16-ZdZPZD.

8.20 MALE KURILNE NAPRAVE – DIMNIKARSKA SLUŽBA

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1), Ur. l. RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15 in 102/15,
- Uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom, Ur. l. RS, št. 129/04, 57/06, 105/07, 102/08 in 94/13.